

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

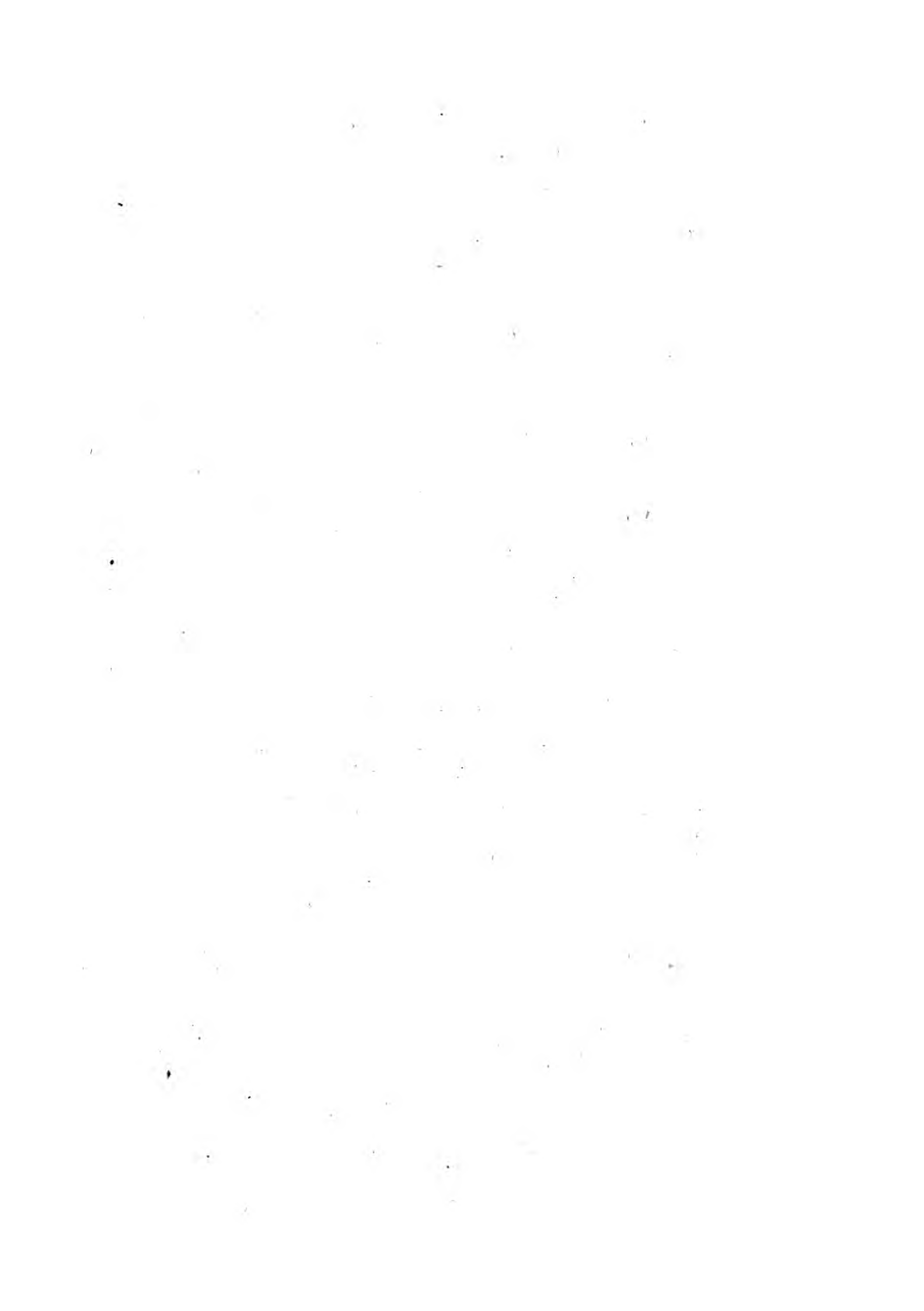
<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

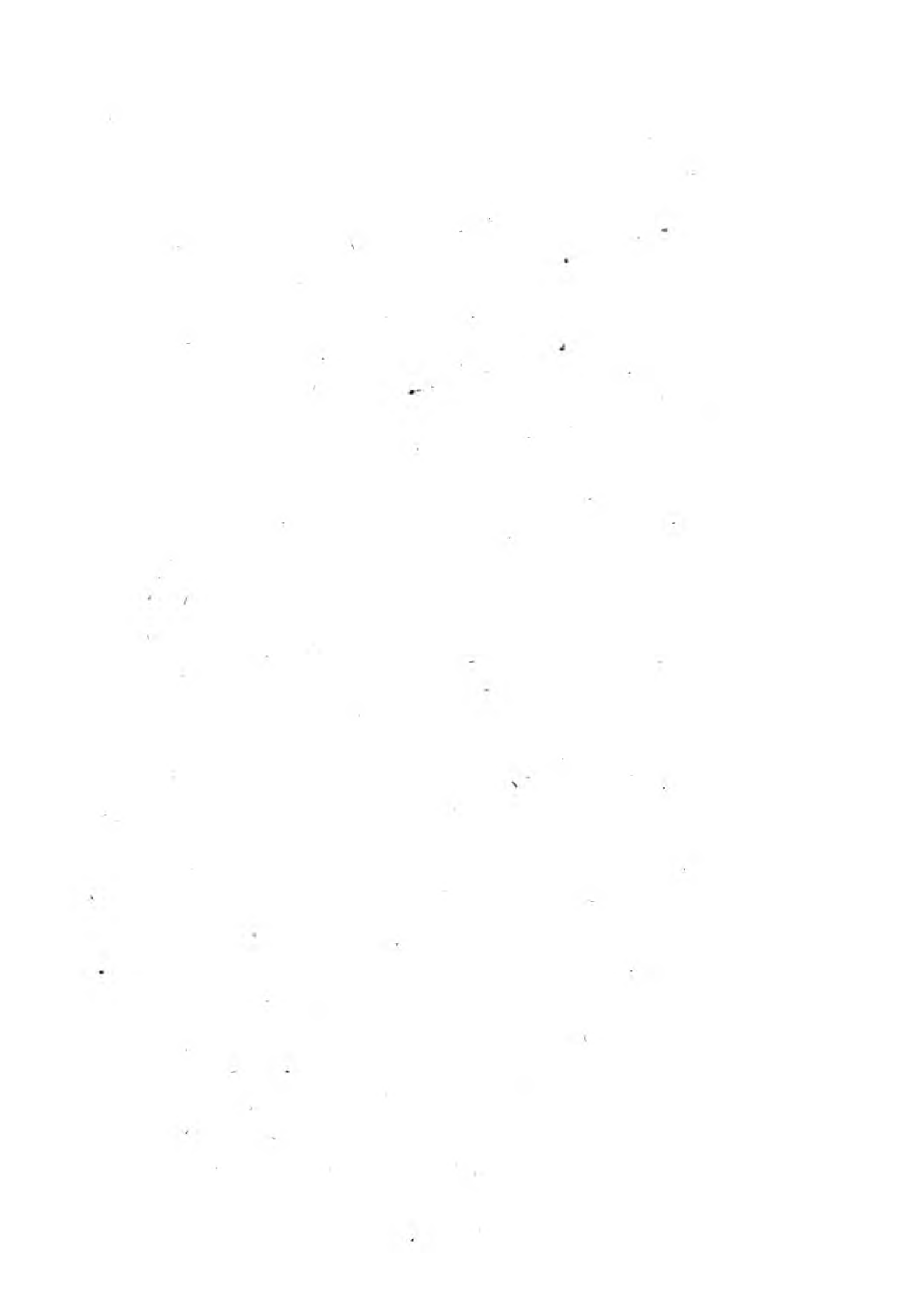

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

Duo
B S
K. 20

ANTIQUÆ
LINGUÆ BRITANNICÆ,

NUNC COMMUNITER DICTÆ

CAMBRO-BRITANNICÆ,

A SUIIS

CYMRÆCÆ, VEL CAMBRICÆ,

AB ALIIS

WALLICÆ,
RUDIMENTA:

JUXTA GENUINAM NATURALEMQUE IPSIUS

LINGUÆ PROPRIETATEM,

QUA FIERI POTUIT ACCURATA METHODO ET

BREVITATE CONSCRIPTA.

EDITIO ALTERA.

OXONII,

Prostant venales apud COOKE, et PARKER; MACKINLAY,
Strand, PAYNE, Pall Mall, Londini; BROSTER, et
POOLE, Cestriæ; CARNES, Holywell.

1809.

Excudebat S. Collingwood.

REVERENDO ADMODUM IN CHRISTO PATRI

GULIELMO

EPISCOPO ASAPHENSI DIGNISSIMO;

ET

COLLEGII ÆNEI-NASI APUD OXONIENSES

PRINCIPALI VIGILANTISSIMO;

HANC NOVAM

JOHANNIS DAVIES, S. T. P. GRAMMATICÆ

EDITIONEM,

SUB EJUS PATROCINIO SUSCEPTAM

ET ABSOLUTAM,

QUA PAR EST REVERENTIA

D. D. D.

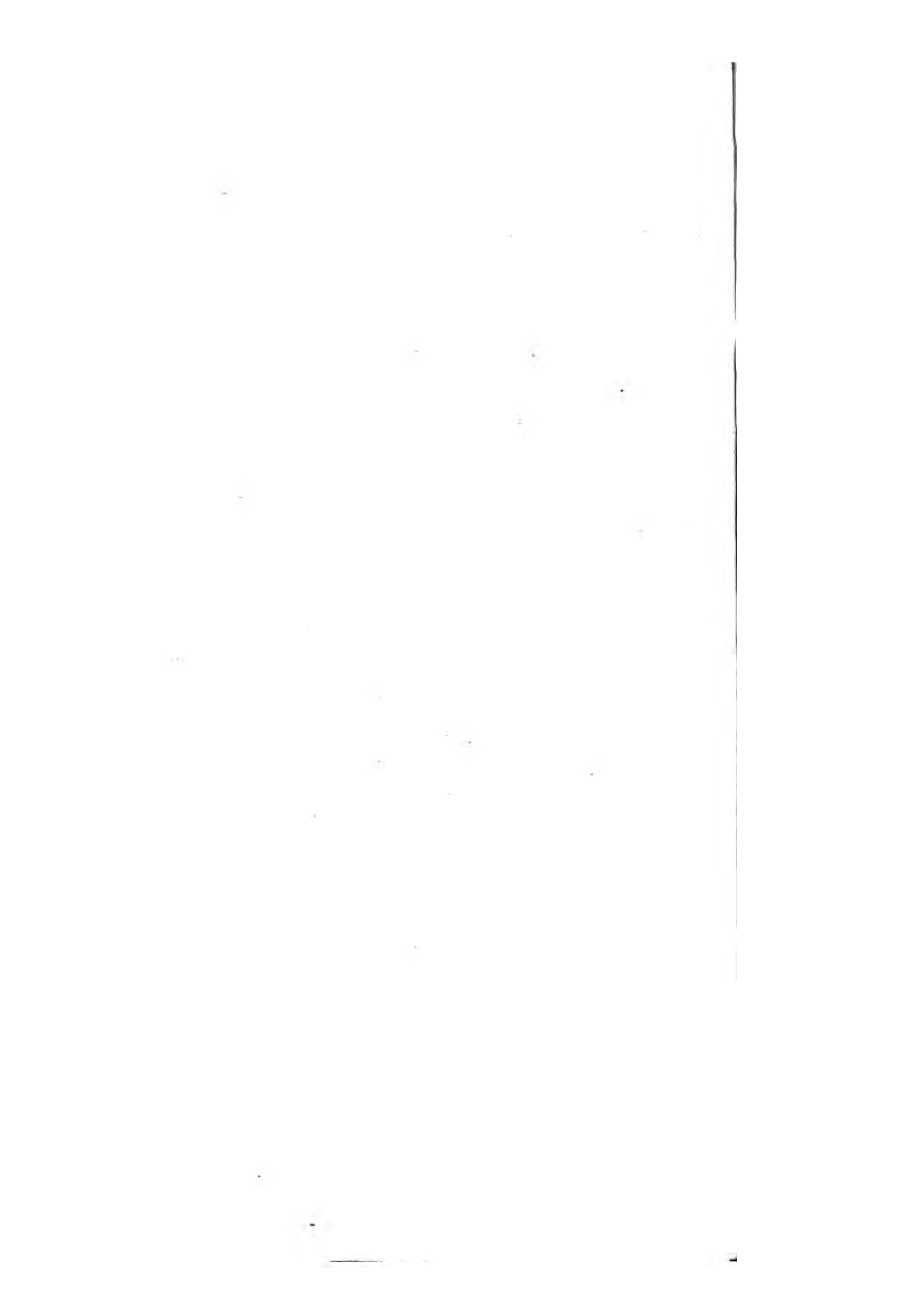
EDITOR.

JUNII DIE VICESIMO
MDCCCIX.

LECTORI S.

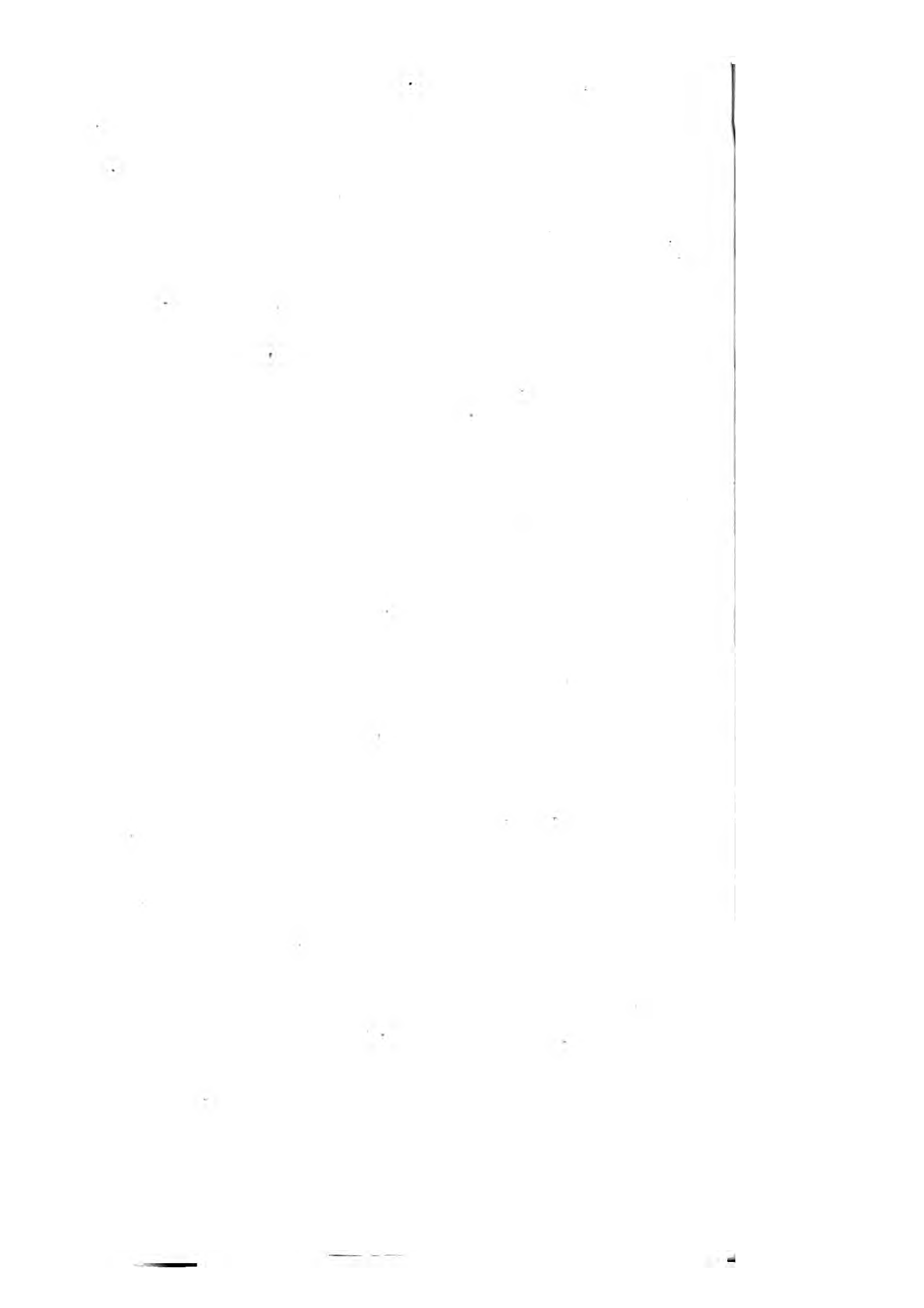

NON abs re existimavimus in usum Studiosæ Juventutis hanc eruditissimi Auctoris Grammaticam, vix ullo jampridem pretio comparandam, in medium proferre. Editionem priorem, extremis tantum in paginis notis minusculis hic illic adjectis, accurate secuti sumus.

Hæc Additamenta ex auctoris autographo exscripta, quæ mecum benignissime communicavit Episcopus Londinensis, præsul de Ecclesia Cambro-Britannica bene meritus, haudquam sunt spernenda. Ed.

- P. 27. Litera C. K anglicum.
- P. 29. l. 6. Et scribunt Teutones *cb* ubi Angli *gb*, ut Rich, Right, *Versteg*.
- P. 30. l. 22. Scribebant etiam Latini Serfus, Corfus, pro Servus, Corvus.
- P. 38. l. 13. *Pro* ut lege ut nec.
- P. 51. note (1). *Pro* l. i. c. 2. lege l. ii. c. 1.
- P. 53. l. 11. Sunt et Arabibus pluralia in Owna.
- P. 54. l. 15. Simile est Arabum plurale in Aton.
- P. 61. l. 10. In Latinis *au* et *o* inter se invicem mutantur; Plauftellum, Ploftellum; Aulula pro Ollula; ausculari et ausculum pro osculari et osculum, dicit *Festus*. Aurichalcum pro Orichalcum: et quæ per *au* scribebantur, per *o* pronunciabant veteres Lat. *Quint*.
- P. 62. l. 17. Sic et apud Arabes ab uno pl. formatur aliud ad copiam sermonis.
- P. 66. l. 15. Similis est terminatio Eth 7 Heb.
- P. 68. l. 2. Adde Drudaniaeth.
- P. 92. l. 2. Est et Arabibus similis locutio, Deus est in potente, i. e. potens: Ego sum in credente, i. e. credens.
- Ibid. l. 15. Sic et Arabes.
- P. 107. l. 25. Sic Arabice Modus infinitivus nomini verbali Lat. respondet.
- P. 186. l. 26. Ita et apud Arabes nominativo plurali eleganter præponitur verbum fingulare.

VARIA ERUDITIONE CONSPICUO,
MULTISQUE NOMINIBUS PLURIMUM VENERANDO
SENI,

AMICO SUO SEMPER AMANTISSIMO,

EDMUNDO PRISEO,

ARCHIDIACONO MEIRION.

S.

FESTINANTI mihi, vir venerande, paucis te super impolitis hisce Rudimentis evulgandis consulere, quod unicum huic præfatiunculæ destinâram; præfagire cœpit animus, etiam in me tantulum, linguamque nostram Britannicam, sua vibraturum tela Momum; cujus is demum calumnias evitare solet, qui tute nimis latendo sibi cavere solet, nunquam in publicum prodire. Hujus igitur suffurris primo loco occurrere, nec tibi molestum, nec a re nostra alienum fore existimavi. Criminatur ergo quod aliorum laboribus, qui in hac arena feliciter desudarunt, hanc meam opellam addere, et, quod aiunt, post Homerum Iliada, aut ausus fuerim, aut supervacaneum non duxerim. Nec tamen est quod hoc tantopere miretur, si meminisse libeat, quantumvis Hippiaë non placuerit *ἀεὶ ταῦτα* audire, Socrati tamen valde placuisse *ἢ μόνον ἀεὶ*

ταῦτα, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν simulque animad-
 verterit, in linguæ Britannicæ Grammaticis tra-
 dendis præceptis, a nemine, saltem recentio-
 rum, ad summum esse perventum. Aliorum
 laboribus nos multum adjutos fatemur; cum
 omnes accessiones principiis, magna ex parte,
 debeantur. *Qui tamen ante nos scripserunt ma-
 gistri nostri non sunt, in quorum verba jurare
 necessum fit; sed duces, quorum vestigia, qua
 recta incedunt, premere par est; ^a Et ab iis mul-
 tum est futuris relictum. ^b Pigrique nimis est in-
 genii contentum esse his quæ ab aliis sunt inventa;
 nec quicquam absolute perficietur unquam, si in-
 ventis simus semper contenti.* Si igitur aliorum
 labores studiosis satisfecisse vidissemus, labore
 hoc nostro lubenter supersedissemus. Sed cum
 omnes, quorum libros videre contigit impressos,
 poeseos Britannicæ ignaros sese profiteantur,
 quæ potuit ab eis quicquam solidum et absolu-
 tum in Grammatica præstari, quibus quarta
 ejus pars Prosodia defuit? Sed, doctorum o-
 missis perfectionibus, notare defectus, nostri
 non est instituti. Tantum accessionem opellæ
 nostræ fore Ecclesiæ Britannicæ non inutilem
 speramus, et ex labore nostro fructum aliquem
 ad nonnullos perventurum. Quod si præstite-
 rimus, *Omne*, quod ait ille, *punctum tulisse* no-
 bis videbimur. Sin minus, amplum satis operæ
 nostræ pretium reportabimus, si conatibus hisce

^a Seneca Ep. 33.

^b Quintil. lib. x. cap. 2.

noſtris feliciora ingenia ad linguam Britannicam diligentius examinandam, et perfectiora inveſtiganda poſſimus iuvitare.

Sed non unico dimicat telo Momus: plura ſimul contorquet; Quæ, inquiens, hujus linguæ præſtantia? Quæ utilitas? Quæ neceſſitas, ut cultu putetur digna? Et Tibi quid cum Grammatica?

Ad linguam quod attinet, præcipua honoris et dignitatis palma, de qua inter ſe linguæ decertare ſolent, vetuſtas eſt; et Britannica cum plerisque vulgaribus, ut nihil dicam amplius, in hanc arenam non verebitur descendere. Nec antiquius habent linguæ vetuſtatis argumentum, quam quod earum neſciatur origo. Britannicæ autem originem qui inveſtigaveris, eris mihi magnus Apollo. Reliquas omnes Europæ linguas, ut plerisque placet, pepererunt Latina, et Arabicæ proles Chaldaicæque neptis Sclavonica. Et qui ^c plures enumerant Europæ linguas primigenias et matrices, quarum ignorantur parentes; Britannicam matricis linguæ honore non dignari, ne auſi quidem ſunt. Hujus autem linguæ vetuſtatem non obſcure videtur innuere dictum illud ^d Taciti, *Britanniam qui mortales initio coluerint, indigenæ an adveſti, parum conſertum*: Et ^e Cæſaris, *Pars interior* (Bri-

^c Joſeph. Scaliger vult eſſe 11. Brerewood 14.

^d In vita Julii Agricolaë.

^e Comment.

tanniæ) ab iis incolitur, quos natos in insula ipse memoria proditum dicunt : Et Diodori Siculi, Britannia priscis temporibus nullius advenæ imperium experta. Atque hinc fortasse est quod nonnulli existimarunt Britannos sese ^f Cymro, et Pl. Cymry, h. e. Aborigines, indigitare solitos, (si nec a ^g Gomero, ut quidam volunt, nec a Cambro, quod verius est, ortum sit illud nomen) linguamque suam Cymraeg, Aboriginem seu indigenam sermonem appellitare : non quod e terra, fungorum more, germinasse gentem, et cum gente linguam crederent, sed quia et gentis et linguæ initium sit omni hominum memoria antiquius. Quod enim nonnulli, *vocabula Britannica palpitando*, ut ^h Viti Bafinst. voce utar, a Gallica deductam volunt, tam frigidas levesque adducunt conjecturas, ut ne responso quidem egeant. Quod autem affirmant Gallos olim usos esse lingua ⁱ Britannica ex vocabulis a

^f Cymro a *Cyntaf*, aut *Cynt*, et *Bro*, Patria, ut *Cymlith*, a *Blyth*. *Cymraw*, a *Braw*. *Cymhleth*, a *Pleth*.

^g Uno filiorum Japhet, a quibus divisæ sunt insulæ gentium, Gen. x. 2. 5. ad latera Aquilonis, Ezech. xxxviii. 6. quales sunt Anglia et Sicilia, ait Wolphg. Musculus ; et ante eum Theophilus Antiochenus. Et Joseph. Antiq. lib. i. cap. 7. Vide et Camden. p. 7. §. Ut vero. Et Thucydidem Grammaticum, quem Virgilius in Priapeis Britannum vocat, Quintil. lib. viii. cap. 3. Cimbrum dicit.

^h Lib. i. nota 8.

ⁱ Naturalis lingua Francorum communicat potius cum Anglis, eo quod de Germania gentes ambæ germinaverint. Will. Malmesb. de gestis Regum Anglorum, lib. i. p. 25.

Rbenano, Sidonio, Lazio citatis, falsissimum esse, dixit * Humffredus Luidus.

Deinde, si eo nobilior, perfectior, antiquior, et ad animi sensa exprimenda, aptior, commodiorque lingua judicanda sit, quo majorem cum Hebræa, unica generis humani per 1700 plus minus annos lingua, omniumque deinceps linguarum matre, fonte, et ¹ archetypo, habet congruentiam; Britannicam hac ex parte nulla, credo, superat, nulla æquat. Si enim literas spectes, sono cum Hebræis quam optime conveniunt. Si nominum, pronominumque ἀπρώτων sine casibus variationem, solis numeris distinctam; verborum radicem, tertiam personam singularem; pronominum affixa, cum vocibus aliis in unam dictionem coalescentia; partium orationis etiam indeclinabilium variationes; formas denique vocum absolutas et constructas; pene Hebræam esse dixeris. Si accentuum leges, nunquam nisi in ultima penultimave syllaba occurrunt, ut nec in Hebræa. Si phrasas, locutionum modos, orationis syntaxin, consideres; certe nec Græca nec Latina, minus vulgarium ulla, ita ad vivum Hebraïsmos exprimit, ac Britannica: quod in isto libello manifeste liquebit; ubi, pro re nata, paucos adduxi; universos enim collecturo, in molem nimiam, justumque volumen excrevisset libellus,

* In fragm. Br. descript. p. 46.

¹ Quo propius quid ad archetypon accedit, eo perfectius esse dignoscitur.

cum nulla fere universi Vet. Instrumenti pagina occurrat, ubi non sæpe Hebraïsmum, ad vivum imitetur Britannismus. Nec tamen hic Hebraïsmos data opera venamur, aut affectata diligentia de novo cudimus, sed quos adducimus meri sunt Britannismi, *lippis atque tonsoribus*, idiotis, plebi, pueris, noti, vulgo usitati. Si denique poësin spectes, linguarum, quod sciam, nulla ita convenit cum Hebræa, ac Britannica, five Rhythmum, vel unius syllabæ simplicem, vel duarum duplicem, vel alternum; five resumptionum, accentuum, concentuumque observationem attendas: ut in prosodia patebit. Denique luce clarius est meridiana, linguam Britannicam cum orientalibus, a quibus universæ linguæ ortum habent, magnam affinitatem habere: cum reliquis Europæis pene nullam. Quamvis enim Romano subacta Imperio, ^l aliquas voces Latinas, suas fecerit: nonnullaque vocabula ab aliis linguis, ex populorum commercio, fit mutuata, proprias tamen habet ejusdem significationis voces, quæ nulli alienæ debentur linguæ.

Addo quod duratione etiam, plerasque, si non omnes, saltem vulgares, hæc lingua superat. Mirandum enim quod in angulo tam angusto, per tot annorum centena, non obstante Saxonum Normannorumve tyrannide, ^m *non avitum tantum nomen, sed et linguam suam pri-*

^l Hæ voces artes a Romanis derivatas et res divinas præcipue spectant. *Ed.*

^m *Camd. Brit.*

migeniam, sine ulla aut insigni mutatione, aut alterius linguæ admixtione, in hæc usque tempora, *sartam teſtam*, illæſam propemodum et incorruptam conſervarit reliquiarum Britannicarum manipulus. Idque, quod majus eſt, in-
vitis Romanis, *urbis imperioſæ civibus*, ut loquitur ⁿ Auguſtinus, qui gentibus ſibi ſubditis omnibus *linguæ ſuæ jugum*, omni conatu, etiam latis legibus imponebant, ita ut ^o *Gallicas et Hispanicas provincias, Latinas prorsus fecerint*; ^p *et omnes fere gentes Latine loquerentur*. Leges enim quibus provinciæ regebantur Latinas eſſe oportuit, et provinciarum prætores ſententiam Latine dicere. ^q Extantque exempla ademptæ civitatis ob hanc unam noxam, linguæ ſc. Latinæ ignorantiam. Narrat enim ^r Suetonius, ne nullum proferam exemplum, *ſplendidum virum Græciæque principem, a Judicum albo erasum, et in peregrinitatem redaetum*, quod Latinam linguam ignoraverit. ^s In ſcholis etiam ea ſola fuit approbata. ^t Nec legatis, ſupplicantibus,

ⁿ De civ. Dei, lib. xix. cap. 7.

^o Vives in Aug. loco cit. et lib. iii. de tradend. disciplinis.

^p Ὅτι μὲν λόγῳ νῦν ὁμοῦ πάντες ἄνθρωποι χερῶνται. Plut. in Quæſt. Plat. q. 9.

^q Dion Caſſius, lib. v. cap. 57. Lipſius de pronunciat. ling. Lat. Vide etiam Valer. Max. lib. ii. cap. 2. Triphon. Conf. lib. xlviii. de re judicata.

^r De Tiberio Claudio, lib. v. cap. 16.

^s Tacit. lib. iii. Annalium.

^t Digefſt. lib. i. de ſtat. ho. de orbe Rom. et Vives in Aug. loc. cit. et Val. Max. ubi ſupra.

appellantibus in Senatu loqui permissum est nisi Latine. Immo et *Græcos ipsos Latine loqui cogebant, non in urbe tantum, sed in Græcia et Asia, quo Latinæ vocis honos per omnes gentes venerabilior diffunderetur*, ait Val. Max. lib. ii. cap. 2. Nec enim absolutos sese victores existimabant, aut plene rerum potitos, actionum humanarum domini facti, nisi et loquelæ etiam dominantur. Britanni tamen, inquam, *linguam suam una cum religione, invitis victoribus omnibus, invitis Paganis, inconcussè*, ut cum ^u Giraldo loquar, *retinuerunt*.

Præterea, omnes fere aliæ linguæ, singulis pene annorum centenis, tantam patiuntur mutationem, ut easdem esse vix credas. Immo et in Græcam ipsam, præsertim post Rom. imperium Constantinopolim translatum, irrepsit multa ^x vocabula Latina, et postea Italica, Sclavonica, Arabica, Turcica. Et ait Festus, qui floruit tempore Augusti Cæsaris, *sermonem Latinum ita esse mutatum, ut vix tunc intelligi possit*. Et Polybius lib. iii. *Capita pacis initæ a populo Rom. cum Carthaginensibus, suo tempore ægre a peritissimis posse intelligi* affirmat. Et *Saliorum*

^u In Itin. Camb.

^x Πραιτώριον. Matt. xxvii. 27. et sæpe. σπεκουλάτωρ. Marc. vi. 27. φραγελλώα. Matt. xxvii. 26. φραγέλλιον. Jo. ii. 15. λέντιον. Jo. xiii. 5. σιδάριον. Jo. xx. 7. σικύριος. Act. xxi. 38. Et apud Ignatium *δισέρτωρ, δεπόσιτα, ἀκκίπτα*. epist. 8. ad Polycarpum. *ἕξιμπλάριον*. ep. 9. ad Heronem. et ep. 11. ad Ephes. et *τίσαινίντων, λεγάτων, μανδάτων, πατρώνος, &c.* apud Justinianum.

versus a Numa compositos, a sacerdotibus non intelligi, dicit ^y Quintilianus. Ad Anglicam quod attinet, quantum fit singulis ætatibus a sese mutata, videre est in Historia Anglicana Holinshedi in fine W. Conquestoris: et ex Chauceri poematis, et uniuscujusque seculi scriptis liquet.

Tantum, aiunt, longinqua valet mutare vetustas.

At Britannica ante mille, credo, annos, idem habuit idioma quod nunc retinet, ut ex poematis utriusque Merlini, ^z Sylvestris sc. et ^a Ambrosii, ^b Aneurini, et ^c Ambrosii Telefini, liquet manifesto; ^d *Quæ a nunc recepta loquendi ratione, non ita discrepant, quin ab iis qui vel mediocriter in lingua Britannica sunt versati, possint intelligi.* Quare rectissime ^e Camdenus linguam Britannicam minime permistam et longe antiquissimam DICIT. Nuperrime sane propter quotidianum cum Anglis commercium, et juventutem in Anglia educatam, et plerumque ad Anglicam linguam magis quam ad suam, a pueritia assuetam; Anglicæ quædam voces, et Anglicismi

^y Lib. i. cap. 6.

^z Tempore Vortigerni circa ann. Christi 450.

^a Tempore Aurelii Ambrosii, a quo et nomen accepit, circa ann. 470.

^b Tempore Arthuri.

^c Tempore Malgonis, circa ann. 580.

^d Jo. Prif. eques aurat.

^e Brit. p. 18. §. Omitto.

nonnulli eam invaserunt, et quotidie magis magisque invadunt.

Addo insuper quod nec in plures per tot secula, post separationem a Cornubiensibus, post colonias, ^f unam in Gallia Armorica, ^g alteram in America, locatas, divisa sit, sed una semper manserit. Cum enim, exempli gratia, una lingua *Italica* Latinæ notha, in *Genuensem*, *Lombardicam*, *Hetruscam*, *Romanam*, *Neapolitanam*, *Calabriensem*, *Siculam*, *Bergomensem*, *Venetam*, *Tridentinam*, et *Pedemontanam* ^h distrabatur: Britannica post tot annorum curricula, gentisque clades, una semper manet.

Atque huc facit quod nobilis senex Britannicus ab H. 2. Anglorum rege, *Quid sibi videretur de viribus Britannorum, et regio in eos apparatu interrogatus, respondit, Gravari, inquit, plurimamque ex parte destrui, vestris, Rex, aliorumque viribus, nunc ut olim et pluries, gens ista valebit: Ad plenum autem propter hominis iram, nisi et ira Dei concurrerit, non delebitur. Nec alia, ut arbitror, gens quam Cambrica, nec alia lingua, pro parte majori, in die districti examinis, coram supremo iudice, quicquid de ampliori contingat, pro hoc terrarum angulo* ⁱ *respondebit.* Huc etiam

^f Præfecto Conano Meriadoco, circa ann. 384. qui cum Maximo Tyranno contra Gratianum profectus est. Gild. Girald. Guilielm. Malmf. Gervaf. Cant. &c.

^g A Madoco ap Owen Gwynedd, circa ann. 1170. Guttyn Owen. Humffr. Llwyd. D. Powel. Hacluyt.

^h Arias Montanus ante Bibl. interlin.

ⁱ Camden ex Giraldo in topog. Walliæ.

pertinet Telefina poetæ prædictio, qui cum Britannorum cladem, servitutem, captivitatem, cecinisset, tandem subdit,

Eu Ner a folant,
Eu biaith a gadwant,
Eu tir a gollant,
ond gwylt Wallia.

Quod Latine sic reddi potest,

Usque laudabunt Dominum creantem,
Usque servabunt idioma linguæ,
Arvaque amittent sua cuncta, præter
Wallica rura.

Neque hoc sane rem attentius perpendenti adeo mirandum. Reliquis enim nationibus in more fuit semper positum, ut ¹vicinarum linguarum cognitioni, et vocabulorum novitati studerent: a qua nos semper adeo abhorruimus, ut legibus cautum fuerit ne Bardi vocum novitati operam darent, sed vetustæ linguæ custodes, etiam constitutis præmiis, designarentur. Plerumque etiam fit ut in montanis, sterilibus, rigidis et inamœnis regionibus, quale nobis reliquum solum, linguæ vetustæ post plura secula illæ sæ maneat, cum vellus aureum non habeant quod Jafones invitet. Sic ferunt ^m*aquilonarem et montosam Hispanicæ partem*, quæ a Carthagenensibus, Mauris, et Romanis, præ ste-

¹ Ut Angli linguæ Gallicæ tempore Edwardi Confessoris, circa ann. 1040. Ingulphus.

^m Lipsius.

ritate non est debellata, etiam nunc ⁿ *vetustam linguam Cantabricam retinere*. Idem testatur Thucydides de Atticis et Arcadibus, unde illi se *αὐτόχθονας* terrigenas, terra ortos, hi se *προσελήνης* antelunares esse autumabant. ° Sic in Granatenſi Hispaniæ provincia, Maurorum progenies Arabicam linguam retinet, Hispanis dictam *Araviga*; cum melioris ſoli cultores linguam didicerint Caſtilianam. Eadem ratione et lingua Epirotica adhuc manet in montibus Epiri. Et hoc nobis,

^p *Penitus toto diviſis orbe Britannis, contigit.*

At Britannica, inquires, lingua, prolatione aspera eſt, difficilis, impedita, confragosa, injucunda, illepida, inſulſa. Imperite quidem dicunt, ^q *Omnes enim quam intelligunt linguam, ſonoram, facilem, jucundam, judicant*: ignotas, pro ^r *aurium humanarum ſuperbiſſimo judicio, abſurdas, ridiculas, nugas exiſtimant*; hac ſola de cauſa, quod eas neſciant. Unde eſt quod ^s Eſaias Propheta linguam ignotam, *balbutiem, blæſitatem, ſannas, et ludibria linguæ* appellat, quam ^t Apoſtolus τὸ ἑτερόγλωσσον, alienam linguam, interpretatur. Linguam autem Britannicam

ⁿ Humff. Llwyd. Bre. Brit.

^o Joſ. Scaliger de ling. Europ.

^p Virgilius.

^q Junius.

^r Cicero in Oratore.

^s Cap. xxviii. 11. et alibi.

^t 1 Cor. xiv. 21.

hac in parte cohonestat, quod et Hebræa, omnium domina, mater, et ἀρχέτυπον, asperitatis, difficultatis et injucunditatis incusetur. Ecqua vero linguarum est Hebræa asperior, in qua literarum pars fere altera, remissiore intensioremve asperitatis gradum habet? Et tradit ^u R. Aben Ezra ^x nonnullas Hebræorum literas tam duræ et difficilis esse pronunciationis, ut nemo eas facile pronunciaverit, nisi qui statim a primis annis earum pronunciationi sese assueverit. Omnes autem Orientales populi, a quibus, ut dictum est, omnes linguæ suam traxerunt originem, voces potentiore spiritu in gutture collidunt. Unde fortasse fit ut omnes linguæ priscis seculis asperæ fuerint et confragosæ. Ita ut vetustatem asperitas arguat. Nam et veteres Latini, Lecionenses, Cartacinenses, Macistratos &c. scribere solebant pro Legiones, Carthaginenses, Magistratus: prout in vetusta columna Duillio cuidam dicata, scriptum fuisse testatur ^y Celsus. Mollem, levem, et delicatulam vocum formationem quæque subsequens peperit ætas, naturales vocum sonos indies magis magisque corrumpens et circumrodens. ^z *Genuina igitur, et recta vocum prolatio, vetus est, nova notha.*

^u In Exod. iii. Arias Mont. ante Biblia interlin.

^x ך et ם quæ Græce aut Latine pronunciari non posse putatur. Quare sæpe omittitur, ut Amalec, Esau, Jacob &c. aliquando in G mutatur, ut Gomorra; aliquando in H, ut Heber, Hebræus, &c.

^y De ling. vulg. Ital. c. 7.

^z Lipsius de pron. ling. Lat.

Sed esto antiqua, incerta tamen est hujus linguæ orthographia, et scribendi legendique ratio, ait anonymus nescio quis, qui asserit *se inter decem scriptores Britannicos, ne duos quidem invenire potuisse, qui eandem sententiam eodem modo, b. e. iisdem literis scriberent*: non interim advertens, nos ab ^z annis fere centum elapsis, Anglice non Britannice literarum rudimenta, et scribendi legendique rationem discere solitos, et ex Anglica non Britannica in scholis Latinam linguam doceri. Ego vero constanter affirmare ausim, quod si quem vel Britannum, vel Anglum, vel Gallum, vel cujuscunque demum linguæ hominem, literarum Britannicarum potestatem semel perfecte docuero; is absque omni prorsus errore aut titubantia, quicquid Britannice scripseris recte leget, quicquid dictaveris recte scribet. Et noti mihi fuere Angli, Britannicæ linguæ prorsus ignari, qui quodcunque scriptum Britannicum (literarum tantummodo potestatem edocti) tam perfecte, aperte, distincte, legerent, ut quivis Britannus intelligeret, legentemque intelligere crederet. Tam certæ perfectæque sunt nobis scribendi normæ, ut nulli in hac parte cedamus linguæ. Sed bene est quod *Hic nihil se serium in isto libello tractaturum dicit.*

Sed toties profligatus, ferocior in linguam insurgit Momus, et rudem esse calumniatur, nulliusque elegantia. Ubi vero loci ruditas

^z Ab inventione artis typographicæ. *Ed.*

ista deprehenditur? Nam si voces spectes, certe ^a *vocum congruentia, proprietate, aptitudine, elegantia, copia, derivationibus, compositionibus, nulli sororum postponenda est.* Si prosam et orationem solutam, est *sermonis facilitate, gratia, venustate, adeo prægnans, fæcunda, dives; ut ad cujuslibet artis præcepta exprimenda, felicius nihil excogitari potest.* Si poesin et metricam numerosamque orationem consideres, omnes facile, multis, quod aiunt, parasangis anteit. Nam regiunculæ nostræ ^b Bardi (sic enim nostros poetas, ut olim Lucanus et Cæsar, etiam nunc vocamus) ^c *ne Græcis aut Latinis in suo genere concedunt.*

Necdum calumniari desinit, nulla hujus linguæ Grammatices certa præcepta tradi posse contendens. Et hoc, si verum esset, linguæ vetustatem arguit. Quis enim in tanta Grammaticorum cohorte, Hebrææ linguæ omnium antiquissimæ præcepta perfecte tradidit? Certe nec unus nec omnes. Aditum potius ad ejus cognitionem præmonstrarunt, quam aliquid dignum tanto hiatu præstiterunt. Quid in Britannica præstari possit, forte monstrabunt hæc imperfecta rudimenta.

Colophonem tandem calumniis additurus,

^a Humff. Prich. in præf. Grammaticæ Br. Jo. D. Rheff præfixa.

^b A Bardo Druidis filio, carminum apud suos inventionem elaro. Berosus. Perionus. Caius de Ant. Cant. p. 23.

^c Humff. Prich. ubi supra.

argumentum obtendit, suo iudicio, Achilleum, Nullus, inquit, hujus linguæ usus, atque ideo conservandæ nulla necessitas, edendæ Grammaticæ nulla, cum nihil præclarum, aut scitu lectuve dignum, in ea inveniatur scriptum; et sunt qui Ecclesiæ et Reipublicæ conducibilis fore existimant, si deleatur penitus et aboleatur, quam si conservetur. Certe linguæ unitas ingens est humano generi beneficium. Quod ostendit mirabile linguarum donum, ad collectionem Ecclesiæ in unitatem fidei, ^d Apostolis datum; et gravis pœna confusionis linguarum, ad dispersionem populorum inflicta. Estque optandum serio, posse istos rerum restitutores, arte sua mirabili efficere, ut ^e *unius labii*, ejusdemque sermonis *esset universa terra*. Rem profecto pulcherrimam meditantur, quod ^f Vives de Romanis linguam suam toti orbi imponere conantibus. Sic enim tollerentur plura gentium inter se jurgia, *λογομαχίαι*, et animorum distractiones, quæ Ecclesiæ et Reipublicæ tantum faceffunt negotium. Nihil enim est, unica excepta Religione, quod hominum animos ita inter se conciliat, commercia, contractus &c. inter homines conservat, ac linguæ unitas. E contra, ^g *Nihil est quod ita hominem alienat ab*

^d Act. ii.

^e Gen. xl. i.

^f In Aug. de civ. Dei, lib. xix. cap. 7.

^g Aug. loco cit. Plin. lib. vii.

homine ac linguarum varietas : et facilius sibi animalia muta, ait Augustinus, etiam diversi generis, quam homines diversarum linguarum, sociantur. Sed interim dum hoc præstiterint morosi isti correctores, quod sane plurimum temporis et negotii petere non ignorant, liceat genti cuique linguam propriam conservare, colere, ornare : nisi malint interea hominum animas divini verbi fame interire.

Ad usum quod attinet, cujusque linguæ usum duplicem esse constat ; alterum quo quisque cuique animi sui sensa exprimat, quisque cuiusque mentem sensumque intelligat ; et *commercia, necessitudo, societas, consiliorum communicatio, inter gentes conserventur* : alterum præcipuum ut ^h omnes gentes lingua qua nati sunt magnalia Dei audiant, mens divina hominibus innotescat. Atque huc pertinet ⁱ *linguarum, etiam vulgari-um, cultura, et Grammaticorum præceptorum traditio. Eo enim purius a fontibus derivari necesse est verbum Dei, eo clarius populis tradi, quo purior et perfectior sit linguarum in quibus traditur, et in quas transfertur, cognitio. Nec enim dextere et perspicue doceri, nec pura et incorrupta servari potest doctrina cælestis, sine linguarum, etiam in quibus populo prædicanda est, studio. Quod superioris seculi barbaries cum erroribus conjuncta, et hujus seculi, quo linguæ*

^h Act. ii.

ⁱ Junius.

excoli et efflorescere cœperunt, Religionis emendatio, et rerum tum divinarum tum humanarum renascens cognitio, luce clarius demonstrat. Hebrææ et Græcæ usus est a reliquis peculiaris, ut Prophetarum et Apostolorum oracula intelligant Divini verbi concionatores, reliquarum ut prædicantes intelligant populi. Si nullus igitur illis videatur hujus linguæ usus, certe hic negari non potest, utpote qui in hac insula ab ipsis Apostolorum temporibus, in hunc usque diem invaluit. Et cultum profecto meretur lingua Britannica vel hoc nomine, quod ^k *Omniium provinciarum prima Britannia, publicitus Christi nomen recepit*: unde et *Primogenitæ Ecclesiæ* nomen sortita est Britannica. Nec sane ullo modo credendum est, voluisse Deum linguam hanc post tot gentis clades, imperii mutationes, tyrannorum molimina, in hæc usque ultima tempora conservatam, nisi eadem etiam Nomen suum invocari, suaque magnalia prædicari decrevisset.

Denique in lingua Britannica plura extitisse doctrinæ monumenta, testis est veritatis mater Historia, testantur Historicorum et Poetarum quæ extant ^l scripta, quæ tamen maxima ex parte, hostium invidia, temporum injuria, hominumque nostrorum incuria, periere. Narrat

^k Sabellicus Enneade vii. lib. v. Platina in Eleutherio.

^l Gildas.

enim ^m Cæsar, ⁿ Druidum disciplinam inter Britannos primo repertam esse, atque inde in Galliam fuisse translata; Gallosque plerumque Britanniam discendi causa proficisci, ibique diutius morari. Et dicit ^o Plinius magiam tam ætonite inter Britannos suis temporibus celebratam, ut eam Persis dedisse videri possint. Literarum autem cultores, etiam ante Romanorum adventum, quod quidam ausi sunt negare, fuisse Britannos, vel hinc liquet, quod literis Græcis tunc temporis utebantur, quod ex Cæsare non obscure colligi potest, quarum etiam nunc clara retinent vestigia. Immo colligit ^p Annius Viterbensis ex Cæsare, ^q Xenophonte, ^r Archilocho, ^s Josepho, Græcos non a Cadmo, sed a Celtis seu Gallis, literas accepisse, Gallos a Samothe Dite. Nec diffitetur ^t Camdenus, immo ^u extra dubium poni posse dicit, antiquissimos Græcos, inter longinquas quas acceperunt peregrinationes, nostram etiam insulam adiisse. Ubi etiam fuisse Phileam Tauro-

^m Comment. lib. vi.

ⁿ A rege Britannorum quarto Druide sic dictorum, ait Caius, qui rejicit nominis rationem a Plinio datam lib. vi. c. ult. De Druidibus etiam scribunt Lactantius, Tacitus, Lactantius, Euseb. de Præp. Evang. Plautus in Aulularia.

^o Nat. Hist. lib. xxx. cap. i.

^p In Berof. Antiq. lib. v.

^q Libro de Æquivocis.

^r In epitome temporum.

^s Contra Appionem Grammaticum.

^t Pag. 24.

^u Pag. 21.

menitem, 160. ante adventum Cæsar̄is anno, scribit ^x Athenæus. Nec omnino improbabile existimare videtur Caius, *Anaxagoram Philosophum circa tempora* ^y *Gutbelini Regis, Martiæ* legislatricis mariti (quem *Græce doctissimum* tradit Beda) *Cantabrigiæ fuisse, ibique mortuum in ædibus quæ ejus nomine appellantur.* Dicitur autem Bladudus Rex, inter alios, Athenas literarum causa profectus. Afferit denique ^z Caius ex Gilda, Berofo, ejusque commentatore Annio, *bujus insulæ Aborigines a tempore Gigantum, seu* ^a *γηγεων, Samothbis cognomento Ditis* (quem nostrates Samoth *y ser*, ab astrorum peritia nuncuparunt) et *Sarronis, statim post diluvium, literas coluisse.* Ex his igitur colligo, nullo modo existimandum esse, tam vetustos literarum cultores, quorum *Insulam Græcis Latinisque monumentis claram,* tradit Plinius, lingua patria nihil scripto mandasse, etiam si Druides disciplinam suam literis committere nefas existimabant. Si vero leges ^b *Martianas,* et ^c *Moelmutinas,* ^d quarum has Gildas sapiens

^x Deipnosophist. lib. v. cap. 11. de nave Hieronis.

^y Anno ante Christum natum 330.

^z De an. Cant. lib. i.

^a h. e. Filiorum terræ, seu Aboriginum.

^b Circa annum 330. ante Christum in carne exhibitum, latas.

^c Anno ante Christum 415. quarum secreta vestigia in legib. Angliæ esse fatentur Jurispp.

^d Lamb. Archaion. Higden. Pontic. Virun. Galf. Monemut.

e Britannico in Latinum, utraque Rex Alfredus in Saxonicum sermonem, transtulisse perhibentur, nunc extare fata voluissent, perinde ac Hoeli cognomento Boni ^e leges; quantum linguæ Britannicæ testimonium perhiberent?

His in linguæ patrocinium utcunque effatis, ad me quod attinet ipsum, non abfuit sane metus, ne eorum augere videar numerum, quorum scribendi κακοῦθες divinus perstringit ^f Ecclesiastes. Aliud fateor a me munus postulat. In his tamen deprehensus, non ῥιψάσπις plane ac desertor muneris esse mihi videor. Nam neque hæc a munere prorsus aliena existimo: quippe quæ me symmystasque meos, ad idem munus in Ecclesia Britannica obeundum, idoneos magis reddere possint et instructos. Quid quod ab occupationibus feriatas, his quasi lusibus animi lassati vigorem revoco, renovo? Nec lusus plane otiosos, et omnino inutiles esse lubens volo. Nec pudet pigetve, ad hæc minutias, animi colligendi causa, aliquoties descendisse; cum et ad ferulas Grammaticales *ipsa* etiam *descenderint* ^g *sceptra*. Nec est quod Momo sim ^h ἱερεὺς τῶν λεπτοτάτων λήγων cum Aristophanæo Socrate. Nam et hæ

^e Ante annos fere noningentos latas, et a Papa et Episcopis confirmatas, et nunc dierum, et plebe facilè a vulgo intelligendas. *Ed.*

^f Cap. 12.

^g Julius Cæsar et Claudius Imp. de literis et Grammatica scripserunt.

^h Sacerdos tenuissimarum nugarum.

nugæ utiles esse possunt ; et fortasse, *Plus habent in recessu quam in fronte promittunt* : quod est Fabii Oratoris de literatura elogium.

Cum igitur in hujus linguæ studio ultra triginta annos, vacantibus horis, sim versatus, quibus ⁱ utrique SS. Bibliorum interpreti Britannico indignus fui administer, et in Walliæ ^kplaga Septentrionali, Australi, Media sum commoratus ; nec otiosus fuerim idiomatum et dialectorum observator : linguæ patriæ præter jus et fas injurius esse mihi viderer, si qualem qualem ejus sum adeptus cognitionem, linguæ confortes diutius celarem : et quæ tot annorum observatione, lectione in chartulas congeffi, patriotis fratribusque inviderem. Meæ igitur industriæ fœtus qualescunque, fugillatorum calumniis exponere malui, quam in utero suffocare. Quos, vir venerande, cum in hanc quam vides formam disposuisssem, nemo occurrit cui tuto eorundem deferrem censuram, quicum de evulgandis consilium communicarem, (nunquam enim propriis fido viribus, proprio acquiesco judicio) nisi tu solus. Quicquid igitur huc congeffi, id totum tuo judicio, limæ, ferulæ, defero, submitto. Te laboris Aristarchum delegi, ut quem sciam

W. Morgano SS. Th. D. Cantabrigiensi, Episcopo primum Landavensi, deinde Afaphensi : et Ric. Parræo SS. Th. D. Oxon. Episcopo nunc Afaphensi.

^k Apud Mallwyd ad Ordovicum confinia finibus Silurum proxima.

nihil Britannicæ cognitionis latere, nostratum Grammaticorum peritissimum, linguæ patriæ cultorem diligentissimum, Ecclesiæ Britannicæ benevolentissimum, meique semper amantissimum; quem nullus dubito honesti laboris æquum me inventurum æstimatorem. Hos itaque fœtus relambere ne graveris, oro, obsecro, obtestor: et quod adverteris dici posse aut commodius aut concinnius, aut meliori forma tradi, corrigere; quod superfluum est, rescindere, refecare; quod deest, de proprio addere; lacunas replere; quod præposterum est, suo loco reponere; quod arriserit, approbare; quod non placuerit, obelo transfigere: plenam denique potestatem ubique exercere. Decrevi enim non nisi te approbante emittere, non nisi te damnante, apud me celare. Nulla ex parte opusculum perfectum existimo, priusquam tu relamberis. Et si tibi non displicere intellexero, erit quod serio mihi gratuler. Sic enim et inibi perplacebit, et tua probatum autoritate, studioso nemini displicere posse credo. Sic adversus morosos censores omnes, munitum satis existimo. Tua enim autoritas omnium obtrectatorum impetus simul retundet. Exemplorum multitudo, quæ nonnullis ponuntur in locis, et tibi et aliis nimia fortassis videbitur. Sed meo iudicio non aliter res tulit. Ad extremum, multa quæ institutæ brevitati non congruerent studio præterivi, sciens prudensque omisi, multa nescius. Nam quæ optime scimus,

etiam cum velimus maxime, memoriæ non occurrunt. Hæc præfatus, diu multumque valere jubet ex animo,

Tui semper amantiſſimus,

JO. DAVIES.

RESCRIPTUM
EDMUNDI PRISEI

SENIS OCTOGENARII, ARCHIDIACONI MEIRION,

IN APPROBATIONEM OPERIS.

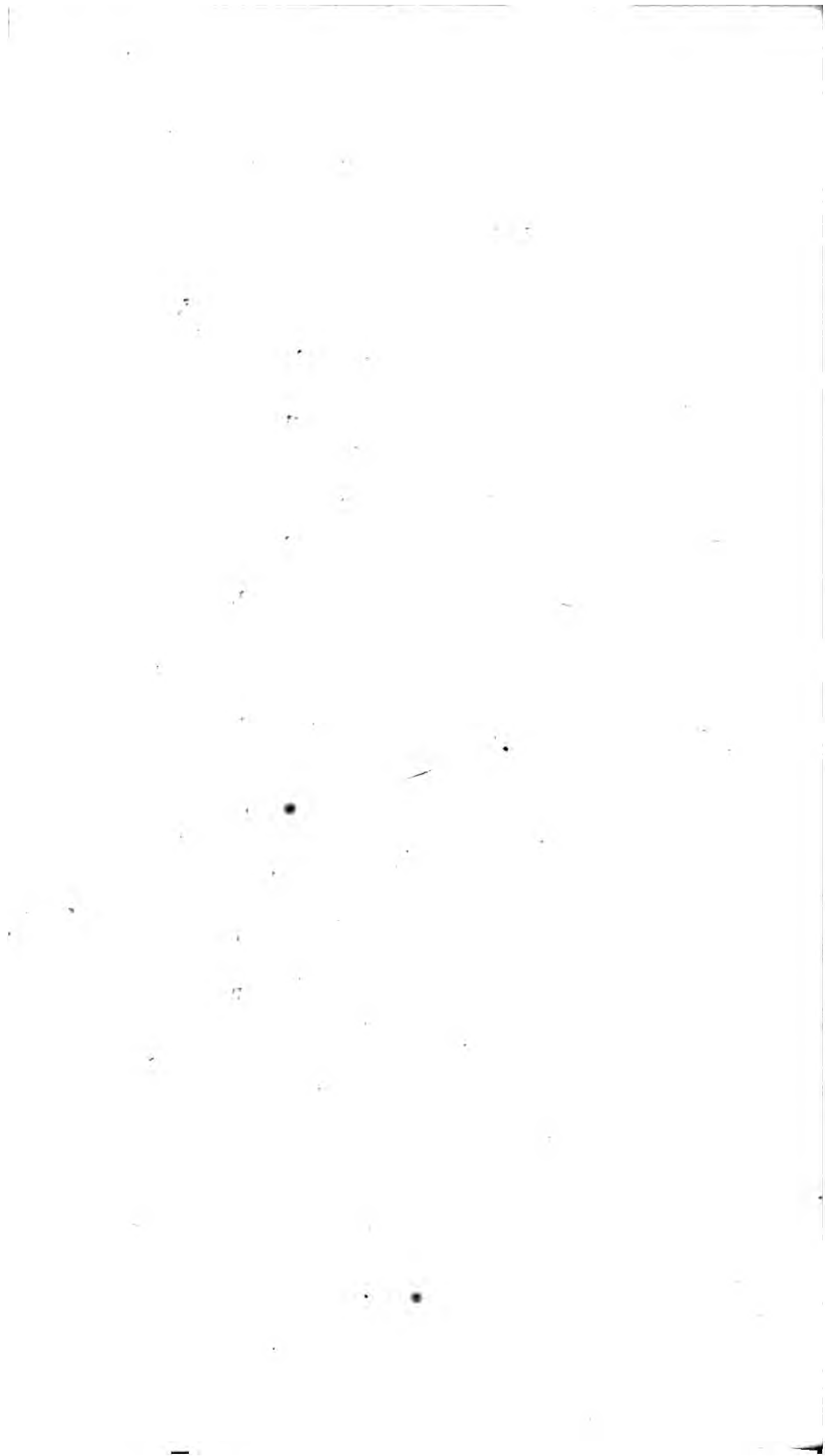
EN duo præclari linguam renovare vetustam
Conati, Senensis et Oxoniensis alumni:
Ambo Joannes dicti, Davisii et ambo,
Doctores ambo, et patrio sermone periti.
Corporis is medicus, medicus cœlestis at alter.
Fecit uterque sua progressus arte venustos.
Mitibus a Cambris merito redamandus uterque est.

Ille, peregrinis multum versatus in oris,
Antiquam calami mutat Cambrôgena formam.
Ille memor patriæ, sed originis immemor, almæ
Ille memor linguæ, sed carminis immemor. Unde
Cæcos ille duces imitatus non videt album.
Velle suum laudamus, et amplexamur amorem.

Hic tamen, idque domi, multo vigilantior imo
Ima petit, suprema petit, studioque profundo
Hebræos fontes, tumidos simul Helladis amnes
Haurit, et inde suos jussit potare Britannos.

Hic docet obductas tenebrarum spargere nubes,
Romani dudum quas induxere tyranni.

Hic docet et Cambros distincte, Grammaticæque
Verba loqui, linguæ veteris radice reperta,
Hebræam ut citius valeamus discere linguam,
Et laudare Deum patrio sermone volentes
Vivamus Christo: cui gloria tota redundet.

LITERÆ BRITANNICÆ.

Figura. Potestas. Nomen sortitæ sunt solæ Heb. et Gr. literæ, et Linguarum ab Hebræa deductarum.

<i>A. a.</i>	A Lat.
<i>B. b.</i>	B Lat. ב Beth Heb. dageffatum.
<i>C. c.</i>	κ Gr. Ϝ Caph Heb. dageffatum.
<i>Cb. cb.</i>	χ Gr. Ϟ Cheth Hebræum.
<i>D. d.</i>	D Lat. ד Daleth Heb. dageffatum.
<i>Dd. dd.</i>	δ Gr. blæsius pronuntiatum. ד Daleth Heb. raphatum, lene, seu remissum.
<i>E. e.</i>	E Lat. εἰλίον Græcum.
<i>F. f.</i>	V consonans Lat. β Gr. blæsius pronuntiatum: F digamma Æolicum, vel ב Beth Heb. raphatum.
<i>Ff. ff.</i>	F Lat. φ Gr. ϝ Phe Heb. raphatum.
<i>G. g.</i>	γ Græcum.
<i>Ng. ng.</i>	y ngajin, recte pronuntiatum.
<i>H. h.</i>	H Lat. ה He Heb.
<i>I. i.</i>	י Gr. i Lat. vocale.
<i>L. l.</i>	L Lat.
<i>Ll. ll.</i>	Vide Annotationes ad pag. 32.
<i>M. m.</i>	M Lat.
<i>N. n.</i>	N Lat.
<i>O. o.</i>	O Lat.
<i>P. p.</i>	P Lat. פ Pe Heb. dageffatum.
<i>Pb. pb.</i>	φ Gr. ϙ Phe Heb. non dageffatum.
<i>R. r.</i>	R Lat.
<i>S. s.</i>	S Lat.
<i>T. t.</i>	T Lat.
<i>Tb. tb.</i>	θ Gr. ט Heb. non dageffatum.
<i>U. u. u.</i>	εἰλίον Gr.
<i>W. w.</i>	ε diphthong. Gr.
<i>Y. y.</i>	Vide Annotationes ad pag. 33.

K, Q, X, Z, utimur solummodo in vocibus exoticis scribendis. Nos sonum K exprimimus per C; Q per Cw; X per Cf; ut *Sonion amdanat Polycfena ail &c.*

Ecstro berth ac ystryw bâr, W. Ll.

Tot habemus literas quot sonos simplices. Et (quod suadet εὐφωνία) omnis litera semel fortitum sonum servat constantissime.

ANNOTATIONES.

Literarum figuræ quas depinximus non omnes placent omnibus. Et novis excogitandis operam dederunt nonnulli. Sed omnes inanem. Ejusmodi enim est hominum ingenium, ut communem scribendi legendique rationem sequi malint, quam in varias quotidie novatorum ad-inventiones distrahi. Nos igitur receptas et usitatas retinemus figuras, ut quas magna orbis pars, in variis scribendis linguis, per secula multa amplexa est; quas omnium ætatum usus, et omnium SS. Scripturæ interpretum Britannicorum autoritas comprobavit. Si enim nobis quisque literarum terriculamenta effingamus, necesse est ut vel a legendis nostris discendi cupidos procul arceamus, vel pereant veterum scripta, ut quæ futuris temporibus homines legere non possint, nostris novis affuefacti characteribus; nisi omnia curaverimus novis formis cudenda^a.

^a Hisce temporibus, nonnulli idemque nec indocti novum scribendi modum inducere conati sunt, sed in cassum. *Ed.*

Quæ vero placere non solent, fere hæ sunt : Ch, Dd, Ff, F, Ng, Ll, Ph, Rh, Th, W ; quia sc. duplices sunt figuræ simplicium sonorum. Sed de his figillatim.

Ch, Ff, Ph, Th. Hos sonos sic scribunt, quos vidi manuscriptos omnes, etiam vetustissimi codices. Nec Latini, in exprimendis ϰ , π , τ , Heb. et ϕ , χ , ϑ , Gr. eas rejiciunt. Nos inter Ff et Ph, hanc veram observamus differentiam ; ut per ff ea scribamus, quæ aut mere Britannica sunt, ut *ffonn*, baculus ; *ffaig*, vice ; *ffordd*, via ; *ffelaig*, dux, princeps : aut a Latinis per F scriptis deducta, ut *ffydd*, fides ; *ffynnon*, fons ; *ffurf*, forma ; *ffenestr*, fenestra ; *perffaith*, perfectus : per Ph vero aut quæ Britannice fiunt a P mutato in Ph, ut *tri-phn*, tria capita, a *pen*, caput ; aut cum Gr. ϕ , vel Heb. ϰ exprimenda veniunt, ut *Philosophydd*, *Pbilemon*, *Ephesaid*, *Pbinebas*, *Pbaraob* ; quæ absurdum esset scribere, *Triffen*, *ffilosoffydd*, *Ffilemon*, *Effesaid*, *Ffinebas*, *Ffaraob*. Porro Ch Demetæ, Anglorum æmuli, leviuscule proferunt, ut *Wbaer*, pro *Cbwaer* ; *Wbaræ*, pro *Cbwaræ*, ut *Mal cawmp pan ymwbelo^b cart*. Ior. Sed revera duplicem sonat aspirationem densam ; et in ipso gutturi nodo inferius quam H formari debet, quod docent Hebræi de suo π Cheth.

Dd. Sic omnes ætates passim scripserunt. In ejus tamen exprimendo sono nulla ætas sibi

^b Ordovicibus *ymchwelo*. Ed.

satisfecisse videtur. Vetustiorum alii per T scripserunt, præsertim in fine dictionum, aut inter duas vocales, ut *Gro a gut deurut dewrwas*, pro *Gro a gudd deu-rudd*, &c. Ut et Angli pronunciare solebant T finale, dicentes *uth*, *eth*, *amath*, *audith*, *caputh*, &c. pro *ut*, *et*, *amat*, *audit*, *caput*. Alii per d simplex, ut olim legabatur *aputh* pro *apud*. Alii hæc fere figura ꝥ. Alii circa an. Dom. 1400 et deinceps, hæc Saxonum figura þ; ut eorum temporum Angli suam th. Recentiorum alii per dh, ut et F per bh, et Ll per lh. Alii per d punctulo subscripto; ut et L et V punctulo subscripto, pro ll et w. Sed dh, utut ad veram orthographiæ rationem quam proxime accedat, figurarum tamen multiplicati non medetur, nec uno caractere unum sonum exprimit. Optima igitur omnium, meo iudicio, figura est, quam W. Sal. in Nov. Test. Britannico posuit, ð; vel ð Saxonum, quam vir clarissimus Tho. Smyth, eques auratus, pro Anglico th, scribendam voluit^c.

F. Hujus literæ sonum interdum per V consonam, interdum per F, omnes scripserunt ætates. Neque absurdum aut novum videri debet, quod litera F utamur Britanni ad sonum V consonantis exprimendum. Nam et Angli olim scripserunt, *Ɔif us this day*, et *Ɔorgif us our debtis* &c. ut interpretatus est Wiclefus, tempore R. II. quæ nunc scribunt, *Give* et *for*

^c Profertur ut th in *though*, *this*, Ang. Edit.

give. Et ^d certum est F digamma Æolicum olim sonasse ut V consonans; et in ejus locum postea successisse V, ipsumque F in locum φ, ut fuga, fama sunt Latinis; quæ φυγή, φημή Græcis. ^e Et ex eadem figura F, qua utebantur Græci pro spiritu aspero, fecerunt Latini V consonans: dicentes vesper, vescor, vestis, ver; a Græcis, ἔσπερος, ἐσθίω, ἐσθής, ἦρ: et Veneti ^f dicuntur Latinis, qui apud Homerum Ἔνετοι. Quam ipse F potestatem non satis advertens Historiæ Britannicæ Anglicus interpret, Ephraimum quendam, manifesto errore, sedi Afaphensi præfecit Episcopum; quem sedes illa numquam vidit. Errori ansam præbuit, quod in Historiæ Britannicæ MSS. codicibus, & *Efraem*, more Britannico, dictus sit Abraham Episcopus. Quam vocem cum, *Evream*, legi debere non attenderit, *Effraem* mendose legit. Cessit autem fatis is Abraham seu *Efream*, ut habent archiva Afaphen. et Historia Britannica, anno salutis 1232, non 1332, ut ille scripsit, nec 1352, ut Reverendus ^h Godwinus, ejus errore seductus, suspicatur.

^d A. Gell. lib. xiv. cap. 5. Quintil. lib. i. cap. 5. Priscian. Jul. Scal. de Cauf. Ling. Lat. lib. i. cap. 15.

^e Maurus Terentianus.

^f Apud Cæsarem *Veneti*, sed apud Livium *Heneti*. Ed.

^g Sic in Hist. Brit. appellatur Abraham Patriarcha. *Eferwic*, pro Eboraco. *Efrai*, pro sermone Hebræo. *Elfod*, pro Elbodio. Sic dicimus *Cufydd* a Lat. cubitus, &c.

^h Episcopus Hereff.

Ng. Hac figura utimur occidentales in exprimendo sono γ Heb. quam Hebræi docent esse aspirationem densissimam, gutture et naribus simul, quasi facta gargarismo, prolatam: dum sc. spiritus, narium adjumento, in imo gutture quodammodo strangulatur. Non enim recta prolatio est gnajin, sed ngajin: cum γ ng sit gutturalis, vel, ut alii volunt, pectoralis aspiratio: gn vero nihil habeat gutturis aut aspirati, sed dentium et palati auxilio pronuncieturⁱ. Veteres Britanni interdum per ng scribebant, interdum per g simplex, vel gg, ut *Agel*, vel *Aggel*^k, pro *Angel*: ngh per gc, ut *Agcred*, *Agcariad*, pro *Angrbed*, *Anghariad*. Et testatur Priscianus vetustissimos Romanorum scriptores, ante c, g, ch scribere solitos g pro n, ut *aggelus*, pro *angelus*: *Agchises*, pro *Anchises*. Idem dicit Varro de *aggulus*, *agguilla*, *agcora*, &c.

Ll. Sic omnes, sine hæsitatione, scripserunt ætates. Sed sonus hic, ob pronunciandi difficultatem, et quia nobis peculiaris creditur, ab alienis male audit. Est tamen^l Hispanis eadem scriptura, et sonus non multum absimilis, in his quæ a Latinis in cl, vel pl, incipientibus, mutantur, ut *llamar*, a Lat. *clamare*; quod nos *llafaru*: *llorar*, a Lat. *plorare*. Et tradit Io.

ⁱ Tremel.

^k Sic et Græci *ἄγγελος*, &c. *Ed.*

^l Lipsius de Pronun. Ling. Lat. Jul. Scal. de Caus. Ling. Lat. lib. i. cap. 10. Hispan. Ludimagister Stepnei.

Aventinus veteres Germanos L cum aspiratione usurpasse. Quod etiam nonnulli existimant de Ḥ Hebraico.

Rh. Sic R aspiratum scripserunt aliquando veteres: sæpius per rr. Superior ætas per rh, rr, aut R. Nec sane simplex R hic profus damanda est, cum nos radicalem R semper aspiremus, quemadmodum et Græci suum ρ. Quos et Latini aliquando imitati sunt; Rhoma, Rhomani.

W. Hanc literam hac figura **Ϸ** nonnulli ante 300. quadringentosve retro annos scripserunt. Non nemo recentiorum u punctulo subscripto.

Y y. Hujus literæ duplex est sonus. Unus, *y* quem dicimus *tywyll*, obscurum; alter *y*, quem *eghur*, manifestum: uterque in vocibus *Hynny*, *ystyr*, *llythyr*, *Pybyr*, &c. expressus. Ubi prior *y* sonat ut *u* Anglicum in vocibus *Hunt*, *sturt*, &c. posterior ut in *thinne*, *brimme*. Vel ut *v* Græcum; quod docet Priscianus imitari Lat. i post V consonum, sequentibus R. S. T. Vir, virtus, vis, amavit^m. Nos ad manifestandam clarius discrepantiam, alios secuti, priorem sic formamus *y*; posteriorem sic *y*. Quod tamen discrimen nulla adhibita nota facile dignosci potest, si observaveris, in ultima dictionis syllaba *y* semper proferri, his paucis exceptis monosyllabis, *y*, *yr*, *ydd*, *ys*, *yn*, *fy*, *dy*, *myn*, *ym*: in reliquis syllabis semper *y*.

^m Jul. Scal. de Caus. Ling. Lat. lib. i. cap. 8.

Adeo ut si *y* postremæ syllabæ flexione vocis in penultimam tradatur, in *y* mutetur, ut *mynn*, *mynnod*; *dyn*, *dynion*. Utrumque sonum veteres per *e* scribere solebant, ut *En e deddiau benne*, pro *yn y dyddiau bynny*. Affines autem inter se esse *y*, *y* et *e*, non obscure demonstrat, quod voces alienas per *e* scriptas, nostras faciamus, verso *e* in *y*, ut *testis*, *tyst*; *tempus*, *tymp*; *Evangelium*, *Efengyl*: et gentes alienæ nostra vocabula sua faciant *y* in *e* mutato: Βεστάννια, *Prydain*. Sic, teste Fabio, Latini olim scribebant *E* pro *I*; quæse, sibe, pro quasi, sibi: et in vetustis lapidibus inveniuntur scripta, *navibus*, *ornavet*, *mereto* &c. pro *navibus*, *ornavit*, *merito*. Et nunc in iisdem casibus sine discrimine dicimus, *iis* et *eis*, *Diis* et *Deis*, *turrem* et *turrim*, *priore* et *priori*, &c.

*De Vocalibus. Bogeiliaid, Llafariaid,
Llafaryddion.*

NOTA est literarum divisio in vocales et consonantes. Has Plato ἀφωνας, vocis expertes, nuncupat: Grammatici σύμφωνας dicunt, quod vocalibus adjunctis sonos suos communicent. Vocales Britannis septem sunt, ut et Græcis, *a. e. i. o. u. w. y*. Quæ postrema duplex est, *h. e. y* et *y*.

Vocalium aliæ sunt

mutabiles, ut	$\left\{ \begin{array}{l} A \\ E \\ O \\ W \\ Y \end{array} \right\}$	in	$\left\{ \begin{array}{l} e \{ \text{paladr pe-} \\ y \{ \text{lydr.} \\ y, \text{castell, cestyll.} \\ y, \text{ffördd, ffyrdd.} \\ y, \text{Bwch, bychod.} \\ y, \text{Dyn, dynion.} \end{array} \right.$
---------------	---	----	---

Aliæ immu- tabiles, ut	$\left\{ \begin{array}{l} i, \text{blin, blinion.} \\ u, \text{llun, lluniau.} \\ y, \text{fyrthio.} \end{array} \right.$
---------------------------	---

Mutatur etiam *A* in diphtongum *Ei* vel *Ai*,
Nant, neint; Bardd, beirdd; Haint, beinus;
Brân, brain.

Britannorum vocales omnes sua natura anticipites sunt: quod Priscianus de Latinis docet.

Diphtongi.

Propriæ, *Rbywogion, Priodolion.*

Quæ fiunt præpositis vocabilis, *A, E, I, O, V, W, Y.*

A	$\left\{ \begin{array}{l} Ae, \text{Alaeth} \\ Ai, \text{Henaint} \\ Au, \text{Aur} \\ Aw, \text{llaw} \end{array} \right\}$	E	$\left\{ \begin{array}{l} Eu, \text{Breuddwyd.} \\ Ei, \text{Heneiddio.} \\ Ew, \text{llew, Glew.} \end{array} \right.$
---	--	---	---

O	$\left\{ \begin{array}{l} Oe, \text{Oed.} \\ Oi, \text{Troi.} \\ Ow, \text{Ffowch.} \end{array} \right\}$	I.	$\left\{ \begin{array}{l} Iw, \text{Lliw, Briw.} \\ U. Uw, Duw. \\ W. wy. pwy, llwy. \\ Y. yw, rbyw. \end{array} \right.$
---	---	----	---

Pro *Ai* veteres scribebant *Ei*; pro *Au*, *Eu*.

Ou Demetarum est pro Septentrionali *Au*; *Our* pro *Aur*, Aurum; *Houl* pro *Haul*, Sol.

Ay non est diphtongus. Non enim dicimus *Baycb*, *Braycb*, ut nonnulli existimant; sed *Baich*, *Braich*. *Ey* imperitiæ est diphtongum dicere, cum semper ex unanimi grammaticorum et poetarum consensu, duas constituat syllabas, ut *Teyrn*, *Teyrnas*. Atque ideo spiritum sæpe habet interjectum, ut *gwebydd* pro *gweydd*; *gwehyll* pro *gweyll*. Quemadmodum et antiqui notarii Latine scribere solebant *mehe*, pro *mee*; *mehecum* pro *mecum*; ad sustentandum sc. sonum duplicis *ee*: prout tunc temporis scribere solebant *e* longum, ut et *a* longum per duplex *aa*. Ex quo fonte fortasse fluxerunt *prehendo*, *vehemens* &c. pro antiquorum *preendo*, *veemens*; *mih* pro *mii* et *mi*.

Existimabunt fortasse nonnulli *ow* non esse diphtongum, sed interdum scribi debere *aw*, ut *cowgiau*, non *cowgiau*; *carulai*, non *cowlai*: interdum duas esse distinctas vocales, *ffo-wcb*, *tro-wcb*, *rbo-wcb*; non *ffowcb*, *trowcb*, *rhowcb*: quas tamen aliquando in diphtongos coalescere non negabunt.

Diphtongi.

Impropriæ, *Afrywogion*, *Ammrbiodolion*.

Quæ sunt præpositis vocalibus *I*, vel *W*. Præponuntur autem istæ vel vocalibus, vel diphtongis, sic:

I ante vocales.

A, ia, iad.
E, ie, iertbi.
O, io, Iôr.
U, iu, Iuddew.
W, iw, iwrch.
Y, iy, iyrchbell.

I ante diphtongos.

ae, iae, cyffelybiaeth.
ai, iai, angbyfaihb.
au, iau, lliwiau.
aw, iarw, cyfiarwn.
ei, iei, ieitbydd.
eu, ieu, ieuaf.
ow, iow, cyfiownach.

Illas priores nos *Dieitbr*, peregrinas, vocamus.

Hæ posteriores compositæ dici possunt; nostrates Grammatici *llosgyrnog*, caudatas, vocant.

W ante vocales.

A, wa, gwag.
E, we, chwech.
I, wi, gwin.
O, wo, gwobr.
y, gwynnu, tywynnu.
Y, wy, gwyrth.

W ante diphtongos.

ae, wae, chwaer.
ai, wai, gwain.
au, wau, gwau.
aw, waw, gward.
ei, wei, gweini.
eu, weu, gweunydd.
ow, wow, gwowdydd.
iw, wiw, gwiw.
yw, wyw, gwyw.

Quæ et compositæ
dici possunt.

At *wo* in *gloywon*, *croywon*, et similibus, non est diphtongus, sed vocalis *w* ad priorem syllabam pertinet, terminatio *on* per se syllabam constituit, *gloyw-on*.

His adde improprias maxime, *oyw*, *ayw* : *Hoyw*, *gloyw*, *croyw*, *gottoyw*, *mayw*, *Amros-goyw*, *Iolo*. Et quæ quatuor est vocalium *wayw*, *gwayw*, pl. *gwaywyr*, et vulgo *gweuwyr*. In his autem *w* postremum quasi liquefcit, et ad constitutionem syllabæ fere nihil facit, ut nec in *Cadw*, *Bwrw*, &c.

Næ quis autem miretur diphtongorum multitudinẽ, sunt et Græcis 12, quibus tamen defunt *ae* et *oe*. Nec apud nos vocales *i* et *w* ante vocales, per se syllabas semper faciunt, ut in aliis linguis, sed consonantium vim habere videntur. Profertur enim hic *i* ut Belgis *i* consona. Nec ante *w*^a inceptivum ponitur articulus *yr*, aut conjunctio *ac*, ut ante vocales : sed *y*, et *a*, ut ante consonas, ut *y wraig*, *y waun*. Nec Demetis ante *i*, ut *y iaith*, non *yr iaith*, *Cryf a iach carw o Fecbain*. T. P. *Gwynedd a Ial gan ei ddwyn*. G. G.

Porro *w* nunquam invenitur præposita nisi post consonas *cb*, et *g*, vel post *ng*, sobolem ipsius *g* : ubi *w*, ut loquuntur nostrates Grammatici, vim vocalis amittit, et latet in finu *ch*, *g*, et *ng*, et una cum illis unam quasi literam constituit : ut *cbwai*, *gwaard* : *fy-ngwyr*, *fy-ngward* : ut^b *u* post *q* apud Latinos.

^a Si vim consonantis habet, sin aliter *yr* præponitur, ut *Coch yr wden*, &c. *Ed.*

^b Jul. Scalig. de Caus. Ling. Lat. lib. i. c. 7.

De *iai, iei; iau, ieu: iou, iow: wai, wei: wau, weu: way, wey: idem* iudicium esto quod supra de *ai, ei: au, eu: ou, ow: ay, ey.*

Item *ua* in *buafwn, buafud, buafai, &c.* cum compositis, aliquando a poetis ita contrahitur ut unius syllabæ, dipthongi *fe.* impropriæ, formam induere videatur, ut,

Nai ap brawd' yw hwn i'r pren

A fuafai yn llaw Foefen. L. G.

Præterea, dipthongorum nonnullæ apud poetas sæpe dirimuntur,

Ae, Cymraeg laes-deg o lys dyffrynt. Cyn.

A bran dda ei chymraeg

A'r lleuad aur a'r llaw deg. Ll. M. T.

Eglwys yw fal glâs iaen

A drws y porth dros y pen. G. G. i. helm.

Ut et apud Græcos et Latinos nonnullæ *κατὰ διαίρεσιν* in varios fonos distribuuntur, *καῖς* pro *καῖς*. Et Lat.

Ignoratur enim quæ sit natura animai. *Lucret.*

Attonitusque legis terrai frugiferai. *Martial.*

Au, ut,

Branaru a hau bon. I. D.

Ni wybu naccaw neb. P. M.

Yn caru nessau fercb. D. G.

Na pbar i eiddig ddig ddu,

Lin bwyad, larwenbau. D. G.

Rbyddbau pumllu o'i poen. G. T.

Aw, ut,

Pan gawn a fynnw'n fyth. L. Mor.

Ei, ut,

Barr bayarn nis byrbeir

Er gado'i byd ergyd hir. L. Môn.

Eu, ut,

Goganui chwareui chwedl. D. G.

Ond na ddylit ddileu

y rbwym fyth y rhom a fu. D. G.

I Ddyddgu yn gweu gward. D. G.

Duw i'n dyfu, Dyn i'n creu. B. F. G.

Ew, ut,

Af ar fy llawn llef rbof a llan llwch.

Mwrog a'r un Duw mawr gwrenderwch.

R. N.

Et sæpe in ista oda,

*Esmwythwch, iachwch, gwellewch, llawen-
bewch, trugarbewch, &c.*

Pa sawl gwaith rbag trymfaith trawch

Y ffoais o coffwch. D. G. Et dixit P M.

Teyrnged heb rif hebryngwch, i'w lys,

Hyn a lessa os gwnewch.

Oe, ut,

Alpha yw fo yngroeg

A pblaid ym yw Alpha deg. L. G.

Iesu i'w garu a gair yngroeg,

Iesu deg ys da air. L. G.

Rbag creiriau Dewi y cryn Groeg,

Ac Iwerddon dirion dir Gwyddeleg. G. Br.

Et in troes,

Megis y bagad, o rad rodres,

Tair cneuen wisgi tri y troes. Iolo.
 Et *oi, ut,*
Newidio gweryr pan gyffroid. L. G.
Dibuno a chyffroi
A wnaeth yn oes ein iaith ni. L. G.
Truan y mae galar hon yn troi :
Tra bidlon ddagrau yw'r mau i mi. I. G.

Ou, ut,
Hfris dur cyffrous darian. G. O.
 Divulsas duabus in apice punctis notare con-
 venit.

Postremo observandum est, vocales supradictas simul positas non semper diphthongum constituere : ut *priod, cian, Rbiain, Rbieni, gweddio, piau, Barddoniaeth.* Quæ scriptio Grammaticis nostris dicitur vocalis ante vocalem.

Est Grammaticis Britannicis alia diphthongorum divisio, in usum poetarum.

Talgron, aw, ew, iw, ow, wa, we, wi, wo, wy, wy.

Lleddf, sparsifona, ai, ae, ei, ou, oi, wy, wae.

Dieitbr, peregrina, ia, ie, io, iw, iu, iy.

Talgron-leddf, wayw, oyw, wyw.

Llofscyrnog, caudata, iae, iai, iow &c.

Gwib, vaga, au.

De Syllabis.

SYLLABARUM accuratæ et exquisitæ omnino sunt apud Britannos regulæ. Sed quia ad carminum componendorum rationem præcipue

ſpectant, eas hic ſicco pede prætereundas duximus. Imperitiorum tamen gratia admonitu dignum putavimus, 1°. Vocalem y obſcuram in ultima diſtionis ſyllaba, ante finales f, l, n, r, et præcedente alia conſonante, evaneſcere prorfus et mutefcere, nihilque ad ſyllabæ conſtitutionem facere: unde y *fud-fain*, mutiſonam, vel y *fyddar-fain*, ſurdifonam, appellant; et inter ſcribendum plerumque omittunt, ut *gwddyf*, *oddyf*: *cwbyl*, *amyl*, *magyl*, *caſgyl*: *gwadyſ*, *gwydyn*, *elydyn*: *cyfebyr*, *ochyr*, *bagyr*: et plura his ſimilia: quæ monofyllaba ſeſſe, et legi oportere, *gwddf*, *oddf*: *cwbl*, *gwadn*, *ochr*, *bagr*, docet,

1°. Formatio { Pluralis, *cyfebron*, *ochrau*, *maglau*.
Verbi, *cyfebru*, *ochri*, *maglu*, *cwblbau*.
Diminutivorum, *lleidryn*, *oddfyn*.

2°. Compoſitio, *lleidr-ddyn*.

3°. Derivatio, *lleidraidd*.

Neque hoc nobis peculiare: eſt enim ſimile quid et apud Hebræos, ubi ſheva vocalis, quam vocant e breviffimam, ſeu vocalem ſemibrevem, ſtatam perfectamque ſyllabam non facit, ſed ſono rapidiſſimo conſonam ſuam literæ ſequenti adjungit, et quaſi muſſitando et furtim pronunciat, ut פנהס, Phinehas: מרדכי, Mordechai: שכלה, Shiccelah. Eſt et apud Germanos e ſyllabam non conſtituens, *Befehlen*, *Betrug*, *Be-*

‡ Exceptis *Elydyn* et *cyfebyr*. Ed.

zahlen, Gehaft, Geschrift, Geschriden, &c. Imo et apud Anglos ante *s* et *n* finales, **S**acramentes, **C**hristes, betoken, hiddēn; quam veteres scribebant per *y*, **S**acramentys, debtyſ, **C**hristys bloud, betokyn, hiddyn, &c.

2°. Not. Vocales *w* et *y*, in fine dictionis post simplices consonas, *d*, *dd*, *l*, *n*, *r*, *s*, syllabam non facere, ut nec Hebr. sheva finale, קושט, *kosht*: נרד, *Nerd*: יפת, *jipht*: ישק, *jashk*: aut *e* finale Ang. take, escape. Sic Brit. *Boly*, *bely*, *eiry*, &c. *marw*, *carw*, *berw*, &c. *llanw*, *cadw*, *maf w*, &c. Quod docent tres regulæ supra positæ. Iſtis enim consonantibus præcedenti vocali, ut par est, adjunctis; mutescētes illæ vocales *w* et *y*, sine alterius literæ adminiculo, stare non possunt. At duplicata præcedente consona, posterior vocalibus *w* et *y* jungi et potest et debet, ut *Hwonnw*.

De *y* non idem est judicium: nam ipsa syllabam constituit, etiam post consonas, *d*, *dd*, *l*, *n*, *r*, *s*, ut *gwely*, *gwedy*, *pery*, *chwery*, *dyry*, *dyly*.

Nid oedd ef dracbynnefin

A'r rbyw wely gwedy gwin. Iolo.

Ni ddyly bun-dy bendwyll. T. P.

Oerfel uwch ben ei wely,

A pboeth fo dy feistr o ffy. D. G.

Y taid fu'n cynnal y ty,

Y tad, ac yntau wedy. S. F.

De Voce, ejusque Partibus in genere.

VOCUM differentias seu partes orationis Hebræi tres faciunt^h; 1. Nomen ut orationis materiam, 2. Verbum, ut formam, 3. מלה dictionem, vel particulam, quæ vinculum est seu copula, quibus nomen et verbum connectuntur, unde כלי instrumentum dicunt. Hebræos secuti sunt Arabes, omnesque Orientales. Nec plures initio habuisse Græcos et Latinos, testis est Quintil. lib. i. c. 6. Sic nostratium Grammaticorum nonnulli tres fecerunt, 1. *Enw*, Nomen, quod orationis corpus vocarunt: 2. *Gair*, Verbum, quod orationis animam: unde eorum axioma, *Enaid yr ymadrodd yw'r Ferf*: Orationis anima verbum. 3. *Gorair*, particulam, seu *llef ymglyffred*, vocem complectentem, colligentem, vel connectentem. Sed nos Græcos posteriores secuti octo facimus. Quorum quatuor sunt cum numero

Declinabiles	{	<i>Enw</i> , Nomen.
		<i>Rbagenw</i> , Pronomen.
		<i>Gair</i> , vel <i>Berf</i> , Verbum.
		<i>Rban-gymeriad</i> , Participium.

Quatuor sine numero

Indeclinabiles	{	<i>Not bannog</i> , Articulus.
		<i>Rbagferf</i> , Adverbium.
		<i>Cyffylltiad</i> , Conjunctio.
		<i>Arddodiad</i> , Præpositio.

Inter Adverbia locamus et Interjectiones.

^h R. Jonah. R. D. in Michloi.

De Partium Orationis Variatione.

VOCUM variatio apud Britannos duplex est :
 1. Alia numeri, qua in declinabilibus orationis partibus, numeri, genera, modi, tempora, personæ, a radice deducuntur. Fitque additione literæ vel syllabæ ad finem radice, et mutatione vocalium aut diphthongorum intermediarum; litera vocis initiali integra manente.

2. Alia formæ, quæ est omnium orationis partium, omniumque modorum, numerorum, et personarum; et quasi casuum vicem supplet. Fitque mutatione literæ initialis, si mutabilis sit.

Est enim apud Britannos, ut et apud Hebræos, cuiusque vocis, tum declinabilis, tum indeclinabilis, cujuscunque tandem sit numeri, modi, temporis aut personæ, forma duplex :

1. Alia absoluta, libera, soluta, vel separata : h. e. quæque vox, cujuscunque sit partis orationis, numeri, modi, temporis, aut personæ; qua manet integra et incorrupta, et per se simpliciter, extra regimen et constructionem consideratur.

2. Alia constructa, h. e. quæque vox, qua corrupta est, et in regimine et constructione consideratur.

Formæ constructæ declaratio proprie ad syntaxin spectat. Quia tamen omnium partium orationis communis est, et quasi casuum vicem supplet, ut dictum est, et ad sequentium in-

tellectum plurimum facit: eam primo loco explicandam duximus.

Univerſa autem ejus confideratio, ut eſt dictum prius, pendet a litera vocis initiali.

Ea autem eſt vel $\left\{ \begin{array}{l} \text{conſona, vel} \\ \text{vocalis.} \end{array} \right.$

Conſonæ ſunt vel $\left\{ \begin{array}{l} \text{mutabiles.} \\ \text{immutabiles.} \end{array} \right.$

Mutabiles $\left\{ \begin{array}{l} \text{ſex mutæ } \left\{ \begin{array}{l} 3. \text{ tenues, } C. P. T. \\ 3. \text{ mediæ, } B. D. G. \end{array} \right. \\ \text{ſunt novem } \left\{ \begin{array}{l} \text{tres liquidæ} \quad Ll. M. Rb. \end{array} \right. \end{array} \right.$

Has noſtrates Grammatici appellant *Gwaf-cawd-lytbr*, literas umbratiles, quia in orationis ſyntaxi, ut umbra cedunt, et aliæ in eorum locum ſuccedunt: aut alio nomine, *Gwrth-drychlytbr*, quia vocum initio præciduntur.

Nec miretur quiſquam hanc initialium conſonantium mutationem: nam et ſex priores, C. P. T, B. G. D. interdum etiam apud Hebræos ſonum mutare ſolent, quas vocant בנג כפת Begad Cephath.

Mutatio ſemper eſt durioris et fortioris in molliorem, pro ratione conſtructionis et recti-
onisⁱ.

Pro conſonarum autem mutabilium triplici natura, tenui, media, liquida; triplex ſtatuenda eſt variandarum vocum Claffis, ſeu Declinatio.

ⁱ Et ſæpiſſime ut aliis in linguis euphoniæ gratia. *Ed.*

Prima est vocum a tenuibus *C, P, T,*
incipientium, et fortis vel dura
Secunda vocum a mediis *B, G, D,*
inchoantium, quæ media
Tertia vocum a liquidis *Ll, M, Rb,*
quæ liquida

Dici
potest.

Unaquæque autem Classis seu Declinatio,
pro fortitudine vel mollitie literarum initialium,
plures vel pauciores formas constructas fortitur.

Prima, omnium fortissima, tres.

Secunda, aliquanto mollior, duas.

Tertia, omnium mollissima, unicam.

Formarum tamen in secunda et tertia classe
deficientium vicem supplet radix, seu forma
primaria: sic enim formam absolutam cujuslibet
Classis, docendi gratia, vocabimus.

Primæ classis
forma post ra-
dicem secun-
da, (h. e. pri-
ma construc-
ta) fit mutatis
tenuibus

}	<i>C</i>	{	in	}	<i>G</i>	{	ut	}	<i>Car, Gar.</i>	
	<i>P</i>		suas						<i>B</i>	<i>Pen, Ben.</i>
	<i>T</i>		me- dias						<i>D</i>	<i>Tad, Dad.</i>

Hæc forma propter mutatas tenues fortiores
in medias molliores, forma mollis vel media,
appellari potest.

Tertia mutat tenues

{	<i>C</i>	}	In suas gutturales	{	<i>ngb</i>	}	ut	{	<i>Car, ngbar.</i>
	<i>P</i>				<i>mb</i>				<i>Pen, mben.</i>
	<i>T</i>				vel liquidas				<i>nb</i>

Quam formam liquidam appellabimus, tum

propter liquidas, *m, n*, tum etiam ut hæc forma, in prima etiam et secunda declinatione, eadem possit appellatione gaudere.

Quarta fit mutatis tenuibus

$\left. \begin{array}{l} C \\ P \\ T \end{array} \right\} \text{In proprias aspira-} \left\{ \begin{array}{l} Cb \\ Pb \\ Tb \end{array} \right\} \text{ut} \left\{ \begin{array}{l} Car, Char. \\ Pen, Phen. \\ Tad, Tbad. \end{array} \right.$
 tas

Hanc, propter aspiratas consonas, in unaquaque classe formam aspiratam vocabimus.

Secunda seu media Classis, initialium *B, D, G*, duplicem facit formam constructam, mollem et liquidam.

Forma mollis mutat

$\left. \begin{array}{l} B \\ D \\ G \end{array} \right\} \text{in molliorem} \left\{ \begin{array}{l} F \\ Dd \end{array} \right\} \text{quæ} \left\{ \begin{array}{l} B \\ D \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} rapha- \\ ta \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} Bara, fara. \\ duw, dduw. \end{array} \right.$
G utpote quæ molliorem non habet, } hic formatur per aphæresim sui } *Gwr, wr.*

Forma liquida mutat

$\left. \begin{array}{l} B \\ D \\ G \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} labialem \\ dentalem \\ palati \end{array} \right\} \text{in} \left\{ \begin{array}{l} M \\ N \\ ng \end{array} \right\} \text{ut} \left\{ \begin{array}{l} Bara, Mara. \\ Duw, Nuw. \\ Gwr, Ngwr. \end{array} \right.$

Hic mutatio est in affinis instrumenti literam, Et

Aspiratæ formæ vicem supplet primaria.

Tertia Classis seu liquida, initialium *Ll. M.*

ⁱ Affines esse *B.* et *F.* ostendit aliarum linguarum usus. Nam Hispani dicunt, *vestia* pro *bestia*, *vene* pro *bene*. Et in lapidibus vetustis scriptum reperitur *b* pro *v*. *Cibica, uniberfos, Probincia* &c. pro *Civica, universos* &c. Vide Jul. Scal. de Cauf. Ling. Lat. l. i. c. 10. Sic ex *rubeo, rufus*; eadem affinitas verbis a Lat. mutuatis obtinet, ut *turfa, turba; berf, verbum, &c. Ed.*

Rb. unicam habet formam constructam, mollem : quia harum consonarum quælibet unam tantum se molliorem habet :

Fitque ea forma $\left\{ \begin{array}{l} Ll \\ M \\ Rb \end{array} \right\}$ in $\left\{ \begin{array}{l} L \\ F \\ R \end{array} \right\}$ ut $\left\{ \begin{array}{l} Llaw, law. \\ Mam, fam. \\ Rbad, rad. \end{array} \right.$

Liquidæ et aspiratæ formæ defectum supplet primaria.

Quæ omnia subjectum schema oculo clarius demonstrabit.

FORMA.

		1	2	3	4		
		Primaria, Recta, seu Radicalis.	Mollis.	Liquida.	Aspirata.		
Declinatio	1	C	<i>Car.</i>	<i>Gar.</i>	<i>Ngbar.</i>	<i>Cbar.</i>	
		P	<i>Pen.</i>	<i>Ben.</i>	<i>Mben.</i>	<i>Pben.</i>	
		T	<i>Tad.</i>	<i>Dad.</i>	<i>Nbad.</i>	<i>Tbad.</i>	
	2	B	<i>Bara.</i>	<i>Fara.</i>	<i>Mara.</i>	<i>Bara sup.</i>	
		D	<i>Duw.</i>	<i>Dduw.</i>	<i>Nuw.</i>	<i>Duw sup.</i>	
		G	<i>Gwr.</i>	<i>Wr.</i>	<i>Ngwr.</i>	<i>Gwr sup.</i>	
		Ll	<i>Llaw.</i>	<i>Law.</i>	<i>Llaw sup.</i>	<i>Llaw sup.</i>	
		3	M	<i>Mam.</i>	<i>Fam.</i>	<i>Mam sup.</i>	<i>Mam sup.</i>
			Rh	<i>Rbad.</i>	<i>Rad.</i>	<i>Rbad sup.</i>	<i>Rbad sup.</i>

Ubi omnes consonas initiales mutatas vides, in alias aut natura cognatas, aut ejusdem, vel affinis instrumenti literas.

Contra hæc si quis objiciat, in secunda declinatione, *d* interdum verti in *th*, ut *dan*, subter, *than*; *drwy*, *thrwyr*; *b* in *pb*, *beunydd*, quotidie, *pbeunydd*; *boed*, sit, *phoed*; *byth* semper, *pbyth*: *g* in *cb*, *gwedi*, post, *cbwedi*; sciat is formari *than* a *tan*, *thrwyr* a *trwy*, *pbeunydd* a *peunydd*, *phoed* a *poed*, quæ etiam leguntur;

Peunydd ym pynnau a ddaw. H. D.

Pbyth et *cbwedi* anomala esse.

Consonæ, *cb*, *ff*, *n*, *s*, et aspiratio *b*, per omnes formas, immutabiles manent; et radicalem semper integram et incorruptam servant. Reliquæ, *dd*, *f*, *ng*, *l*, *r*, *pb*, *th*, nullam inchoant radicem mere Britannicam. Siqua vero ab iis occurrant incepta, ea in forma constructa veniunt pro absoluta, ut *fy*, meus, a *mau*; *dy*, tuus, a *tau*; *fal*, *fel*, sicut, a *mal*: *ba* pro *pa*; *bwy* pro *pwyr*; *b'ond* pro *p'ond*, &c. ut in Syntaxi patebit.

Porro *cb* initio radicis nunquam occurrit sine *w* sequente.

Omnes vocales, initio integræ et illæfæ semper manent; nisi immediate præcedentibus pronominibus, *ei*, f. g. *eu*, pl. *ein*, et eorum affixis: item affixo 'm. Et tunc vocalibus præfigitur *b*, ut *oedran*, ætas, *ei boedran*; ætas illius scem. *Amser*, tempus, *eu bamser*, tempus illorum, arum, orum. *Anadl*, anhelitus, *ein*

banadl, anhelitus noster. *Arglwydd* Dominus, *I'm barglwydd*, Domino meo. Sed de his in Syntaxi fufius.

De partibus Orationis in specie.

Et primo de declinabilibus, et formatione numeri.

De Nomine ejusque formatione.

Et primo de casu, digwydd, dychwyl, cwympod.

OBLIQUA declinatio, seu distincta casuum terminatio, ^k Britannis nulla est; ^lut nec Hebræis; sed variatio sola recti singularis in rectum pluralem. Unde nostrates Grammatici duplicem faciunt flexionem, *dychwyl*; *unic a lluosoc*: singularem et pluralem. Qui autem casus nominibus Br. aut Heb. affingunt, ii non casus Britan. aut Hebr. proponunt; sed casus Græcos aut Latinos terminis Heb. aut Br. periphrasticos exprimunt. Si vero nominibus Br. casus accidere dicas, accident et verbis, adverbis, conjunctionibus, præpositionibus, interjectionibus, quod absurdum est dicere. Eadem enim omnes variantur ratione, excepto numero. Nec sunt ad aliarum exempla linguarum novæ flexiones cuiquam linguæ effingen-

^k Quod et observavit Gr. Rupertius.

^l Pagnin. Heb. Inst. l. i. c. 2. et alii.

dæ, sed quas linguæ cujusque natura postulat, retinendæ sunt.

Numerus.

Numeri duo, singularis et pluralis.

Duali numero utimur in membris corporis binariis, *clust, dwyglust* : *deudroed, deulin*.

Sed hic proprius est voci *llaw*, manus, quæ plurali caret.

Duali facit, *dwylaw* ; et abusive *dwylo*.

Et aliquando pleonastice, *dwy-ddwylo*.

De formatione numeri in nomine substantivo, quod vocamus enw cadarn, nomen forte vel stabile, quod per se stet.

Formantur autem pluralia nomina a singularibus

vel { *κατὰ προσαγωγήν*, additione tantum.
Mutatione tantum.
Adjectione et mutatione simul.

Sed ante quam de his speciatim agatur, sciendum est paragogicas illas additiones varias esse et multiplices. Desinunt enim pluralia paragogica in

Au, quæ omnium copiosissima est terminatio, *tad, tadau* ; *baich, beichiau*. *Eu* veteres pro *au* scribebant, et sic Demetæ plerumque proferunt. Quæ terminatio non absimilis est Hebræorum terminationi י.., in forma constructa, דבר רבדי. Ex *eu* facillime enata est vulgi nostri corruptissima^m *e* ; *u* enim post *e* est soni semimuti, et ad fo-

^m Usitatissima apud poetas minores. *Ed.*

num *e* quam proxime accedit, atque ideo post *e* pronunciatum, vix auditur. *Au* vel *eu*, antiqua, et recta terminatio. Hanc poetæ, scriptionis et pronunciationis, certi peritissimique magistri, constantissime observant; corruptam *e* ut barbarissimam et a Britannitate alienissimam damnant, fugiuntque. Nec minus imperitum est, quod quidam hanc terminationem faciunt in *ae*.

On, quæ etiam frequens est, præcipue in adjectivis et participiis, *cyngbor*, consilium, *cyngborion*; *main*, exilis, *meinion*.

Oedd, etiam fæcunda est, *nes*, *nesoedd*; *ynys*, *ynysfoedd*. Est similis Heb. *ר*. Hæc apud poetas interdum fit in *edd*, *ynysedd*, *llysedd*, *tiredd*, *llaweredd*, ut

Nadredd yn gorwedd yn gertb. M. H. T.

Dyre i'n gwlad, dur iawn gledd,

Dyrnafwr, drwy ynysedd. Iolo.

Brenbin tiredd a meddwl,

Brenbin y dyfredd meddal. L. G.

Uchel yw nadredd Bleddyn. Ll.

Brenbinedd ni wedd iddyn. H. D.

Aid plurium est, *eog*, *eogiaid*. Veteres et Demetæ *eid*; unde corruptum vulgare, *ed*, *llyged*, pro *llygeid* excidente *i* post *e*, propter soni exilitatem.

Od, multorum est commune, *llinosod*, *mwyalcbod*, quæ et *mwyeilch*. *Crybyrod*, *manachod*, *catbod*, *bycbod*, *bytbod*.

Ydd, etiam multorum, *bron*, *bronnydd*; *bro*,

broydd : sic *rbosydd*, *ffosydd*, *corfydd*, *põnaydd*ⁿ, *nentydd*, *afonydd*.

Edd, *ewin*, *ewinedd* ; *bys*, *bysedd* ; *dant*, *dannedd*.

I, *Tref*, *trefi*, quod et *trefydd*, et poetice interdum, *trefoedd*.

Men, *menni* ; *saer*, *seiri* ; *eglwys*, *eglwysi*, quod et *eglwysydd* : *prophwydi*, *merthyri*.

Aint, *gof*, *gofaint*, quod et *gofien*. *Nai*, *neiaint* ; *car*, *ceraint* ; quod et *cerynt*,

ysgwier da ei gerynt,

ysgwieiriaidd wisg ariant. L. G.

Ed, *mercb*, *merched* ; *pryf*, *pryfed*.

Adon, *gorddercb*, *gorddercbadon*. Et dicebant veteres *dyniadon*, a sing. *dyn*.

En, *ycb*, *ychen*.

Ni thynn men nac ychen gwaith. L. G.

Yr, *gwayw*, *gwaywyr*, et *gawewyr* ; *cefnder*, *cefndyr* ; *cyfyrder*, *cyfyrdyr* ; *brawd*, *brodyr* ; ut *brodyr a cefndyr i chwi*. Quod et *broder*, ut

Ei dri broder a'm ceryn. L. Gl.

O bedwar broder eres. L. G.

Sed hæc quatuor postrema horum tantum sunt, aut paucorum aliorum.

Gwartbeg pl. anomalum est, et dicitur de specie, *gartbeg* a *cheffylau* ; et de sexu, *ychen* a *gartbeg*.

Nonnulla duplicem habent terminationem pluralem, ut *trefi*, et *trefydd* ; *eglwysi*, et *eglwysydd* ; *llais*, *lleisiau*, et semel *lleision*.

ⁿ Hódie *pontydd*. Ed.

Wrtb weled digrifed ton
y gog las ddigneg leifion. D. G.

Acb, achau, et achoedd.

Acbau y tad, o cbuid dydd,

Achoedd Efa ferch Ddafydd. L. G.

Plerumque ante *au*, *aid*, et *on*, Septentrionales ponimus *i*, et dicimus, *iau*, *iaid*, *ion*. Sed hoc *i* omittunt Demetæ.

De formatione pluralis per adjectionem solam.

Additio est vel literæ vel syllabæ. Literæ est solius *i*, *ffenstr*, *ffenstri*; *rbes*, *rbesi*; *pertb*, *pertbi*: sic *rbenti*, *llestri*, *menni*: *saer*, *saeri*; *maen*, *maeni*°, quod et *main*: *gwe*, *gwei*, quod et *gweoedd*: *llo*, passim *lloi*, passim *lloau*, passim *lloiau*.

Finite in *a* pluralia fiunt non additione literæ, *u*, vel *e*, ut quidam imperite existimant, sed syllabæ *au*, ut *bwa*, arcus, *bwa-au*: *coppa*, apex, *coppa-au*: *cymmanfa*, conventus, *cymmanfa-au*. Quamvis enim, propter occursum duplicis *aa*, commodioris et promptioris pronuntiationis gratia, alterum *a* per syncopen abjiciatur; ostendit tamen pronuntiatio, et accentus, qui semper manet in *a*, simplicem manentem *a* ex duplici fieri. Non dicimus enim *bwau*, *coppau*, *cymmanfau*, &c. Sed *bwáu*, *coppáu*, *cymmanfáu*, &c. ubi *a* protrahitur ad sonum duplicis *aa*: quod etiam aliquando manet, ut

• Hodie *feiri*, *meini*. Ed.

Bwaau a cbwn buain

Sy iw rboi lle bo cwrs y rbain. G. O.

Idem etiam ostendit quod finita in *a*, nonnulla interdum pluralem faciunt addita alia syllaba, *cynnulleidfa*, *cynnulleidfaoedd*; *tyrfa*, *tyrfaoedd*; *porfa*, *porfeydd*, &c. Ostendit et constans Grammaticorum regula, docens quod omnis additio pluralem facit singulari una syllaba longiorem.

Addito syllabæ, ut *tad*, *au*: *mam*, *mammau*; *cadach*, *au*: *tir*, *tiroedd*; *boel*, *boelion*; *colommen*, *colommennod*.

Monosyllaba quæ habent *e* vocalem sequente consona, additione syllabæ fiunt, *merch*, *merched*; *pen*, *pennau*; et nonnulla polysyllaba, *colommen*, *colommennod*.

Polyssyllaba in *on*, *cynffon*, *cynffonnau*.

Omnia in *od*, *defod*, *defodau*; *cernod*, *cernodiau*.

In *ol*, *ebol*, *ebolion*; *beol*, *beolydd*; *rheol*, *rheolau*.

In *i*, *pi*, *piod*; *gwenci*, *od*. *Ci*, *cwn*, anomalum est.

Est et duarum syllabarum additio, *gordderch*, *gordderchadon*; *dyn*, *dyniadon*, veterum.

De formatione pluralis per mutationem solam.

Mutatio sola est tantummodo vocum quarundam in consonam exeuntium. Nam a vocali finita omnia per additionem formantur.

Est autem mutatio aut vocalis in vocalem vel diphthongum, aut diphthongi in diphthongum.

Vocales hic mutabiles sunt, *a*, *o*, *w*.

A in monosyllabis mutatur plerumque in *ei*, ut *marcb*, *meircb*; *bardd*, *beirdd*; *bardd*, *beirdd*; *arf*, *eirf*.

Campus eirf cumpas arfoll. D. G.

Sic *Iarll*, *sarph*, *tarw*, *carw*, *marw*, *carr*, *arh*, *gast*, *iar*, *gafr*. *Bardd* etiam flectitur, cum additione et mutatione, *beirdd* et *beirddion*. Sic *marw*, *meirw*, et *meirwon*.

Interdum in *ai*, *bran*, *brain*. Quemadmodum nonnullis placet et reliqua prænотата formare. *Maircb*, *bairdd*, *bairdd*, *fairph*, &c.

O in *y*, *fforcb*, *ffyrch*; *ffordd*, *ffyrdd*: sic *portb*, *torch*, *mollt*, *boltt*, *post*, *cort*, *corph*, *pont*, *gordd*, *corn*.

W in *y*, ut *llwddn*, *trillydn*, *canllydn*.

Reliquæ vocales hic non mutantur. Dixit tamen Iolo *ieircb*, pro *iyrcbod*, a sing. *iwrch*.

Gwr, *gwyr*; *ty*, *tai*, anomala sunt.

Diphthongi monosyllaborum mutantur sic, *Ae* in *ai*, *draen*, *drain*; *maen*, *main*.

Oe in *wy*, *croen*, *crwyn*; *oen*, *wyn*.

Sed *troed* facit *traed*.

Reliquæ diphthongi hic non mutantur.

Hæc de monosyllaborum mutatione.

In dissyllabis, quæ in priori syllaba habent vocalem *a*, in posteriori *a*, *e*, vel *w*; mutatur *a* prioris syllabæ in *e*, posterioris *a*, *e*, et *w* in *y*.

Quæ utrobique habent *a*, sunt, *paladr*, *pelydr*; *alarch*, *elyrch*; *aradr*, *erydr*; *taradr*,

terydr ; afall, esyll ; cadarn, cedyrn. Sed hic pro
y, veteres dicebant *ei, ereidr, peleidr, tereidr,*
cedeirn, &c. ut

Gwelais glod a rhod a rbawd o beleidr

A rbeeidr rbudd o gnawd. Cyndd.

Ni roddwn yn Hiraddug

Fy eleirch er dengmeirch dug. D. I. D.

Wedi 'r wyl y daw 'r eleirch

I dir Kent cyn medi 'r ceirch. D. Ll.

Drylliwr cwys i droi lle i'r ceirch

Dant bayarn dan y tyweirch. T. A.

Caent hwy, fel cywain tyweirch,

Gan mil iw gywain a meirch. D. N.

Et hæc fortasse rectiora sunt. Regularis enim
et genuina mutatio ipsius *a* syllabæ ultimæ, est
in *ei* vel *ai*. Et hoc docet 1°. vox *dafad, de-*
faid. 2°. Mutatio ipsius *a* in monosyllabis, ut
bardd, beirdd ; bardd, beirdd ; marw, meirw ;
carw, ceirw ; tarw, teirw. 3°. Sequens re-
gula.

In reliquis finitis in *a* sequente consona ip-
sum *a*, assumpto *i* fit diphthongus *ai*, *gwyran,*
gwyrain ; gwial, gwial ; llyffant, llyffaint ;
llygad, llygaid : sic *ymddifad, cbediad, gwylliad ;*
bynaf ; tywarch, tywairch. At *bustlach, bustlych.*

Quæ habent *a* in priori, *e* in posteriori syl-
laba, sunt, *castell, cestyll ; asgell, esgyll ; padell,*
pedyll : sic *astell, tafell, angell, gradell, mantell,*
maneg, llawes, gwaell, gweyll, et passim ob eu-
phoniam, *gweill :* *bachgen, bechgyn ; llannerch,*
llennyrch, quod et *llenneirch,*

Gwae'r ieirch mewn llenneirch mae llai
Gwae'r ceirw ddwyn gwr a'i carai. Iolo.

Excipe *caffeg, ceffig; carreg, cerrig*. Quæ fi-
 unt per *i*, ut apud poetas omnia quæ *a* vel *e*
 mutant in *y*, ut *tefill, pedill, llewis, &c.*

Cig ar ei fenig a fyn. G. O.

Porro *e* ultimæ syllabæ mutatur in *y*, *cyllell,*
cyllyll; Gwyddel, Gwyddyl; gwden, gwdyn;
cyfyrder, dyr; cefnder, cefndyr.

Cefndyr o ryw milwyr Mon. G. O.

Et in sing.

Pren per a cefnder i cbwi. M. H. T.

Sed hæc vox passim, et fortasse rectius, *cefn-*
derw, pl. *cefn-derwedd*. Item *cefn-deroedd*.

Quæ habent *a* in priori, *w* in posteriori,
 pauca sunt, *afswrn, escyrn; arddwrn, erddyrn.*

Ad horum formam, *migwrn, migyrn; can-*
pyn pro *canpwn*, Iolo. *Canllydn, trillydn, &c.*
 a simplici *llwdn*.

Nec multum discrepant *llogwrn, llegyrn;*
cogwrn, cegyryn. Item *iwrch, ieirch* pro *yrchod*
 apud poetas,

Gwae'r ieirch mewn llenneirch mae llai. Iolo.

De mutatione et additione simul.

Hic mutatio est vocalium aut diphthongo-
 rum ultimæ syllabæ, cum eas sequuntur con-
 sonæ. Penultima nunquam mutatur.

Vocalium mutatio.

A in *ei*, in nominibus pluralem facientibus
 in *on*: *dall, deillion, et deilliaid; praff, preiffion;*

gwas, gweision: sic *bras, cras, glas, mab*. Sed *mab* veteribus sine additione fiebat per *ai*, *mab, maib*, unde nostrum *meibion*.

Ystor boff nis diria rbaib

Oes y pumoes i'r pum-maib. I. G.

Y in *y*, *crys, crysau*; *bys, bysedd*; *ertbyl, ertbylod*; *perygl, peryglon*; *ellyll, ellyllon*; *ellyn, ellynmod*; *telyn, telynau*.

W in *y*, *bwcb, bycbod*; *bwcb, bycbod*; *crwth, crytbau*; *trwcb, trycbau*; *cwcb, cycbod*; *bwrdd, byrddod*: sic *bwrdd, twll, mawdl, meddwl, gwddf, pwll, dwrn, swrn, pilwrn, miswrn*: *arddwrn, arddyrnau*; *migwrn, migyrnau*: quæ pluraliter exeunt in *au*. Sic adjectiva, *crwn, crynion*; *cwmm, twnn, brwnt, &c.* *Pared, parwydydd*, anomalum est.

Diphthongorum mutatio.

Ae in *ei*, *maen, meini*; *saer, seiri*; *maer, meiri*; *caer, ceirydd*: nam et aliquando mutatur in *eu*, *maes, meusydd*.

At hæc fortasse nonnulli cum additione tantum variari dicent, nulla facta mutatione, *maes, maesydd*:

Llaes ar hyd maesydd.

Maen, maeni; *saer, saeri*.

Ai fit *ei*, *nain, neiniau*; *rbaid, rbeidiau*: sic *saib, rbaib, saig, ffaig, draig, blaid*.

Et nulla sequente consona, *nai, neiaint*; *gwestai, gwesteion*; *gwippai, gwippeiod*.

Vel, ut nonnullis placet, sine mutatione, *nain*,

nainiau; *rbaid*, *rbaidiau*; *naiaint*, *gwestaion*, &c.

Hinc excipe *neidr*, *nadroedd*; *gwraig*, *gwra-gedd*; *lleidr*, *lladron*; *daigr*, *dagrau*; *daint*, *dannedd*; *rhain*, *rhianedd*; *celain*, *celanedd*: quæ abjiciunt *i*.

Au in *eu*, *paun*, *peunod*; *caul*, *ceulau*; *ffau*, *ffeuau*; *genau*, *geneuau*.

Vel ut quidam volunt sine mutatione, *pau-nod*, &c.

Aw in *o*, *brawd*, *brodyr*, et *broder*; *clawdd*, *cloddiau*; *tlawd*, *tlodion*; *ymmeraawdr*, *ymmetrodron*, &c. *lliaws*, *lliosydd*: legitur tamen et *llios*,

Na'i ddangos i lios lu. D. G.

Agos yw'r llios i'r llall. H. D.

Vel in *ow*, *carwg*, *corgiau*; *trawst*, *trawstiau*; et passim *trostiau*. Sed hæc forte rectius illæsa manere dici possunt, *trawstiau*, *carwgiau*; ut *rbaw*, *rbawiau*; *carw*, *carwiau*; *darw*, *darwon*.

Quædam in *nt* finita abjiciunt *t*, et duplicant *n*, ut *dant*, *dannedd*; *pont*, *ponnydd*; *tant*, *tannau*. Et non duplicato *n*, *saint*, *seiniau*; *braint*, *breiniau*.

Sunt Britannis nomina quædam quasi collectiva, quæ voce singularia sunt, significatione pluralia, quæ sc. plura suæ speciei individua, una voce, pene singulari complectuntur: e quibus efformantur voces singulares, quasi diminutivæ, quæ unum illius speciei individuum designant. Fiunt autem singulares juxta regulas

formandorum diminutivorum, masculinis adji-
ciendo syllabam *yn*, foemininis *en*, cum regulari
vocalium et diphthongorum mutatione; ut
plant, parvuli, vel liberi, sing. *plenty*. *Had*,
semen, *bedyn*, granum seminis; *baidd*, horde-
um; *beidden*, granum hordei; *rbyg*, *rbygen*;
maip, *meipen*; *gwenith*, *gwenithen*; *caws*, *co-
syn*; *gwial*, *gwialen*.

Cae gwial er na thalo. D. G.

Quod et *gwiail*,

Cywyddau gweau gwiail,

Cywion priodorian dail. D. G.

Sunt denique quaedam nomina quæ a nu-
mero plurali primario, secundarium quendam
pluralem formant, qui aliam a plurali, et quasi
pluraliorem habet significationem. Is vero non
tam plura individua, quam diversorum plurali-
um plura aggregata designat, ut *dafad*, ovis,
sing. *defaid*, oves, pl. *defidiau*, deplural. plures
ovium greges. *Genau*, os, oris (quod est plu-
rale a sing. *gên*, gena) *geneuau*, ora. Hujus
farinæ sunt supra dictorum collectivorum plu-
ralia, ut *yd*, pl. nu. seges, vel frumentum, *ydau*,
segetes, vel frumenta: *yden*, granum frumenti,
vel spica segetis. *Haidd*, pl. hordeum, *beiddi-
au*, deplural. hordea: *beidden*, sing. granum
hordei.

Carent plurali *bara*, *balen*, *ymenyn*, *llaeth*,
newyn, *syched*, *eiry*, *ieuengtyd*, *benaint*, *gwaed*,
nerth, *cryfder*, *gwyfchder*, *baelioni*, *dewrder*, *lla-
wenydd*, et similia.

Item nomina in *rwydd, dra, der, i, ni, wcb, wg, ant, awd.*

Metallorum nomina, *aur, arian, pres, baiarn, alcan, elydn, efydd, elydr.*

Item diminutiva pleraque.

De Genere.

Genera tria sunt, masculinum, foemininum, et commune. Neutro caremus, ut et Hebraei, qui pro eo utuntur foeminino, ut annotat Hieron. in Ecclef. 7.

Natura masculina sunt propria virorum, ventorum, mensium, virtutum, vitiorum, metallorum.

Terminatione masculina sunt finita in *w, i, rwydd, yn*, excipe *telyn*, f. g. Item verbalia in *ad, ant, awdr, adur.*

Natura foeminina sunt propria mulierum, urbium, regionum.

Terminatione foeminina sunt derivativa finita in *en, ecb, es, ell.* Nam *castell*, castellum; *Hiriell* P, angelus; *gefell*, gemellus, non sunt mere Britannica, et sunt m. g.

Quaedam in *aeth* sunt masculina, *gwafanaeth, pennaeth, biraeth.*

Quaedam foeminina, *Llywodraeth, ymmerodraeth, brenbiniaeth, arglwyddiaeth, escobaeth, personoliaeth.*

Monosyllaba in *ig* sunt masc. generis, præter *gwig*, *pig*.

Polyssyllaba in *ig* pleraque sunt fœm. Exci-
piuntur *pendefig*, *gwledig*.

Og est utriusque generis : plerumque tamen
fœm. Masculina sunt, *tywyfog*, *fwyddlog*, *mar-
chog*, *tayog*, *cymmydog*, *draenog*, *llwynog*, *cei-
liog*.

Monosyllaba, *cog*, coquus, m. g. *cog*, *coccyx*,
fœm. gen.

Communis generis sunt *dyn*, *man*, *aderyn*.

In nominibus animalium sexus denotat ge-
nus, exceptis quæ sub una voce utrumque
sexum designant. Horum aliqua sunt fœmi-
nina, ut *cath*, *colommen*, *bran*, *tylluan*, *llinos*,
llygoden, *mwyalch*, *gwenci*, *neidr*, *cog*, *pi*, &c.
Quædam masc. ut *eryr*, *barcut*, *bod*, *cryr*, five
crybyr, *carlwm*.

Masculinis, ad distinguendum sexum, addi-
tur *gwr-ryw*, mas : fœmininis *benyw*, fœmina,
(sic enim voces istæ scribendæ sunt, et sic aper-
tissime et rectissime pronunciantur per totam
Cambriam, excepta parte aliqua tractus septen-
trionalis, ubi corruptissime dicitur, *gwrw* pro
gwr-ryw, *banw* pro *benyw*,) ut, *eryr gwr-ryw*,
aquila mas, *eryr benyw*, vel, *eryr fenyw*, aquila
fœmina. *Cryr gwr-ryw*, grus mas : *colommen
fenyw*, columba fœmina.

De Diminutivis.

Diminutiva formantur a singularibus et a

pluralibus, mutatis vocalibus ut in formatione numeri: et masculinis singularibus addita syllaba *yn*: *rbaff*, f. g. funis, diminutivum facit masculinum, *rbeffyn*, funiculus: *tant*, *tennyn*. Horum nonnulla poetice aliquando in *in*

Mae draw ol i law ac ol ei ewin,

Ac yno yr ofned yr eginin. Et

Dau wreiddin yn un dinas. L. G.

Nonnunquam additur *cyn*, *bryn*, collis, *bryncyn*, colliculus. Hujus generis fortasse *bachgen*.

Fœmininis additur *ig*, *llangces*, *llangcesig*.

Oen, agnus, facit *oenyn*, m. g. et *oenig*, f. g.

An est utriusque generis, *llyfran*, libellus; *gwreigan*, muliercula. *Cian*, *catban*.

Pluralibus additur *os*, et *acb*: quæ sunt utriusque generis. *Os*, *wyn*, agni, *wynos*, agnelli: *gwrageddos*, *plantos*, *teios*.

Carregos tamen fit a sing. qui et passim dicuntur *cerrigos*, lapilli, a plurali.

Acb, *wyniach*, agnelli; *crwyniach*, *gwartbegach*.

Sed ista in *acb*, præter significationis diminutionem, etiam rei vilitatem denotant, q. d. *wyniach*, viles, et nullius pretii agnelli.

Dyno, diminutivum a *dyn*, homo, f. g.

De terminationibus Substantivorum Derivativorum.

Derivantur substantiva, et a substantivis, et ab adjectivis, et a verbis. Atque horum variæ et multiplices sunt terminationes.

1. *Acb, cyfeddach, cyfeillach, cyfrinach.*
2. *Ad, de rebus, gawniad, rbwygiad, dyfodiad, caniad, archiad, profiad, lladdiad.*
3. *Ad, de personis agentibus, acceiniad, ceiniad, dyfodiad, eirchiad, lleiddiad. Inde ades, Ceidwades gwaun, cydoes gwellt, Groenddu, feichiog o grinddellt. D. G.*

Discrepantia est, quod quæ de rebus dicuntur, absque ulla vocalium mutatione derivantur: quæ de personis, mutatis vocalibus fiunt. Item, quæ de rebus, pluralem faciunt addita syllaba *au*, *dyfodiadau, caniadau, archiadau, lladdiadau*: quæ de personis, verso *a* in *ai* diph. ut *dyfodiaid, ceiniaid, eirchiaid, lleiddiaid.*

4. *Aeth, pennaeth, llywodraeth, &c.*
Quorum nonnulla interdum poetice in *eth*, ut

Nawdd mab Mair gair ragorieth, &c.

Nawdd gan y mab pab pob peth. L. G.

5. *Ai, m. g. gwestai, llattai, cardottai.*
Ai, f. g. habet significationem verbalium in trix, magai, nutrix, dybuddai, placatrix.

Hawdd fyd i'r ddybuddai fau,

Hiraethus ei bareithiau. D. G.

Sic gwippai, ciccai, cowlai, blottai, cowfai,

Blottai neu gowfai go f-bir. D. G.

6. *Aid, llonaid, mennaid, carraid, llwyaid, coflaid, dyrnaid, tyaid, beddaid. L. G.*

Taminaid, a veteri tam.

Nid tam o ginio amaeth. D. G.

Quæ omnia rei plenitudinem denotant.

7. *Aint, maddeuaint, digofaint.**Er maint oedd y meddwaint mau. D. G.**Ac mewn naint llifeiriaint llwyd. D. G.**Hir-wayw ofail gofaiiaint,**Herwydd y gwn, bwn yw'r haint. D. G.*Et abjecto *t*, poetice in *ain*,*Mwy arian a ran na'r ennain Baddon**Mwy yw ei rhoddion no Nanbwynain. L. G.**Deg afal Duw rbag digofain,**Deg penmwyalchen o aur a main. L. G.**Eiriol y ferch a'r ael fain**Ath gyfyd o'th ddigofain. H. K.*8. Quod *ain* fortasse etiam primitiva est terminatio, ut*Cras eiriau gorau ni ragorai' rbain**Y^q trutbain a'i traetbai. D. G.*

Sic locorum nomina, *Rbufain, Prydain, Mechbain, Cedewain*. Quo magis mirandum nonnullos Britanniae nomen, a qua nescio origine deducunt, quam Isidorus a vocabulo suae gentis esse nominatam dicit. Et hujus nominis rationem ex alia lingua petere absurdum dicit Camden. et exterorum commenta risu accipienda.

9. *Ant, llwyddiant, ffynniant, moliant, meddiant, portbiant*, et abjecto *t* poetice *an*,*Diddan yw dy drigian draw. D. G.*Sunt autem, vel collectiva vel pluralia in *ant, sarant, anant*.^q Adulator.^r Pag. 4.

10. *Aniaeth, gofaniaeth, gwlybaniaeth, bry-daniaeth.* Quibus affine *saerniaeth.*

11. *As, trigias, priodas, urddas, lleas, teyrnas, pertbynas, cymdeithas, barddas, galanas.*

12. *Awd, molawd, traethawd.* Et poetæ omnia in *od* et *dod* faciunt in *awd* et *dawd.*

Er perygl preiddawyr peri ffoffawd,

Pascadur cyfrain, Prydain briawd. M. B.

13. *Awdr, creawdr, ymmerawdr, llywiarawdr, darlleawdr.* Inde fœminina in *odres, ymmerodres.* Videntur autem imitari Latina verbalia in *tor* et *trix.* Imperator, Imperatrix, Creator, &c. Hinc etiam alia nominum genera, addita

14. *Aeth,* quæ et ab aliis etiam terminationibus fit, ut *ymmerodraeth, llywodraeth.*

15. *Awdur,* unde fœm. *awdures.*

16. *Adur, cofiadur, gwiscadur, pennadur, pechadur, pascadur.* M. B.

Traetbadur, Cyndd.

Gweadur cerdd gwiw ydoedd. M. B.

Inde fœm. *adures, gwniadures, pechadures.*

Et addito, *aeth, pennaduriaeth.*

17. *Awr, marchnattawr, tywarchawr, llurygawr, llafnawr,*

Nerth meirch a gwrymseirch ac yfswydawr,

Peleidr ar gychwyn a llym waerawr,

A llurygau clær a chleddyfawr,

Rbagorai tyllai trwy fyddinawr. Aneurin?

Item omnia in *or* poetica libertate fiunt *awr, telyniawr, crythawr.*

18. *Dab, cywreindab.*

Y Drindod a dro undab,

Er deigr Mair deg ar ei mab. T. A.

Et addito aeth, dewindabaeth.

19. *Deb, cywirdeb, cywreindeb.*

20. *Der, taerder, byder.*

21. *Dra, mawyneidd-dra, ffieidd-dra.*

22. *Dwr, sic poetæ omnia in der, sychdwr.*

23. *Dod, morwyndod, nychdod.*

24. *Did, gwendid, calonidid, rhydd-did, quod et rbyddid.*

Quæ et post tenues est

Tid, angbenogtid, ieuengtid.

Et poetice dyd,

O bryd a pbob glendyd glan. G. S.

A'r mab a'r yspryd glendyd gloywaf.

Cyndd.

25. *Ed, noddod, rbybuced, colled, gweitbred, eidduned, cybudded, gofuned, daered, caethiwed, dyled, lludded, trwydded,*

Dyred wrth ddymuned Mon. Iolo.

Ac na cbred gybudded gam. E. W.

Et pleraque in *edd* poetæ veteres faciunt in *ed*.

^t *Cymmyrred a cbed ni cbai. D. G.*

26. *Edd, breisgedd, balchedd, trugaredd, gorfoledd, buchedd, bonedd, ffalsedd.*

27. *Edydd, quod forte fit ab ad f. g. Gwni-edydd, dringbedydd, nosfedydd, scrifennedydd.*

Inde foem. *edyddes, gwniadyddes.*

^t Pro *Cymmyrredd.*

28. *Eg, bannereg, pynnoreg.* Et linguarum nomina, *Efrangeg, Gwyndodeg.* Sed hoc venit pro *aeg.*

29. *Ell, ffynbonnell, pibell, rbonell, piccell, iyrchell, traetbell, chwyrnell.*

30. *Es, llynges, llocbes, buchbes.*

31. *Fa, llosgfa, poethfa, ysfa.* Sed horum pleraque fieri videntur a *man*, locus, unde in constructione *fan*: et apocopata *n, fa; cigfa, penglogfa, chwareufa, porfa.*

32. *I, Culi, Brynti, Gwrtbuni.*

Drwyddi beb arswydi serch. D. G.

33. *Id, addewid, trefnid, rbyddid, quod et rbydid.*

Quæ et in *yd* poetice,

Ar ddyfryd cadernyd cur. D. G.

34. *Ing, rbudding, gwynning,*

Ei feithbring yw fyth rbwng ais. D. G.

Dieitbr fydd er ei meitbring,

I drum a gwrthallt y dring. D. G.

35. *Ineb, doethineb, godineb, glytbineb, gwylltineb, ffolineb, poethineb.*

36. *Ni, coegni, syrthni, crycbni.*

37. *Oni, barddoni, et interposito i, daioni, drygioni, baelioni.*

38. *Od, tafnod.* Et instrumento percutienti additum, verber designat, illo instrumento illatum; *ffonnod, gwialennod, cleddyfod, arfod, palfod, gorddod, bolltod, ffossod.*

Additur et instrumenti parti percutienti, *pen-nod*: et loco percusso, *cernod.*

At *dyrnod*, a *dwrn*, pugillus, in genere verber seu plagam significat.

Hæc poetæ faciunt in *awd*, *ffossawd*, ut supra est dictum.

39. *Og*, *fwyddog*, *cymmydog*, *marchog*, *tayog*, et f. g. *arffedog*.

Inde foem. *oges*, *cymmydoges*, *tayoges*.

40. *Or*, *rbagor*, præstantia, a *rbag*, præ: *telynior*, *cantor*, *crythor*, *priodor*. Quæ poetis fiunt in *awr*, ut est dictum prius.

Hinc foem. *ores*, *cantores*.

41. *Rwydd*, *ffyrnigrwydd*, *paroddrwydd*, *serchawgrwydd*, *caedigrwydd*.

42. *Wcb*, *barddwcb*, *taerwcb*, *diofalwcb*, *byfrydwcb* *prydfertwcb*, *tywyllwcb*.

Quorum nonnulla et in

43. *Wg*, *tywyllwg*, *drytbyllwg*.

Dod williaid i dywyllwg,

Dilea'r dreth, dal rai drwg. G. G.

44. *Wr*, *clydwr*.

45. *Ydd*, *darllennydd*, *scrifennydd*, *prydydd*, *llawenydd*.

Inde foem. *yddes*, *prydyddes*.

46. *Yd*, *bywyd*, *iechyd*, *seguryd*, *clefyd*, *tristyd*, *mebyd*, *cyfarwyddyd*, *dedwyddyd*, *celfyddyd*, *esmwychyd*, *arfeddyd*. Quorum nonnulla et alioquin in *ydd*,

Cbrist a farn heb ddim tristlydd,

Cbrist Jesu yn barnu y bydd. L. G.

47. *Yll*, *yfcuttyll*.

48. *Ynt*, *belynt*, *buppynt*, *tremynt*, *cyngborfynt*.

His adde terminationes diminutivorum singularium, *yn, en*, pluralium, *os, acb*.

Sunt porro Britannis vocabula multa a Latinis et Græcis derivata. Ubi ab alienis lenibus tenuia facimus, gladius, *cleddyf*, gloria, *clod*.

Quare fit, ut aliena plurima ab *v* incipientia, præfixo *g*, nostratia fiant, vagina *gwain*; vitium, *gwyd*; vicium, *gwyg*; viri, *gwyr*; virtus, *gwyrth*; vacuus, *gwag*; Wilhelmus, *Gwilym*. Quod ante testatus est ^u Alanus Aureus Jurisconsultus.

Græcorum spiritum asperum mutamus in asperiolem *cb, êç, chwech*; *ἐχυρα, chwegr*.

De Nomine Ajectivo.

ADJECTIVUM dicimus, *enw gwan*, nomen imbecille, quod alia voce indigeat ad suam significationem exprimendam.

Variatio adjectivorum duplex est, generis et numeri.

Variatio generis est, qua masculina fiunt foemina.

Masculina, quæ desinunt in *y* sequente consona, in foeminino mutant *y* in *e*, ut *gwyn*, *gwen*; *brych*, *brech*; *llyfn*, *llefne*; *bysp*, *besp*; *llym*, *llem*; *melyn*, *melen*. Sic *sych*, *sech*; *tynn*, *tenn*; *syth*, *seth*; *hyll*, *bell*.

^u In Epist. Juoni Cavellato dicta, et Galfrido per Badium præfixa.

Ellyll-ddyn a gwyll: bell-ddu. L. Mon.

Inde compositum *dibell; clyd, cled.*

Ni wn i un mor ddiell,

Na dyn a wyr ei da'n well. D. G.

Od aeth Rbys o'i glaerllys gled,

Yr wyf finnau ar fyned. D. N.

Gwydn, gwedn.

Glas a chyweithas arwcbwedn,

Lem-flaen-fain fal adain edn. R. G.

Gwyp, gwemp. I. R.

Et dixit non nemo, *chwyrn, chwern.*

Sed ista septem postrema vulgo septentrio-
nalium communia sunt, nec ullum formant fœ-
mininum.

Communis etiam generis sunt, *Gwych, ser-
fyll, erchyll, cyndyn, Hydyn, Anbydyn, Hyllyn.
tywyll;* sed dixit poeta, *tywell,* f. g. ut,

Nos da i'r^x ynys dywell,

Ni wn oes un ynys well. L. G.

Finita in *w*, sequente consona, in fœmininis
formandis, illud mutant in *o*, ut *crwn, cron;*
crawm, crom; *llwm, llom;* *twnn, tonn;* *trwm,
trom;* *brwnt, bront;* *mull, moll;* *bwn, bon;*
bwnnw, bonno; *pwl, pol, trwsfgl, trosfgl;* *rbwth,
rbotb;* *ffwcb ffloch;* *blwng, blong.*

Ni, rof (drin welwflin aelflong)

Hawdd amawr yn llawr y llong. Iolo.

Trocb, a trwcb, fractura; *toll, a twll, fora-
men:* sed hæc non legi nisi in compositis. *Pen-*

^x Mona insula.

drocb, capite fracta : *pendoll*, capite perforata.

At *bolcb*, a *bwlcb* : *y gwr balcb bolcb ei ysgwyd*. Et compositum *ysgwydfolcb*, q. d. scutifRACTUS.

Reliqua omnia sunt communis generis, præter hæc numeralia, *dau*, duo ; *duwy*, duæ : *tri*, *tair* ; *pedwar*, *pedair*. Sic *trydydd*, tertius ; *trydedd*, tertia : *pedwerydd*, quartus ; *pedwarredd*, quarta, mutato *y* in *e*.

De variatione pluralis numeri in adjectivis.

Pluralia adjectivorum formantur a singularibus masculinis, eadem fere vocalium et diphthongorum mutatione, qua pluralia substantivorum ; et omnia fere exeunt in *on*.

Y et *w* mutantur in *y*, *llym*, *llymion* ; *llyfn*, *llyfnion* ; *crych*, *crychion* ; *gwlyb*, *gwlybion* ; *llwm*, *llymion* ; *trwm*, *trymion* ; *brwnt*, *bryntion* ; *crwn*, *crynion*.

Nonnulla quæ exeunt in *a* sequente consona pluralia fiunt absque additione terminationis, literæ *a* addito *i*, *arall*, *eraill* ; *byddar*, *byddair* ; *byddariaid* substantivum potius est. Sic *llydan*, *truan*, *bardd*, *buan*, *marw*, *bychan*,—*llydain*, *truain*, *beirdd*, *buain*, &c.

Quorum tamen nonnulla fiunt cum additione et mutatione, ut *gwag*, *gweigion* ; *cras*, *creision* ; *bras*, *breision* ; *glas*, *gleision* ; *dall*, *deillion* : *deilliaid* est substantivum.

Aw in *o*, *tlawd*, *tlodion*.

Omnia vero adjectiva pluralia communis generis sunt.

Plurali carent, *da, glan, teg, bagr, ben, serfyll, ercbyll, cyndyn, bydyn, tywyll, fflwcb.*

Dixerunt tamen poetæ, *benion.*

Pe baem benion

Fel ein dynion. Et

Dynion cyndynion dinerth,

Hyllion, ercbyllion a cberth. Et

Da'i llun ond tywyllion ynt.

Sic plurali carent omnia in *aid, llyd, us.*

Numeralia cardinalia numerato adjuncta pluralia carent. Eorum vero pluralia aggregata sua significant. *Trioedd, triades; pedwaroedd, quaterniones. Cannoedd, Miloedd, degau, ugeiniau, deugeiniau.*

A ni felly, anby oedd,

Yn deall sercb ein deuoedd. D. G.

Ordinalia sic formantur, *cyntaf, primus; ail, secundus; trydydd, pedwerydd.* Reliqua fiunt a suis cardinalibus addita syllaba *ed*, ut *pummed, cbweched*; aliis *fed, seithfed, wythfed, ugeinfed, canfed.* At dicimus *nawed, et nawfed,*

Bwriwyd ofn Aber Dyfi,

y nawfed dydd yn fwy i ti. D. I. D.

Dwyn nawfed Iarll Dinefwr. L. Mor.

Ratio autem numerandi ad decem usque progreditur, ut habet lex Howeli cognomento boni, *Nid oes rhif bellach deg. h. e.* Non est numeratio ultra decem. A decem ad quindecim numeros formamus, digitis seu monadicis

denario antepositis, cum præpositione *ar*, super; ut, *un ag ddeg*, *tri ar ddeg*, *pedwar ar ddeg*. Excipe *deuddeg*, 12; *pymtbeg*, quindecim, aliam sequitur rationem.

A quindecim ad viginti, præpositis monadicis sequitur *pymtbeg* cum præpositione *ar*, ut, *un ar bymtbeg*, sedecim; *dau ar bymtbeg*, &c.

Deinceps ad centum usque per vicenarium numeramus, ut, *un ar bugain*, 21; *deg ar bugain*, 30; *deugain*, pro *dau ugain*, 40; *deg a deugain*, 50; *trigain*, pro *tri ugain*, 60. Et ita deinceps.

Sic in ordinalibus, *unfed ar ddeg*, 11; *deuddegfed*, 12; *trydydd ar ddeg*, 13; *pymtbegfed*, 15; *unfed ar bymtbeg*, 16; *ugeinfed*, vicesimus; *unfed ar bugain*, 21; *deufed ar bugain*, 22, &c.

Terminationes adjectivorum derivatorum variæ sunt.

1. *Aid*, materialia sunt omnia, *euraid*, aureus; *ariannaid* argenteus; *efyddaid*, stanneus.

2. *Aidd*, similitudinem designant, *morwynnaidd*, *teuluaidd*, *broaidd*, *gwladaidd*.

3. *Ig*, *gwenwynig*. Quæ ut plurimum localia sunt, *mynyddig*, *gwledig*, *corfig*.

4. *In*, materialia sunt, *meinin*, *gwydrin*.

Ystynnawg fy nglin,

Yn-nby dayerin,

Cadwyn beyernin,

Am ben fy neu-lin. Aneurin.

*Y ni fwyf gynnefin a derwin wydd,
Ni thorraf a'm car fy ngharennnydd. M. B.*

5. *Llyd, gwenwynllyd, poerllyd. Omnia in pejorem partem sumuntur.*

6. *Aliquando lyd, coeglyd : et cum plurali brycheulyd.*

Ex quibus Powyfiani fœm. gen formant in led, ut brycheuled, poethled.

Sic et veteres,

*Ei gad-feirch a'i feirch greuled,
Bid yn anysgoget bid ged. Aneurin.
Barf ar farf, ac arf yn greuled,
Tal trathal, traniel trachaled. Cyndd.*

*Arwr syr syrthies afrifed
Ar ei law a'i lasn wyarlled. P. M.*

*Mam Iarll a'r arf wyarlled,
A gwraig Iarll goreu o Gred. G. G.*

Ac wybren drymled ledoer. D. G.

7. *Og, brwynog, cadeiriog.*

Hæc poetæ et in awl.

8. *Ol, synbwyrol. Est terminatio fœcundissima.*

Hanc poetæ in awl.

9. *Us, cariadus, trefnus, melus.*

Substantiva in nt, cum fiunt adjectiva, ipsum t abjiciunt, baint, heinus.

Heinus adfydig bynwyf. Ll. G.

Braint, breiniol; cbwant, cbwannog.

Adjectivorum comparationes.

POSITIVUM gradum dicimus, *enw gwan gwastad, yr bwn y bo y synwyr cyntaf i'r gair ynddo*. h. e. Nomen imbecille (seu adjectivum) æquabile, in quo primaria vocis significatio.

Alii dicunt *isfel radd*, gradum infimum: vel *y gyssffin-radd*, gradum primitivum, vel positivum.

Hardd, trwm, tebyg, rbaid, rbad.

Comparativum dicimus, *chwanegol o un radd*, h. e. uno gradu auctum: vel, *y berfedd-radd*, seu, *y ganol radd*, gradum medium. Et fit a positivo, addita syllaba *ach*, mutatis vocalibus et diphthongis, ut in formatione pluralis, *barddach, trymmach, tebyccach, rbeitiach, rbatdach*.

Superlativum dicimus, *chwanegol yn y radd uchaf*, summo gradu auctum; vel *uchel-radd*, gradum summum. Et fit a positivo, addita syllaba *af*, vocalibus et diphthongis, ut prius, mutatis. Hoc est,

$$\begin{array}{l} W \\ Y \end{array} \left. \begin{array}{l} \\ \end{array} \right\} \text{in } y \cdot \left\{ \begin{array}{l} brwnt, bryntach, af. \\ ffyrf, ffyrfach, af. \end{array} \right.$$

Sic *trwch, trwm, crown, crwm, llwm, &c.* et *gwynn, tynn, bysp, crych, brych drythyll, &c.*

$$\begin{array}{l} Ai \\ Aw \end{array} \left. \begin{array}{l} \\ \end{array} \right\} \text{in } \left\{ \begin{array}{l} ei rbaid, rbeitiach, rbeitiaf. \\ o, tlawd, tlodach, tlottaf. \end{array} \right.$$

Hic autem consonæ finales leviores seu me-

diæ, *b, g, d*, mutantur in duriores seu tenues ;
easque duplices, *pp, cc, tt*.

B in *pp*, *cyffelyb, cyffelyppach, cyffelyppaf*.

Sed non semper : dicitur enim *cyfflybach y
caiff leban*.

G in *cc*, *tebyg, tebyccach, af : teg, teccach, af*.

Dicitur tamen *tegach*,

Digon a ddwedai 'n degach,

A barddai'r byd á rbodd bach. S. T.

D in *tt*, *rbaid, rbeittiach, af : rbad, rbat-
tach, af*.

Sed finita in *b, g, d*, veteres scribebant per
p, c, t, cyffelyp, tebyc, rbait. Et sic inter au-
gendum duplicantur eodem modo quo reliquæ
simplices consonantes finales, post vocalem non
longam, ut *trwm, trymmach, af. Tynn, tymach,
af*. At *y glan, glanach, glanaf*.

Superlativa autem scribenda esse per *af*, non
per *a*, (ut nonnulli imperitissime existimant)
docent

1. Deducta, *bynafaid, eitbasoedd, gorucha-
faetb* :

2. Poetarum autoritas, qui ipsum *f* apoco-
pare nunquam sibi licere existimant, nisi se-
quente vel consona, vel ejusmodi vocali quæ
una cum ipso *a*, post apocopen relicto, diph-
thongum possit constituere : quævis enim con-
sona ipsi *a* adjecta, syllabam integram constituit.

3. Grammaticorum regula, literam *f* in fine
dictionis, post vocalem, tribus in locis scribi

γ Hic vocalis est longa. *Ed.*

debere: 1. Id postulante vocis natura, *nef, tref, baf*, et quæ sic scribi debere ostendunt, eorundem pluralia, derivata, composita, *nefoedd, nefol; trefydd, trefdraeth; bafaid, baf-dy*. 2. In prima futurorum persona, *caraf*; ubi *f* fit a pronomine *fi*, ego, ut in verbis patebit. 3. In superlativis omnibus præter *goreu*, optimus.

Dixit tamen D. N. *eithaw*, pro *eithaf*.

His adde affixa pronomina in *af, yf, of, a fi* ego.

Anomala sunt

Da, bonus, *gwell, gorau*. Sic enim scribendum esse, non *gore*, aut *goref*; docent deducta et composita, *goreuon, goreugwyr, goreu-ryw, goreufedd*.

Drwg, gwaeth, gwaethaf. Hæc vox et novem sequentes superlativum formant a comparativo, non a positivo.

Bach, vel *bychan*, parvus, *llai, lleiaf*.

Mawr, magnus, *mwy, mwyaf*.

Hir, longus, *bwy, bwyaf*.

Hen, vetus, antiquus, senex, *byn, bynaf*.

Isel, humilis, *is, isaf*.

Uchel, altus, *uweb*, et *uch, uchaf*.

Agos, propinquus, *nes, nesaf*.

Hawdd, facilis, *barws, barwsaf*.

Elydan, latus, ² *lled, llettaf*.

Llawer, multus, a *mawr*, mutuatur *mwy* et *mwyaf*.

Buan, velox, *buanach* et *cynt*, *buanaf* et *cyntaf*.

² Hodie *lletach*. Ed.

Ieuangc, iau et ieuangacb, ieuaf et ieuangaf:
et passim, *ifaf.*

Allan, extra, eitbaf, extremus.

Diwedd substantivum, finis, facit superlativum, *diweddaf, ultimus, quod et diwaetbaf.*

Trech, fortior, est comparat. carens positivo.
Et facit superlativum *trechaf.*

Cecinit tamen S. T.

Na ád drachwant yn^a drechacb.

Est præterea Britannis quoddam superlativi genus cum Hebræis commune, et fit duplicato positivo, quod Hebræi factum dicunt ad excellentiam superlativi significandam, ut רע רע, malus malus, i. pessimus omnium, *drwg, drwg*, Prov. xx. 14. גבוהה גבוהה, altum altum, i. quam altissimum, *uchel, uchel*, 1 Sam. ii. 3. Sic et adverbia duplicantur: timuerunt מאד מאד, *ofnasant yr fawr, fawr*, 2 Reg. x. 4. ejiciam eum מעט מעט, *bob ychydig ac ychydig*, Exod. xxiii. 30. מעלה מעלה, *superne superne, yn uchel uchel*, et מטה מטה, *inferne inferne, yn isel isel*. Deut. xxviii. 43.

Fy nyn bychanigyn bach. D. G.

Est comparationis genus, quod æquiparationis dici potest, et Latine explicari per tam. Formatur autem a positivo, adjecta syllaba *ed*, juxta regulas formandi comparativi et superlativi gradus, ut

Hardd, barddach, barddaf, bardded,

Rbad, rbattach, rbattaf, rbatted, &c.

^a Hodie usitatissimum. *Ed.*

In constructione habet præfixa *cyn*, tam, *cyn debycced*, tam similis; *er*, quamquam, *er tecced y dywedi*, quantumvis blande loquaris; *rbag*, præ, pro, *rbag glaned yw'r calonnau*; *gan*, cum, *gan bured yw*. *O*, *O fwyned oedd*; *och*, *och oered i'w chworydd*; *a*, *ac*, *O Dduw teg, a'i ddaed dyn*. Et voce *daed* in unam syllabam contracta,

A daed oedd, da Duw iddo. L. G.

Venit et post verbum in forma molli nulla præcedente particula, *edrych decced yw*. *Ni wyddwn ddaed oedd*. *Mi a welaf reitied ydyw*. Et post pronomina,

Gwae fi o'i gweiddi gwae fi ei gwedd-wed. D. N.

Aliquando absolute ponitur,

Duw cadw Rys decced ei rodd. D. N.

Nescio an recte cecinerit,

Anbaedd ym gael ei baeled,

Be cerddwn bob grwn o gred. I. D.

Demetæ loco *cyn* præfigunt *mor*, tam, *mor bardded*, *mor laned*. Quod nos, *mor bardd*, *mor lan*. Resolvimus enim hanc comparationem in positivum, præposito *mor*, ut *mor debyc*, *mor rbad*, *mor rbaid*; pro *cyn debycced*, *cyn rbatted*, *cyn rbeitied*.

Anomala hanc comparationem formant; alia a positivo, *daed*, *drycced*, *ieuanged*.

Alia a comparativo, *lleied*, *byned*, *ifed*, *uched*, *nesed*, *bawfed*, *lletted*, *treched*.

Alia ab utroque, *buaned* et *cynted*.

Alia carent, ut *mawr, llawer, bir*. Ubi in ejus locum veniunt substantiva, *cymmaint, cybyd, cyfuwch*, et *cyn uchbed*.

Ac er byn e dynn y daint,

I'th iau gam a tbi gymmaint. Ll. G. D.

Hallucinantur plurimum qui hanc comparationem inter adverbia collocant.

Denique, omnia pura puta adjectiva comparationem admittunt, ut tradunt nostrates Grammatici.

Pronomen, *Rbagenw*.

PRONOMINA, ut docent nostrates Grammatici, denotant, 1°. Personam, *mi*, ego; *ni*, nos; *ti*, tu; *chwi*, vos; *efe*, ille; *bwynt*, illi. 2°. Demonstrationem, *bwn, hon, byn*, hic, hæc, hoc; *bwnnw, bonno, bynny*, iste, ista, istud. 3°. Relationem, *yr bwn, yr bon, yr byn, y rhai*, &c.

4°. Possessionem, *mau, tau*, &c.

5°. Interrogationem, *pwy, pa*, quis, quæ, quid.

I. Pronomina personæ.

Primæ { Sing. *mi*, et in constructione, *fi* et *i*.
personæ { Plural. *ni*, nos.

Secundæ { Sing. *ti*, et in regimine, *di* et *tbi*.
Plural. *chwi*, vos.

Tertiæ	{ Sing.	{ Masc. gen. <i>ef, efe, efo,</i> et <i>efo; fe, fo, e, o,</i> ille. Fœm. gen. <i>bi,</i> ipsa, ab Heb. נ"י.

Hi sæpe occurrit loco neutrius g. ut Heb. *ymae bi yn dyddbau,* diescit, &c.

E et *fe* contrahuntur ab *efe*.

O et *fo,* ab *efo*.

E, fe, et *o* in constructione tantum reperiuntur.

Omnium radix est *ef*.

In sacris Bibliis, *efe* præcedit verbum loco nominativi, *ef* sequitur. Poetæ et communis sermo *ef* promiscue usurpant.

Horum nonnulla aliquando duplicata veniunt, ut apud Hebræos. In duplicandis autem prius *i* primæ et secundæ personæ utriusque numeri, euphoniæ gratia, vertitur in *y*; et radicalis *m* et *t*, posterioris syllabæ, in *f* et *d*, ut *mi, myfi,* ego.

Et in constructione *fyfi*. Sic Heb. אני et אני

ego.

Ni et *nyni,* nos. Ut Heb. אננו et נחנו, nos.

Ti, tydi, et *dydi*; et in constructione, *tbydi,* tu. *Cbwi, cbwycbwi,* vos.

Hwynt, bwynt-bwy: unde vulgare, *nbwy,* quasi *bwyn-bwy*.

Hi, et passim *bibi*. Sic et Latine *memet, tete, sese*. Veniunt hæc duplicata aliquando

cum accentu in ultima, *myfi tydi, nyni, chwycbwi, hwynt-hwy*, ut

A thydi heb waitb dwy-awr. D. N.

Aliquando in penult. ut

A myfi yn ymasfael

A chwrr fy hun fy chwær hael. D. G.

Usurpantur et cum *y* loco *i* in ultima, ut *myfy, fyfy, tydy, dydy, nyiny, chychwy*, ut

Clo a roed ar ddrws y ty;

Claf wyf o serch, clyw fyfy. D. G.

Cadwaf dydy i'th dy dellt. D. G.

Sed in his accentus est in penultima. Hæc omnia, memoriæ gratia, his exemplis illustravit Rupertius;

Myfi fydd yn ymasfael

Myfi aeth á mwy o fel.

Tydi, ai caeth y tidwyd?

Tydi, ai goreu tad wyd?

Efo pan ddelai i fan,

Ac efo a gwraig Ifan.

Nyni oedd iawn i'n annos,

Nyni yn niau a nos.

Chwycbwi a ddylai' chychwyn,

Chwycbwi a dynnwch y chwyn.

Hwyntwy a gaid yn untal,

Hwynt hwy i gyd yn un tál.

Fortasse etiam duplicata sunt, *eſe, efo*, et *efo*. Quorum simplicia sunt, *ef, fo*; et in constructione, *ſe, e o*. Ne cui autem corrupta videantur, *efo, efo, fo, o*; dixit D. G.

*Dyn ieuangc oedd raid yno,
Gwae fi nad fyfi fai fo. Et,
Nac ef, na'i ben-fam efo,
Na'i dad a'i fam na'i dud fo. L. G.*

Idem docet affixum *o*, *Iddo*, *yntbo*, *atto*, &c.

Denique, duplicata plerumque emphaticæ usurpantur; præsertim si ultima accentuetur.

Præterea, his pronomibus, *mi*, *ni*, *ti*, *cbwi*, *bi*, *bwy*, *bwynt*, plerumque in orationis ἀνταποδόσει adjicitur syllaba *au*, quibusdam literis interpositis. Ea autem syllaba significat etiam, autem, igitur.

Au adjicitur pron.

<i>Mi</i>	} interposito <i>nn</i> ,	{ <i>minnau</i> , ego	} autem, etiam, igitur.	
<i>Ni</i>				{ <i>ninnau</i> , nos
<i>Ti</i>	} interposito <i>tb</i> .	{ <i>titbau</i> , tu		
<i>Cbwi</i>				{ <i>cbwitbau</i> , vos
<i>Hi</i>				{ <i>bitbau</i> , ipsa
<i>Hwy</i>	{ <i>bwytbau</i> , illi			
<i>Hwynt</i>	} sine interpositione irregulare est	{ <i>bwyntau</i> , illi		
				{ <i>yntau</i> , ipse

Imperitiæ est quod hæc quidam scribunt per *ef*, pro *au*, ut *minnef*, *ninnef*, &c. Fertur tamen D. E. approbasse *yntef*, pro *yntau*. Sed hujus ratio est quod fiat ab *ef*, ipse; quæ non valet in reliquis.

Affixa.

Ex prædictis pronomibus separatis et integris, nascuntur inseparabilia et conjuncta pronomina, quæ cum Hebræis pronomina affixa

five suffixa, *rbag-enwan cynglyn*, dicimus; quorum unumquodque a proprio fluit integro,

F, a *fi*, ego, ut *attaf*, *ynof*, *gennyf*.

T, a *ti*, tu, ut *attat*, *ynot*, *gennyt*.

O, vel *aw*, ab *efo*, ipse, ut *atto*, *yntbaw*, *gantbaw*.

I, ab *bi*, illa, ut *atti*, *yntbi*, *gentbi*.

Cb, a *cbwi*, vos, *attoch*, *ynoch*, *gennych*.

Ynt, ab *bwynt*, illi, *attynt*, *ynddynt*, *gantbynt*.

M, a *ni*, nos, *attom*, *ynom*, *gennym*. q. d. *At y fi*, *yn y fi*, *gan y fi*, &c.

Sed adjungendorum rationem in syntaxi pronominum videre licet.

Est et affixorum usus in personis verborum formandis, ut post patebit.

2. Demonstrandi pronomina.

Sing. $\left\{ \begin{array}{l} \textit{Hwn}, \textit{hic et hoc} \\ \textit{Hon}, \textit{hæc.} \\ \textit{Hyn}, \textit{hoc.} \end{array} \right\} \textit{Demetæ pro utroque} \\ \left. \begin{array}{l} \textit{Hwn}, \textit{hic et hoc} \\ \textit{Hon}, \textit{hæc.} \\ \textit{Hyn}, \textit{hoc.} \end{array} \right\} \textit{dicunt hyn.}$

Plural. *Hyn*, *hi*, *hæ*, *hæc*.

Plurale, *bain*, barbarum est, poetis et doctis ignotum.

Integrum plurale est *y rbai hyn*, *hi*, *hæ*, *hæc*; inde contractum *y rbai'n*, et *'rbai'n*.

Llewod a'i rbydd lle daw'r rbai'n

Lle diylch llewod Owain. O. Ll. M.

Hinc imperitorum *bain*, existimantium legi *yr bain*, non *y rbai'n*.

Quatuor præcedentia pronomina, *mi*, *ti*, *ef*, *bwn*, vocant nostrates Grammatici *pedwar tadog*, quatuor primitiva; reliqua omnia, *tyn-*

nedigion, derivativa, quia ex istis quatuor omnia derivata credunt.

Hwinnw, iste, istud } Demetæ inde- { Pl. *bynny*,
Honno, ista. f. g. } finite *bynny*, { isti, æ, a.

Plurale, *beini*, barbarum est, ut *bain*. Integrum est *y rbai bynny*, isti, æ, a; inde contractum *y rbai'ny*, et *y rbei 'ni*; unde imperiti existimantes scribi *yr beini*, faciunt suum barbarum *beini*.

y fory 'n rboi 'rbei 'ny 'n rbad. H. D.

Dan farn nid ynt bonof fi,

Diau rban Durw yw 'rbeini.

Ait quidem de spe, fide, et charitate.

3. Relationis.

Relativum singulare conflamus ex demonstrativo *hwn*, hic, præposito articulo *yr*, ut

yr hwn, qui; *yr bon*, quæ; *yr byn*, quod.

Ut Græci *ὁ αὐτός*, idem, &c.

Plurale, a *rbai*, præposito articulo *y*, *y rbai*, qui, quæ, quæ.

Sawl, vel *y sawl*; et *y neb*, qui, quæ, relativa sunt omnium numerorum et generum.

yr un, idem, eadem, idem, et pl. iidem, eadem, eadem. Est omnium numerorum et generum; simile est Gr. *ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό*.

4. Possessionis pronomina.

Possessiva sunt, *mau*, meus, a, um; et fœmininis adjunctum, *fau*, et contracte, *fy*: et ante vocalem dempto, *y*, fit *f*: *f' anwyl*, pro *fy anwyl*; utriusque generis.

Tau, tuus, a, um: et cum fœmininis con-

structum *dau*, et inde, *dy*, et per apostroph. *d'* utriusque generis.

D' enaid, pro *dy enaid*.

Ei, suus, a, um : vel ejus. Est omnis gen. et num. sing.

Ein, noster, a, um : omnis gen. et num. pl.

Eich, vester, a, um : omnis gen. et num. pl.

Eu, suus, a, um : vel eorum, earum, eorum. Dicitur de pluribus.

Eiddo vicem supplet omnium possessivorum, omnium personarum, generum, et numerorum : ut videre est in syntaxi. Sed prima duo vere possessiva sunt : reliqua possessivorum locum suppleant.

His autem omnibus additur, *un*, unus, a, um, interposito, *b*, ut sing.

Fy bun, ego solus, vel sola.

Dy bun, tu solus, vel sola.

Ei bun, ille vel illa, solus vel sola : quibus aliquando *παρωγοικῶς* accedit syllaba *an*.

Fy bunan, *dy bunan*, *ei bunan*.

Pl. *Ein bun*, nos soli vel solæ.

Eich bun, vos soli vel solæ.

Eu bun, illi soli, vel illæ solæ.

Et adjectæ syllabæ *an*, mutato *a* in *ai*.

Ein bunain, *eich bunain*, *eu bunain*.

Quibus etiam aliquando præfiguntur integra pronomina, ut,

<i>Myfi fy</i>	}	} <i>bun, vel bunan.</i>
<i>Tydi dy</i>		
<i>Efe</i>		
<i>Hi</i>		
<i>Hwn</i>		
<i>Hwnnaw</i>		

<i>Nyni ein</i>	}	} <i>bun, vel bunain.</i>
<i>Cbwycbwi eich</i>		
<i>Hwyt-bwy</i>		
<i>y rhai byn</i>		
<i>y rhai bynny</i>		

Sed hoc fit ad majorem emphasim.

5. Interrogandi pronomina.

Pwy, quis, quæ : *pa*, quis, quæ, quod. Quæ omnium generum et numerorum sunt.

Non semper interrogant, ut nec quis Lat.

Item *pwy* semper de personis, *pa*, fere de rebus dicitur, ut מי et מה Hebræorum.

Pronominibus similia sunt,

Arall, alius, pl. *eraill*.

Llall, alter duorum posterior, pl. *llaill*.

y naill alter duorum prior.

Neb, nemo, nullus, de personis dicitur.

Rbyw, aliquis.

Neb rbyw, de personis et rebus, nullus, a, um.

Neb un, aliquis.

Pa sawl, quot, ex *pa* et *sawl*; quod et *pe-sawl*.

Bynnag, cui adjungitur *pwy* et *pa*; *pwy bynnag*, quisquis, de personis.

Pa bynnag, quicquid, de rebus. Sed inter *pa* et *bynnag* semper ponitur nomen.

Pa ddyn bynnag fycb.

Pa sawl bynnag.

Verbum. *Gair, Berf.*

VERBI radix, fons, et origo, apud Britannos, plerumque est nomen substantivum, *dysc*, doctrina, *dyscais*, docui. *Car*, amicus; *caraf*, amo vel amabo: quod quidem substantivum plerumque idem voce est cum tertia persona singulari futuri indicativi, (ut Hebræis præteriti) vel secunda sing. imperativi modi. Quæ personæ, ut plurimum, voce eadem sunt.

In nonnullis radix est tertia persona præteriti, ut apud Hebræos, ut *aeth*, *daeth*. *Gwnaeth*, *bu*, *oedd*, cum compositis, ut post patebit.

Errant igitur qui ab infinitivo omnia verba existimant esse formanda, et a *troi*, *ffoi*, *cloi*, &c. dicunt *troiwn*, *ffoiwn*, *cloiwn*, &c. ubi dicendum erat, *trown*, *ffown*, *clown*, &c. a *tro*, *ffo*, *clo*, &c.

Modus indicativus.

Tempus præsens.

Nullum fere habemus tempus præsens verborum, ut nec Hebræi, sed illud circumloquimur per verbum substantivum et infinitivum, veniens loco participii præsentis, ut, *wyf yn caru*, sum amans, vel, ad verbum, sum in amare,

vel amando. Sic Heb. *אני אהב*, ego amans, pro Lat. ego amo.

Nec solum præsens, sed et omnia verborum tempora, circumlocutione participii et verbi infinitivi, formari possunt, ut et apud Græcos usu venit: ut *oeddwn yn caru, bum yn caru, buafwn yn caru, byddaf yn caru, &c.* Quod si infinitivus verbo substantivo præponatur, ab infinitivo abjicitur *yn*, et verbo præfigitur *y*, vel *yr*, adverbium, ut

Caru y bum cyd curiwyf.

Caru'r wyf is cwrr yr allt.

Gorllwyn y bum ddyd geir-llaes. D. G.

Interdum tamen pro præsentis utimur voce futuri, ut, *Credaf yn Nuw Dád*, Credo in Deum Patrem: *betb meddi di*, quid ais tu. *Mi a welaf*, ego video: *ti a weli*, tu vides, &c. *mi a wn*, ego scio: *ti a wyddost*, tu scis, &c. Sic Hebræi interdum utuntur præterito, interdum futuro pro præsentis, ut annotat Aben Ezra in Pf. i. et R. Selomoh in Gen. xxiv. 45. et alii.

Porro quinque numerant Grammatici verborum terminationes primarias, (^b *gobennyddiau* dicunt) *af, wn, ais, afwn, wyf.*

Tempus imperfectum.

Carwn, amabam: *carit, bas: carai, bat, &c.* cujus quia indicativo rarus est usus, ad obliquos modos flexionem ejus amandamus: ut et plusquam perfecti.

^b Terminationes a *pen* caput, vel finis. *Ed.*

Præteritum perfectum.

Singular.	{	<i>Ceraiſ</i> , amavi.
		<i>Ceraiſt</i> , amaviſti.
		<i>Carodd</i> , amavit.
Plural.	{	<i>Carafom</i> , amavimus.
		<i>Carafoch</i> , amaviſtis.
		<i>Carafant</i> , amaverunt.

Fit a radice, additis perſonarum terminatio-
bus; et, in prima et ſecunda perſona ſingulari,
mutatis vocalibus poſtremæ ſyllabæ mutabili-
bus, ut in formatione numeri, ut *car*, *ceraiſ*,
ceraiſt; *tal*, *telaiſ*, *telaiſt*; *amcan*, *amcenaiſ*, *am-
cenaiſt*; *carchar*, *carcheraiſ*, *carcheraiſt*. Quæ
vocales in reliquis perſonis manent illæſæ. Nec
eſt in formatione verborum nobis peculiaris
vocalium mutatio, nam et illas Hebræi mutant;
ut a פקוד פקדתם פקדתן פקד &c.

Terminationes perſonarum fere omnium fiunt
additione affixorum pronominum ejuſdem per-
ſonæ, ut *caraf*, amo, vel amabo: additione, *af*,
a fi, ego: *ceraiſt*, amaviſti: ubi *t* finalis eſt a *ti*,
tu: *carwn*, amamus, amabimus, vel amemus:
ubi *n*, a *ni*, nos. *Carafom*, et reliqua pluralia
primæ perſonæ, habent *'m* affixum: *carafoch*,
amaviſtis, ubi *cb* a *cbwi*, vos: *carafant*, ama-
verunt, ubi *nt* eſt ab *bwynt*, illi. Sic et in
reliquis temporibus. Eodem modo et Hebræi,
nam in פקדתי, viſitavi, ' finale, eſt ab אני, ego.
In פקדת, viſitaviſti, ſyllaba ת eſt ab את, atta, tu.
In פקדנו, viſitavimus, ſyllaba נו eſt ab אננו, nos.

In פקדתן et פקדתן, visitastis, תן et תם, fiunt a pronomibus אתם et אתן, vos.

Summæ est imperitiæ, et contractio nemini poetarum licita, quod nonnulli primam singularem faciunt in *is*, vel in *es*, *ceris*, *ceres*, pro *cerais*; secundam in *ist* vel *est*, *cerist*, *cerest*, pro *ceraiſt*: nisi cum imperitam vulgi loquelam μιμητικῶς vel εἰρωνικῶς imitari volunt poetæ, ejusque incitiam damnare, ut ille,

Mae'r dis? mi a'i teflis yn tan, pro *teflais*. S. T.

Tertiam personam singularem *odd* poetica licentia mutat in *awdd*, ut,

Y ci a las yn y clawdd.

Llwyddiant i'r neb a'i lladdawdd. D. Ll.

Ni ddaliawdd ei cblawdd ychblân. G. G.

Ni adawdd, ni bu nawdd nes. D. G.

Nonnunquam in *es*.

Hoffi digoni a ddigones llew,

A'r llu tew trylew trwy faran-res. Cyndd.

y dydd y codes Iesu,

O farw'n fyw, da farn fu. G. Y. C.

Yn dad drwy gariad y rbagores

yn fab rbwydd arab araf cynnes. Iolo.

Llocbes lle'r ymolches moch. D. G.

Drych y ffair oedd, dewrwyb ffres.

Drawg olwg draw a'i gweles. T. A.

Pwy amgen onid pum-gair,

A feichioges mynwes Mair. G. I. H.

Et in *as*.

Trist wyf trais Duw a'i gallas,

Traws Ddafudd lawrudd a las. B. F.

*Ac yn oreu dyn Duw ry greas,
Cyn ei far arnaf neuaf na'm llas. G. M.*

Et in is,

Cymro glew a'n gadewis. D. G.

Gadewis fy newis Fon. D. G.

Pwy a beris it brisiau. R. G.

Dy ddau nai, nid oeddyn is,

yr un Duw a'i gwrandewis. T. P.

Cadarn rhag llwgr y cedwis,

Ceidwad yw fo, cadwed fis. D. Ll.

Et veteres,

Llawes iawn o'i ddawn a ddefnis

Attaf, llwyr y coffâaf a'm coffeis. D. B.

Trodd, ffoodd, clodd, parotodd, et alia quorum infinitivum est in oi contracte dicuntur, pro tro-odd, ffoodd, cloodd, parottoodd, &c.

Vulgo Demetarum hæc persona definit in *ws, carus*, amavit. Quod nemo fere poetarum aut oratorum ausus est usquam imitari. Semel dixit D. G.

Hadlyd liw budol o dlws

Hudolion a'i badeilws. D. G.

Et veteres aliquando *ws*,

ystwyll ystyriws Deus defnydd. M. G.

Aliquando *wys*,

Creawdr a'm crewys a'm cynnwys iw plith

Plwyf gwerin Enlli. M. B.

Dum a ddifferwys ei eglwysau. G. B.

Porro, tertia persona singularis omnium temporum, interdum indefinite ponitur pro qua-

cunque sui temporis persona, (ut apud Hebræos) præposito nominativo, ut *mi a garodd, ti a garodd, ni a garodd, cwbi a garodd, &c.*

Aed y traed byd atto'r wyl. G. G.

Gwr a wella'r gwyr wellwell,

A gwyr a wna gwr yn well. D. N.

Prima pl. *om* fortasse rectius *am* (unde tertia pl. *ant.*) ut sæpe apud poetas,

Ys gwybuam gam am ganbunben. P. M.

O'i ddwyn cynneddf brwyn cwynasam

Samswn, llyw llafndwn llew dinam. P. B.

Clywsam ddinam ddaioni. Iolo.

A wnaetham o gytgam gynt. D. G.

Gwarae, a gwyddyn ba bam,

A'r eigr bryd a orugam. D. G.

Ein gweddi, ni a'i gwyddam,

Aed wrth fodd dy wyr a'tb fam. D. N.

Sed nos communem sequimur rationem.

Pro secunda pl. *och*, dixit non nemo *awch*.

Tertia pl. exit in *ant*, *carasant*; et poetice, abjecto *t*, in *an*.

Am a wnaethan a'm annedd. L. G.

Quod etiam fit in tertia pl. futuri, ut

Rbwydd y daw rbeiddiau o dan

Rbagod, parwb a'tb anrbegan. Iolo.

Mawr y sonian am danaw. I. H. S.

Medran fesur y Ganon. G. O.

y dall a'tb wyl, Duw oll i'tb alwan,

Ac yn dafodiog y gwnaud fudan.

Nid an o'r llofft wen i'r llawr. S. K.

Et in *ont* et *on*. Sed apud veteres poetas non legimus *ont*; proinde nec, *on*. Cecinit tamen ille centum ab hinc annis,

Arian i Suddas er ansoddion

Er ei Dduw Iesu a roddafon. G. I. Ll.

Et sæpius in ista oda. Quam fama fert authorem omni conatu voluisse suppressam.

Hic autem semel monere sufficiat, omnia verba pluralia in *nt* desinentia, ipsum *t*, et poetice et vulgariter abjicere.

Plusquam perfectum.

Carafwn, amaveram, *carafit*, *carafai*, &c. Sed quia in hoc modo rarioris est usus, discentem ad obliquos modos relegamus.

Futurum.

Singular. { *Caraf*, amabo.
 { *Ceri*, amabis.
 { *Car*, amabit.

Plural. { *Carwn*, amabimus.
 { *Cerwch*, amabitis.
 { *Carant*, amabunt.

Fit a radice addita syllaba, *af*, *car*, *caraf*; et in secunda persona utriusque numeri, mutata vocali mutabili.

Secunda sing. in *i*, Demetæ et poetæ faciunt in *y*, *cery*; ut,

Gymry lle rbyglyddy gled. Iolo.

Hy'gorefgynny Gonach. Iolo.

Ti a leddy clochdy clod. Iolo.

Et veteres,

Dy fantawl nid hawl, nid hawdd bynny,

Dy far ys anwar y goffody. D. B.

Tertia fing. communiter et regulariter exit in *a*; plerumque tamen est radix, ut ante monitum est.

At quædam hic variant, nam nonnulla quæ in ultima syllaba habent *o* vocalem, eandem mutant in *y*, *tro*, *try*; *torr*, *tyrr*; *rbodd*, *rbydd*; *ffo*, *ffy*; *golcb*, *gylcb*; *dod*, *dyd*; *clo*, *cly*; *llosg*, *llysg*.

Et composita, *ymdry*, *ymylcb*, *datchly*, *dyry*, *ymrydd*; sic *diolcb*, *diylcb*,

I Dduw Madog a ddiylcb,

Gan ei chwær bael cael y cylcb. D. G.

Esgor, *esgyr*, ut

Disgybl i'r beirdd nid esgyr. D. G.

Gwrthod, *gwrthyd*; *cymmorth*, *cymmyrth*.

Quæ si habeant *a* vel *o* in penult. illas mutant in *e*, ut, *gwrando*, *gwrendy*; *gado*, *gedy*; *taro*, *tery*; *addo*, *eddy*; *gosod*, *gesyd*; *aros*, *erys*.

Si prior fit *a*, posterior *e*, mutabitur *a* in *e*, *e* in *y*, *gwarded*, *gweryd*; *atted*, *ettyb*.

Quæ vocalem *a* habent in ultima, illam mutant in *ai* vel *ei*, *saf saif*; *par*, *peir*.

Beth a'm peir yn ddiweiriach. Dicimus tamen *par*.

Dafn, *daifn*, *Daifn fy neigr dwfn fynegais.*

D. G. pro *dafna*.

Tafl, *taifl*. *A fo swrth yn ei wrthaisl,*

March tost trwy ambarcb a'i taist.

Gall, gaill, Ef a eill dyn eiry peill-liw. D. G.

*Delw a'm peirch meirch mygr bydaitb. Cyndd.
pro parcha.*

*Sic cadw, ceidw; gwarchadw, gwercheidw;
gwabardd, gwebeirdd,*

Saint o bob lle a'm gwebeirdd,

Santefau hun-deiau beirdd. D. G.

O birnych gwych a'm gwebeirdd,

O biraetb am bennaetb beirdd. M. B.

Llam, lleim, Am rym llym y lleim fy nagrau.

D. B. pro lamma.

Jamdudum obtinuit ut hæc persona corruptissime vulgo exeat in *iff*. Quod factum existimo ex κακοζήλια et prava imitatione anomali *caiff*, a *caffael*. Ut *ceriff*, pro *car*; *periff*, pro *pair*; *rboddiff*, pro *rbydd*, &c. quæ nunquam sine indignatione audio. Hæc veteribus ignota fuere, et ab oratoribus et poetis, ut summa tincta barbarie, semper vitata; ut ne a monosyllabo quidem *af*, *ibo*, *aufi* sint dicere *aiff*, pro *a*, *ibit*; ne quidem post adverbium *a*: sed semper dixerunt, *a á*, *ibit*,

Dyn wyf a a dan ei wad,

Er nad a 'r un a'i dywad. H. K.

Llywelyn drowsf-dynn a a drosti D. G.

Ac a a dan Gaeo dir. L. G.

Ef a a eilwaitb pan ryfelid,

Ef a a eryr cryf a eurid. L. G.

Ef a a'r bi i farw bytb. L. G.

y byd o ddynion fel i'r badd a a

Oddi yna i'r noddfa nadd. L. G.

Imperite ergo dixit si quis cecinit,

Cywiriaid enaid yna,

O goffa dig, aiff a'i da.

Et in futuris verborum in *au*, rectius duxerunt veteres duplicare *aa*, quam dicere *iff*, ut *tristâa, lawenbâa, trugarbâa,*

Treiffwr a'i cymmer,

Trossedd eliffer,

Trawswalcb ner muner, a'i mwynbâa. D. B.

Vel ipsum duplex *aa* in simplex contrahere, ut

Hyll dynniad y wyllt yna

Ei gwr ei bun a'i gwarba

Et poetarum suæ ætatis facile princeps, ^c*Aletus*, ad rythmum alternum in *ff* præeunte vocali, absolvendum; quia nullam invenire potuit dictionem Br. in *iff* desinentem, maluit *f* finale in *ff* mutare, quam uti futuro in *iff*, quod tunc temporis fortasse incognitum fuit, ut,

Gwynedd am ein gwledd mae 'n gloff:

Marw llew 'r Prins, mae 'r lloer beb priff, pro prif.

Futurum interdum supplere vicem præsentis, supra monitum est.

Modus imperativus.

Singular. { *Car, ama.*
 { *Cared, amet.*

Plural. { *Carwn, amemus.*
 { *Cerwch, ametis.*
 { *Carant, ament.*

^c Tudor Aled qui floruit An. 1500. Ed.

Secunda fing. semper eadem est cum tertia futuri indicantis, præterquam in iis quæ futuri vocales mutant, ut, *tyrr, try, gylcb, &c.* quæ hic nulla facta mutatione fiunt, *torr, tro, gølcb, &c.* a *gado*, fit *gad*.

Tertia fing. non nusquam in *id*, cum usitata vocalium mutatione, ut *cerid Duw fi*, pro *cared*.

Totum plurale idem semper est cum pl. futuri indicativi; nisi quod poetæ tertiam personam interdum faciant in *ent*, ut, *carent*, pro *carant*.

Et in *ont*, a futuro optativi, unde abjecto *t*, *on*, ut,

Cornwal Caerlleon galwon am geiliog. R. N.

Modus optativus.

Optativus potentialis et subjunctivus voce iidem sunt. Significatio particulis adjunctis distinguitur.

Præsentis tempore carent.

Præteritum imperfectum.

Singular. { *Carwn*, amarem.
 { *Cerit*, amares.
 { *Carai*, amaret.

Plural. { *Carem*, amaremus.
 { *Carecb*, amaretis.
 { *Carent*, amarent.

Plusquam perfectum.

Singular. { *Caraswn*, amavissem.
 { *Carasit*, amavisses.
 { *Carasai*, amavisset.

Plural. $\left\{ \begin{array}{l} \textit{Carafem, amaviffemus.} \\ \textit{Carafecb, amaviffetis.} \\ \textit{Carafent, amaviffent.} \end{array} \right.$

Horum temporum secunda fing. fit etiam sine mutatione vocalis, et fortasse rectius, *carit, carafit*. Et dicunt poetæ, *ut,*

Bellacb bellacb eiriacbub,
y cawn fel am cbwedl y cut.

Et *yd,*

Hy drwyddyn, trabydr oeddyd,
Ar ollwng bai a'r llu' ngbyd. T. A.

Sed fere semper *ud,*

Ni chiliaist, ni ochelud
Arbed traul, ar y byd drud. L. G.

Nid oeddwn gall na'm pallud,
Ni bu ddewin gylfin glud. D. G.

Ti' addawfud y fud ferch. Ll. G.

Tertia fing. exit in *ai*. Quod enim in prima SS. Scripturæ interpretatione legebatur, et vulgo profertur, *e, care, carafe*, corruptum est; nec usquam a poetis usitatum, aut ante nostrum seculum auditum. Nam et patres nostros audivimus communi sermone loquentes *ai*.

Dicimus tamen *dyly*, pro *dylai*,

Oni ddel byn a ddyly

Bob ychydig byd frig fry. D. G.

Ni ddyly bun-dy ben-dwyll. I. T. P.

Totum autem plurale, poetis usitatus, et meo iudicio rectius fit, cum mutatione vocalium penultimæ, et terminatione per *y* formata, *ut,*

Caneuau 'r byd cawn ar ben. L. Mor.

Troist lynges, lle gormessen,

Trwy Ffraingc at wyr Pbarao ben. Idem.

Wyth seren rbifen yrbawg. S. B.

A llu esgyll a wisgen

O fotb i olwyn y fen. W. Ll.

Fit etiam tertia pl. apud poetas in *aint*, quæ mihi genuina et regularis videtur esse hujus personæ terminatio, a tertia sing. *ai*, ut tertia pl. futuri *ant*, fit ab *a* tertia sing. *pwysa*, *pwysant*; et futuri optativi tertia pl. *ont* a sing. *o*: *caro*, *caront*.

Nest wiv-goeth, wenddoeth, wyn-ddaint, ac Ifor,

A mwy na rbagor i'm anrbegaint. D. G.

Et abjecto *t*, *ain*,

Ac na bain ar druain draed, pro baint. D. G.

Powyfiani *a* penultimæ plusquam perfecti interdum vertunt in *y*, ut *caryswn*, *carysit*, *carysai*, &c. pro *caraswn*, *it*, *ai*, &c.

Et interdum penitus abjecto *a* nimis barbare. *Caraswn*, *it*, *ai*, &c. pro *caraswn*, &c. ex prava imitatione verbi, *gwelswn*, *gwelwit*, *sai*.

Futurum.

Singular.	{	<i>Carwyf</i> , amavero.
		<i>Cerych</i> , amaveris.
		<i>Caro</i> , amaverit.
Plural.	{	<i>Carom</i> , amaverimus.
		<i>Carech</i> , amaveritis.
		<i>Caront</i> , amaverint.

Hic corrupte, *bwytatbwyf*, inserto *tb*, pro *bwytauwf*, ad exemplum anomali *rbotbwyf*, &c. pro *rhoddbwyf*, &c. et verbi substantivi, *bytbwyf*, pro *bydduwf*, &c. de quibus infra.

Secunda singularis usurpatur et in *ecb*, sine vocalium mutatione, *carecb*, pro *cerycb*.

Tertium singularem in *o* veteres^d faciebant in *wy*, ut

Aur didawl meidrawl ei modrwy a'i pball,
Ni pbell dynn rbiain rbag a garwy, pro garo.

P. M.

Doeth atdeb, Duw a'th attwy, pro atto.

Deiroes byd, a befyd bwy. Idem.

Golwg dof, dewis gan a'i syllwy,

Goleu-liw golwg i'r a'i gwelwy.

Gwelais ystlys glwys gloyw ei gylcbwy.

Cydd.

Ni ryweles teg ar nis gwelwy,

Ac y dan ruddem ruddaur fodrwy. Idem.

Sic tertiam pl. *ont* faciebant in *wynt*, *carwynt*, pro *caront*.

Interdum in *oent*, et in *oynt*.

Modus infinitus.

Infinitum natura quam proxime ad radicem accedit, et quasi secundaria radix est: unde Hebræi מקור fontem, scaturiginem appellant, quia inde significandi modus ad alia tempora, ceu per rivos, perfluit.

Infiniti terminatio varia est, et sæpissime con-

^d Sc. poetæ.

sonans. Sed communior est in vocales, *a, i, o, u*.
In nonnullis *au, an, ain*.

Radix ex *a, ae, e*, non mutatis, et ex *w, y* mutatis conflata; ad finem addit *u, car, caru; baedd, baeddu; pecb, pecbu; llecb, llecbu; taer, taeru; sic cwsg, cysgu; plyg, plygu; cryg, crygu*.

Excipe *darn, darnio; dryll, dryllio*.

Radices ex *i, u, ai, au, iw* et *wy* concinnatae, assumunt *o* ad finem, *rbif, rbifo; crug, crugo; tail, teilo; haul, heulo; briw, briwo; twyll, twyllo; bud, budo*.

Septentrionales plerumque ante *o* finale ponunt *i, gwib, gwibio; caib, ceibio; rbaib, rbeibio*.

O et *oe* assumunt *i, llog, llogi; crog, crogi; poer, poeri; oer, oeri; soeg, soegi; coeg, coegi; moel, moeli. Exceptis, boel, boelio; coel, coelio; ffroen, ffroenio, &c.*

Sed hæc omnia certius docebit usus quam præcepta.

Quæ desinunt in *a* pleraque sunt colligendi verba. Et semper a substantivis, iisque ut plurimum pluralibus formantur, *cneua, afaleua, ytta, gwiala, coetta, cawfa*.

Aliquando a singularibus, *cymbortba, ceiniocca*.

His adde *bwyta, llewa, Demeticum*.

Quæ fini adjiciunt *bau*, fere omnia inceptiva sunt, vel ad inceptivorum significationem quam

proxime accedentia, *dwfrbau*, *dyddbau*, *llawenbau*, *llwfrbau*, *meddalbau*, *pruddbau*. Et plerumque ab adjectivis fiunt.

Sed *b* non scribitur post *c*, *p*, *t*, sed ipsæ post vocalem venientes duplicantur, *llaccau*, *gnottau*. Ubi etiam *g*, *b*, *d*, fiunt, *c*, *p*, *t*, *gwaccau*, *gwlyppau*, *bryttau*. Alias sic, *tristau*.

Quæ finiuntur in *an*, et *ain*, aut frequentativa sunt, aut frequentativis similia. *Hyntian*, *beppian*.

O bynt i bynt i byntian,

O goed i faes gloywlaes glan. D. G.

Ubain, *llefain*, *germain*, *cywain*, a radicibus *wb*, *llef*, *garm*.

Interdum ante *ain*, ἐπειθετικῶς præfigitur *f*, ut *wylofain*, ab *wylo*, *cwynofain* a *cwyno*, *rbedgfain*, a *rbedeg*; sic *cwynfan*, a *cwyno*.

Non tamen proinde primitivorum infinita scribi debent in *of*, ut cecinit W. K.

Quæ desinunt in *ach* diminutivæ sunt significationis, *cbwareuach*.

Sic quæ in *al*, *naddial*.

Heb dâl gyfnewidial wydn. D. G.

Est autem infiniti multiplex apud Britannos usus, ut et apud Hebræos. Nam sæpissime τεχνικῶς usurpatur loco substantivi, utpote quod magnam in utraque lingua, cum substantivo cognationem habet, et constructione nihil ab eo differt, ut in syntaxi videbitur.

Item, ex infinitis fiunt participia, præposita præpositione *yn*, ut *𐌆* aut *𐌆* apud Heb. *yn caru*,

amans, ad verbum, in amando. Ut interdum apud Græcos, ἐν τῷ λέγειν &c.

Item gerundia et supina auxilio fiunt præpositionum, ut apud Heb. ministerio servilium, כבבל. Deut. xx. 9. תכלל, secundum consummare, *wrtb orphen, wedi gorphben*. Gen. v. 4. Post gignere ipsum, *wedi cenbedlu o bono*. Gen. xviii. 2. ivit in occurrere eorum, i. in occursum eorum, *i'w cyfarfod bwynt*. Ez. xiii. 8. Propter loqui vos vacuum, *am ddywedyd o bonoch yn ofer*. Deut. xxix. 7. usque venire vos ad locum istud, *hyd eich dyfod i'r lle bwn*.

Sed de hujus modi usu plura in syntaxi.

Est Britannis quædam verborum vox, quæ significatione Hebræorum conjugationi Hith-pael respondet, et actionem denotat reciprocam, vel, ut loquuntur Hebræi, hærentem in se, eamque vel veram vel simulatam. Et Britannice fit ab activo, præfixa præpositione *ym*. Gen. iii. 8. ויתחבא, ac *ymguddiasant*. Sic *ymgynnal, ymattal*, sustinere se, continere se. Sæpe mutuam significat actionem, *ymgofleidio, ymgaru, ymwneuthur*. Aliquando frequentativam *ymaros, ymosyn*. Ut התהלך, itavit, aliquando puram activam, ut apud Hebræos quæ non formantur ex Kal. sed primaria sunt.

Forma Passiva.

Unumquodque tempus passivum unam habet vocem indefinitam, tertiæ personæ singularis, quæ cuilibet personæ utriusque numeri additur.

Sunt autem terminationes (*gobennyddiau*) passivorum, ut et activorum, quinque, *ir, id, wyd, aſid, er.*

*Indicativus modus.**Præſens tempus.*

Tempus præſens non habemus, ſed illud formamus per participium et verbum ſubſtantivum paſſivum.

yr ydys yn { *fy ngbaru.*
dy garu.
ei garu.

Plural. *yr ydys yn* { *ein caru.*
eich caru.
eu caru.

De imperfecto conſule obliquos.

Perſectum.

Singul. *carwyd fi, ti, ef.*

Plural. *carwyd ni, chwî, bwynt.*

Vel poſito ante verbum pronomine, ſic,

Singular. *mi, ti, efe,* } *a garwyd.*
Plural. *ni, chwî, bwy,* }

Et indefinite per tertiam perſonam et affixa, ſic,

Sing. *fe a* { *'m carwyd i,*
'tb garwyd ti,
'i carwyd ef.

Plur. *fe a* { *'n* } *carwyd* { *ni.*
'cb } *chwî.*
'u } *bwynt.*

Et sic triplici modo formari possunt omnia tempora passiva; quod semel monuisse sufficiat.

Nonnulla hic interferunt *p*, ut *gwnaethpwyd*, pro *gwnaethwyd*: *dywetpwyd*, pro *dywedwyd*. Et Demetæ, *dywespwyd*.

Sic, *claddpwyd*, *lladdpwyd*; pro *claddwyd*, *lladdwyd*.

Ni roddai borthmon llon llwyd,

Er ugeinpunt a ganpwyd, pro *a ganwyd*. D. G.

Sic *gwanpwyd* pro *gwanwyd*, apud Aneurin et F. G.

Fit etiam hoc tempus in *ed*, pro *wyd*, ut,

Angall yw y dyn nis del ei gred

Ar y gwr goreu a aned, pro *anwyd*. Ll. G.

Gwae fi Grist Celi caled o'm rbyfyg,

A rbyfedd i'm cosped, pro *cospwyd*. D. G.

Gwae ni faint fu gri bell gred o'i drengi.

Gwae fi is deri f'ais a dorred, pro *dorrwyd*.

D. N.

Atque hanc terminationem approbare videntur participia hujus temporis quæ omnia fiunt in *edig*, *caredig*, *ganedig* *cospedig*, *torredig*, a *cared*, *ganed*, *cosped*, *torred*.

Fit et in *ad*,

Pedwar angel Duw 'm mblith a welad.

Pedwar maib Pbulpod, llewod penllád. L. G.

Et *llás* pro *lladdwyd*, ut anomalum *cas*, et *casas*, pro *caswyd*, de quo postea,

Llas Arthur, llu a syrthiai,

Lluddiwyd nerth lladdwyd ei nai.

Et legitur *anydoedd* pro *anwyd*,

Y mab ydoedd

A anydoedd.

Dan ei nodau. B. F. G.

Plusquam perfectum, *carafid*, vel *carefid fi* &c.

Futurum, *cerir fi, ti, ef*, &c. Quod aliquando venit loco præsentis, ut,

Rbwyddach y cerir heddyw

Rbodd, a gwnai fodd, nag iawn fyw.

Imperativus modus.

Carer, fi, di, ef, &c.

Optativus, Potentialis, et Subjunctivus.

Imperfectum, *cerid, fi, di, ef*, &c.

Plusquam perfectum, *carefid, fi, di*, &c.

Futurum, *carer, fi*, &c.

Participia.

Caredig { *i ddyn*, amans homini.
gan ddyn, amatus ab homine.
dyn, amatus, vel dilectus hominis.

Caradwy, amandus.

Participia in bilis et dus fiunt a radice præposito *by*, ut *byblyg, bygar, byddysc, byglod, byffordd, bygof*.

Aut *gwiw* { præposito, *gwiwglod, gwiwbarch*.
 vel { postposito, *cariadwiw, clodwiw*.

Impersonalia

Veniunt in tertia persona singulari verborum neutrorum, *edifarodd arnaf: chwithodd arnaf: synnodd arnaf*. Nescio an plura sint vere impersonalia. In reliquis, quæ apud Grammaticos

pro impersonalibus legis, sententia tota nominativus est. Item omnia verba passiva ad naturam impersonalium quam proxime accedunt. Utpote quæ in tertia solum persona veniunt.

—————
Verbum Substantivum.

MAGNUS est hujus verbi apud Britannos usus, ad temporum personarumque deficientium supplendos defectus.

Indicativi modi

Tempus præsens.

Sing. *wyf*, sum; *wyt*, es; *yw*, *mae*, *oes*, *sydd*, et per apocopen *sy*, est.

Plural. *ym*, fumus; *yeb*, estis; *ynt*, *maent*, sunt.

Et quasi duplicatum:

Sing. *ydwyf*, *ydwyt*, *ydyw*. Pl. *ydyw*, *ydyeb*, *ydynt*.

Et poetice, sing. *yttwyf*, *yttwyt*, *yttyw*. Pl. *yttym*, *yttymb*, *yttynt*.

Nad yttwyf yngboed Eutun. D. G.

Attyn negeswr yttwyf.

Tri natur trwy byn yttwyd. G. G.

A ddywetto lle' dd yttym,

Drawy Geri oll ydyw'r grym. L. G.

Secunda singularis est etiam *wyd*, *ydwyd*, *yttwyd*.

Ceillog adeiniog wyd yn. G. G.

Tertia singularis quadruplex est, ut videtis.

Differentia hæc esto, *yw*, vel *ydyw* aliquando est narrantis, et nominativo postponitur, *Mi yw 'r win-wyddden*.

Aliquando interrogantis, et præponitur. *Ydyw Duw 'n annrbugarog?*

Sydd vel *fy* usurpatur cum nominativo emphatico, cui semper postponitur, estque narrantis,

Duw fy dda dwys ei ddial.

Et interrogantis, *Pwy fy ddoeth mewn pais o ddur?*

Et venit vel cum particula *y*,

Serch a rois ar cbwaer esyllt,

Y fy waeth ym nâ saeth wyllt. T. A.

Y mae Eryr ym Meiriawn. O. G.

Vel sine *y*, ut

Mae'r goron ym mrig eryr.

Et semper antecedit, nunquam succedit.

Oes, est interrogantis aut respondentis, et semper præponitur. Et usurpatur post *a*, num; *os*, *od*, si; *nid*, non; *onid*, nonne; *ond*, nisi; *nad*, quod non; *nac*, non, respondentis: *a oes neb a wnel ddaioni*. *Os*, vel, *od oes neb a wnel ddaioni*: *onid*, vel *ond oes neb a wnel dd*. *Nac oes neb. Oes un Cbrist. Mi a wn nad oes neb arall*.

Porro istæ quatuor voces, ut personæ indefinitæ, omnibus utriusque numeri personis inserviunt. Et est in verbo substantivo personæ indefinitæ usus frequens, ut in syntaxi patebit.

Secundam pluralem *ycb*, *ydycb*, et *ytycb*,

Demetæ faciunt, *ywcb*, *ydywcb*, *ytywcb*; et dixit poeta.

Cynnydd fydd cynneddfau ywcb,
Cans lot i'r cwnsel ytywcb. R. N.
Hir ddwedyd, rboi ydd ydywcb,
Yw coffau am bob cyff ywcb. I. T.

Mae solum format tertiam personam pluralem, ut, *maent*, *funt*: quasi *mae bwynt*.

Imperfectum.

Sing. *oeddwn*, *oeddit*, *oedd*, *eram*, *eras*, *erat*.

Plur. *oeddym*, *oeddych*, *oeddynt*, *eramus*, *atis*,
ant.

Omnes personæ formantur a tertia sing. quasi radice, *oedd*, *oeddit*, *oeddwn*, &c.

Dicitur et *ydoedd*.

Et poetice, *yttoed*, *yttoeddit*, *yttoeddwn*, &c.

A phan yttoeddem, *gem gu*. D. G.

Secunda sing. *it* poetice mutatur in *yt*, *yd*, *ut*, *ud*, ut in verbis adjectivis est superius monitum. Pluralis etiam *y* fit per *e*, *oeddem*, *ech*, *ent*.

Perfectum.

Sing. *bum*, *buost*, *bu*, *fui*, *fuiſti*, *fuit*.

Plur. *buom*, *buoch*, *buant*, vel *buont*, *fuimus*, *fuiſtis*, &c.

Et abjecto *t*,

Am na buon yn oneſt. H. D.

Tertia sing. est radix hujus temporis et sequentium omnium.

Prima sing. est contracta a *buym* vel *buum*.
Quibus interdum utuntur poetæ.

Pro *bum* dicit vulgus Demetarum, *buo*, fui.

Plusquam perfectum.

Sing. *buafwn*, *buafit*, *sai*, fueram, ras, rat.

Plur. *buafem*, *buafech sent*; vel *buesym*, *buesych*,
buesynt, fueramus, fueratis, fuerant.

Futurum.

Sing. *byddaf*, *byddi*, *bydd*, ero, eris, erit.

Plur. *byddwn*, *byddwch*, *byddant*, erimus,
eritis, erunt.

Radix est tertia singularis, *bydd*.

Ad hujus futuri formam, *cymmyddi*, et
cymmydd, a *cymmodi*,

Na chaffwyf drugaredd fry,

O chai' modd, o chymmyddy. D. G.

Et in imperativo,

Cymmydd á' th brydydd, ni bydd bás. G. M.

Imperativus modus.

Sing. *bydd*, *fit*; *bydded*, *boed*, *bid*; *fit*.

Plur. *byddwn*, *wch*, *ant*; ut in futuro: *fitis*,
&c.

Si quis existimet tertiam sing. *bid*, fieri ab
Anglico, *be it*, legat is velim odam secundam
cantus quem composuit Gwalchmai Roderico
ap Owain, ubi quater scriptum legitur vetustif-
simo caractere: et quæ Cyndelaus magnus,
domino Rhefo

I'm na fid ofid yngwenwynder.

Et quæ B. F. Ludovico ap Gruffydd ap Ll.

A bortbo gofid bid bwyllloccaf.

Et ante horum secula Aneurin.

Hoc etiam ostendit compositum *derfid* pro *darfydded*,

A fynno Duw derfid.

Optativus, Potentialis, et Subjunctivus.

Imperfectum.

Sing. *byddwn, byddit, byddai, effem, es, et.*

Plur. *byddem, byddech, byddent; vel byddym, byddych, byddynt, effemus, effietis, effent.*

Et contracte, *bawn, bait, bai.* Plur. *baem, baech, baent; et beym, beych, beynt.*

Pam mai rbaid, o baid ynben,

Droi'r gwn i daro'r gownen. G. O.

Pawb a debig pan ddigirwyf,

Pe bai ddysg mai pibydd wyf. D. G.

O bai barawd y warwd wedn. D. G.

Hæc autem contractio fit abjecto *dd, bywn* pro *byddwn*. Unde euphoniæ gratia *bawn*.

Plusquam perfectum.

Sing. *buafwn, it, ai, &c.* ut in indicativo.

Futurum.

Sing. *byddwyf, byddych, byddo, fuero, fueris, &c.*

Plur. *byddom, byddoch, byddont, fuerimus, &c.*

Et *bytbwyf, bytbych, bytbo.* Plur. *bythom, oçb, ont.*

Ni obeithiaf na bytbwyf. W. Ll.

Doctor fyth dawg tra fythych. G. H.

Bytb uwch dal lle bytbo' ch dawn. H. K.

Et contracte, *bwyf, bych, bo.* Plur. *bom, boch, bont.*

Fit autem secunda sing. in *ech, byddech, bythech, bech.*

Infinitum.

Bod, esse. Quod et pro substantivo usurpatur: *bod, mansio, habitatio, sedes:* ut *Bod-Feugan, Bod-Idris, Bod-Rychwin. Haf-fod,* et contracte *Hafod.*

Vox Passiva.

Tertiam solummodo personam sing. habet per omnes modos et tempora, ut ante monitum est.

Indicativi

Præsens, *ydys, poetæ, Demetæ et Powyfiani, ys, poetæ etiam, ydis.*

Imperfectum, *oeddid.*

Perfectum, *buwyd.*

Plusquamperfectum, *buafid vel buesid.*

Futurum, *byddir.*

Imperativus.

Bydder.

Er bod rbwng y dwfn ar bás,

Bydder fel y bo addas.

Optativus, Potentialis et Subjunctivus.

Imperfectum, *byddid; contracte, beid.*

Plusquamperfectum, *buafid,* ut in indicat.

Futurum, *bydder,* et *bytber,* contracte, *baer.*

Participium.

Participium formatur ab infinito, præfixa præpositione, yn bod, existens.

Composita a Verbo Substantivo.

Henyw, cenyw, deryw, goryw.

Indicativi

PRÆSENS, *henyw, cenyw, deryw, goryw.* In tertia persona singulari tantummodo inveniuntur.

Maŵrſerch Ifor a'm goryw,
Mŵy na ſerch ar ordderch yw. D. G.
Arwydd mai byn a oryw,
Aredig dyſgedig yw.
Ar y dyn a oryw dŵyll. D. G.
Ger fy mron goryw fy mrád. D. G.
Amcanodd, p'am y cenyw,
Neitio i'r bedd, antur ei byw. D. N.

Rarius in aliis personis,

Canwyf drwy ffenestr wydrfen,
Gwynfyd gwyr oedd ganfod Gwen. D. G.
Gorwyf i'm gwiw-nwyf a'm gwedd,
Gorpbwyll am ganwyll Gwynedd. D. G.
Am rwyf y darwyf ac neud areu. D. B.
Canoch fi p'am y cenynt,
Caeau Duw nad caead ynt. D. G.

Imperfectum.

Singular. { *Hanoeddwn.*
Hanoeddit.
Hanoedd.

Plural. { *Honoeddym.*
Hanoeddych.
Hanoeddynt.

Daroedd in hac sola persona legitur.

Ymddiried ym a ddaroedd,

Er hyn oll fy rbiain oedd. D. G.

Goryw et cenyw hoc tempore carent.

Perfectum, sing. *banfum, banfuost, banfu, et banbu.*

Plur. *banfuom, banfuoch, banfuant.*

Sic, *darfum, gorfum, canfum.*

Plusquamperfectum sing. *banfuaswn, banfuasit, asai.*

Plur. *banfuasem, banfuasch, asent.*

Et *banfuefym, banfuesych, esynt.*

Sic, *darfuaswn, gorsuaswn, canfuaswn.*

Futurum, sing. *banfyddaf, banfyddi, benfydd et banbydd.*

Plur. *banfyddwn, banfyddwch, banfyddant.*

Et contracte sing. *banffaf, benffi, benffydd.*

Plur. *banffwn benffwch, banffant.*

Sic, *darfyddaf, darfyddi, derfydd.*

Plur. *darfyddwn, &c.*

Gorfyddaf, gorfyddi, gorfydd, &c.

Canfyddaf, confyddi, canfydd.

Imperativus.

Singular.	{	Caret, banfydded.
		Cenfydd, cenfyddded.
		Caret, darfydded.
		Caret, gorfydded.
Plural.	{	Han
		Can { fyddom,
		Dar { och, ont.
		Gor

Et contracte *banffed, banffom, banffoch, banffont*. Pro secunda sing. verbi *benyw*, utimur secunda sing. futuri optativi, *banfyddych*, et *banffych*, et *banbych*. Item pro *darfydded*, contracte *derfid*.

Optativus, Potentialis, et Subjunctivus.

Præsens.

Singular.	{	Han	{	fyddwn,	
		Can			
		Dar			ddit, ddai.
		Gor			
Plural.	{	Han	{	fyddem, dech, dent.	
		Can			vel
		Dar			fyddym, ddych, ddynt.
		Gor			

Contracte, *banffwn, ffit, ffai*. Pl. *ffem, ffetb, ffent*.

Et tertia sing pro *darfyddai, gorfyddai*, dicitur.

Darffai, gorffai,

Gwae wlad oer gwilio derwen

y darffai i wynt dorri' pben. L. Mon.

Et aliquando per *tb*, loco *dd*,

Os gwir fyth nis gorfythwn. G. G.

Plusquam perfectum idem cum Indicativo.

Futurum.

Singular. { *Hanfyddwyf, ddych, ddo. Plur.*
ddom, ddoch, ddont.
 Et *hanffwyf, banffych, banffo.*
Plur. ffom, ffoch, ffont.
 Et *hanpwyf, pych, &c.*
 Et *hanbwyf, bych, &c.*

Sic *Canfyddwyf, ddych, ddo. Plur. ddom, &c.*

Darfyddwyf, ddych, &c.

Gorfyddwyf, ddych, &c.

Et contracte { *darffwyf* } *ffych, ffo. Pl. ffom,*
 { *gorffwyf* } *ffoch, ffont.*

Tertia sing. usitatior est, *gorffo, darffo.*

Infinitivus.

Hanfod, et banffod, quæ et pro substantivis
usurpantur, canfod, darfod, gorfod.

Vox Passiva.

Præsens et Imperfectum desunt, præterquam
banoeddid, &c. ut in Optat.

Perfectum, *banfuwyd, banffwyd et hanpwyd.*

Darfuwyd, canfuwyd, gorfuwyd.

Futurum, *banfyddir, banffir.*

Canfyddir, darfyddir, gorfyddir.

Imperativus.

Hanfydder et banffer, canfydder et canffydder,
darfydder et darffer, gorfydder et gorffer.

Optativus, Potentialis, et Subjunctivus.

Imperfectum, *banoeddid, banfyddid et banffid.*

Canfyddid, darfyddid, gorfyddid.

Plusquam perfectum, *banfuasid, banffasid.*

Canfuasid, darfuasid, gorfuasid.

Futurum, *banfydder et banffer, canfydder et canffydder, darfydder et darffer, gorfydder et gorffer.*

Cymmer di air Cymru deg.

A gair Ffraingc, lle gorffer och,

A gair Lloegr, y gwr lliwgoch. G. G.

Participia, *yn banfod, vel banffod, yn canfod, yn darfod, yn gorfod.*

Anomala.

De aeth, daeth, et gwnaeth.

VOCES istæ sunt tertiæ personæ singularis præteriti perfecti modi indicativi, et sunt radices, ex quibus, Hebræorum more, totum fabricatur conjugationis ædificium.

Singular.	{	3. <i>Aeth, ivit ; daeth, venit ; gwnaeth, fecit.</i>	
		2. <i>Aethost, daethost, gwnaethost, ivisti, venisti, &c.</i>	
		1. <i>Aethym, daethym, gwnaethym, vel euthym, deutbym, gwnauthym.</i>	
Plural.	{	<i>Aeth</i>	} <i>om, och, ant, et ont.</i>
		<i>Daeth</i>	
		<i>Gwnaeth</i>	

Pro *ym* primæ personæ sing. dicimus *um, aethum, daethum, gwnaethum.*

Et apud Demetas corrupte, *eutbo, deutbo, gwneutbo.*

Veteres poetæ pro *aetb* dicebant *ethyw.*

Nef neud ethyw llyw llafn-rudd. B. F.

Et, *eddyw,*

Ac o Wynedd pan eddyw,

Ac wyr i haul awyr yw. D. G.

Sic Powyfanis *Y dydd eddyw, h. e. y dydd a aetb, qui præteriit.*

Et *eddwyd* pro *aetboſt,*

Cau a wnaſ fy nynyn llwyd,

Y ddeuddwrn yr lle'dd eddwyd. D. G.

Et *etbwyf* pro *aethym,*

Etbwyf o wiwnwyf yn iach. D. G.

Deddyw pro *daetb,*

Deddyw o'i phen lw diddim. D. G.

Dafydd ei ddydd a ddeddyw. M. B.

Mawr anrbydedd a'm deddyw,

Mi a gáf o byddaf byw. D. G.

Et *dotbyw,*

Gwell nà Nudd am fudd fu llyw a golled,

Ergyllaeth a'm dotbyw. B. F.

Et *doddyw,*

Dolur gormodd a'm doddyw.

Et *dyfu* antiquitus.

Tri theyrn maon,

A ddyfu o Frython. Aneurin.

Dyfu brenbin lloegr yn llurygawg,

Cyd daetb ef nid aetb yn warthegawg. M. B.

Quod et in aliis et personis et temporibus
usurpatur, ut,

- Dybuant i gyd i'r un orfedd,*
I Frefi at Ddewi dda ei fucedd. G. B.
Dyddeuant attaw a ddotter ym medd,
Dybwyf o'm camwedd, Duw a'm cymmer
Dybo i'm dristyd cyn pryd pryder. Ll. F.
Pro deuant, delwyf, delo.
Et dothwyf pro daethym,
Atteb a ganaf a ganwyf, Arglwydd,
Erglyw fi can dothwyf. Cyndd.
Et gwneddyw pro gwnaeth,
Llawfr a rbyfedd y gwneddyw. D. G.
Di ymmynedd i'm gwneddyw. D. G.
Et gwnaddoedd pro gwnaeth,
Llys gwin ac emys ddigammoedd gyllid,
Och golli a'i gwnaddoedd. D. G.
Et gorug, et goreu,
Ei wayw a oreu yn ddeu banner. E. G.
Y gwr a'n goreu maddeu medd-dawd. E. G.
Et gorsu,
Ef yn llwyr a'n gwyr, ef a'n gorsu,
Ef goreu gorwyrain a fu. E. S.
Et gwneddwyf pro gwnaethym,
Prydu i'tb wedd a wneddwyf,
Prid yw'r swydd, pryderus wyf. D. G.
Eis, dois, gwneis, secundæ personæ et eist,
doist, gwneist, tertiæ singularis; balbutientium
puerorum mera sunt barbaries; hoc solo no-
mine digna quæ inter Grammatica præcepta
memorentur, quo nonnullorum puerilis dam-
netur imperitia. Nemo unquam poetarum aut
oratorum his uti ausus est.

Incipit hisce diebus nasci et alia barbaries ex prava imitatione *aethym, daethym, gwnaethym*. Ad quorum morem regularia irregulariter formant nonnulli, ut *cersym* vel *caresym*, pro *cerais*; *ceusym*, pro *cefais*; *archesym*, pro *erchais*. Sed hæc sibilo digna sunt.

Imperfectum et plusquamperfectum vide in Optativo.

Futurum.

Singular.	{	¹ Af, ² ai vel ei, ³ á.
		Deuaf, deui, daw.
		Dof, doi, vulgo.
		Dawaf, dewi, Demet.
		Gwnaf, gwnai, gwna.
Plural.	{	¹ Awn, ² ewcb, ³ ánt.
		Deuwn, deuwb, deuant.
		Down, dowcb, dont, vulgo.
		Dawn, dewcb, dawant. Demet.
		Gwnawn, gwnewcb, gwnánt.

Hwyr y rbof o dof i dir. D. G.

A daw apud veteres legitur compositum dyddaw.

Can dyddaw angeu angen drallawd. M. B.

Caru dyn nid dilys ogoned,

Can dyddaw ei fraw frwyn dynged. G. M.

Imperat.

²	³	
Dos,	aed,	eled et elid.
Gwna,	gwnaed,	gwneled et lid.
Dyred et dyre,	}	deued, deled et delid.
Tyred et tyre		doed, vulgo.
		dawed, Demet.

Plural. ut in futuro.

Dyre i'n gwlad dur iawn gledd. Iolo.

Doed wyr mownt ar deid i'r mor. R. L.

Nonnulli imperitissime, sine ulla authoritate, ne vulgi quidem, sic flectunt, *dos, dofed*. Plur. *dofwn, dofwb, dofant*: a quibus abhorret Grammatica.

Optativus, Potentialis, et Subjunctivus.

Imperfectum.

Sing. *awn, ait, ai*. Plur. *aem, aecb, aent*, vel *eym, eych, eynt*.

Vel *elwn, elit, elai*. Plur. *elym, elych, elynt*.

Sic *gwnawn, gwnait, gwnai*. Plur. *gwnaem, &c.* vel *gwneym, &c.*

Vel *gwnelwn, lit, lai*. Plur. *gwnelym, &c.*

Et *deuwn, deuit, deuai*. Plur. *deuem, &c.*

Vel *delwn, delit, delai*. Plur. *delem, &c.*

Vel Down { *doit, doi*. Plur. *doem, doech, doent*.
 { *dait, dai*. Plur. *daem, daech, daent*.

Dawn, dewit, dawai. Plural. *dawem, &c.*
 Demet.

Plusquamperfectum.

Sing. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Gwnaethwn} \\ \text{Daethwn} \\ \text{Aethwn} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{thit, thai. Pl. them, thech,} \\ \text{tbent.} \end{array}$

Pro quo Powysiani dicunt,

Elswn, delswn, gwnelswn, &c. ex prava imitatione verbi *gwelswn*, a *gweled*.

Ocb i'r ystels na's gwelsai.

Futurum.

Sing. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Elwyf} \\ \text{Delwyf} \\ \text{Gwnelwyf} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{2} \quad \text{3} \quad \text{1} \quad \text{2} \quad \text{3} \\ \text{lit, lo. Pl. lom, loch, lont.} \end{array}$

Pro tertia sing. *delo*, dicunt interdum veteres *dyfo*, ab infinito, *dyfod*, ut,

Pan ddyfo Dofydd yn nydd pennawd,

Peryf par wrthfyn yn erbyn brawd. M. B.

Infinitum.

Myned, ire, et contracte *mynd*.

Mynd á gwydd mynd a gaf. G. G.

Dyfod venire, et aliquando *Dywod*.

A chan Dduw ni chawn ddywod

Meawn ty fry er maint fai'r od. T. A.

Gwneutbur, facere, et *gwneutbud*.

Vox passiva.

Modus Indicat.

Tempus præteritum.

Aed, *aethwyd*, et *aethpwyd*.

Deued, *doed*, et *daed*, *daethwyd*, et *daethpwyd*.

Gwnaed, *gwnaethwyd*, et *gwnaethpwyd*.

*Plusquamperfectum.**Aetbid, et elsid.**Daetbid et delsid.**Gwnaetbid et gwnelsid.**Futurum.**Air vel eir.**Deuir, vulgo doid. Demet. dewir**Gwnair et gwneir.**Imperat.**Aer et eler.**Deuer, et deler, vulgo, doer, et daer. Demet. dawer.**Gwnaer, et gwneler.**Optativus, potentialis, et subjunctivus.**Imperfectum, Aid, eid, et elid.**Deuid, doid et delid.**Gwnaid et gwnelid.**Plusq. ut in indicativo.**^e Futurum, aer et eler.**Deuer et deler, vulgo doer, et daer, Demet. dawer.**Gwnaer et gwneler.**Participia.**Gwneuthuredig, factus, a, um.**Reliqua carent.**^e Ut in imperativo. Ed.*

De verbo, *gwn, scio, vel gwybod, scire.*

Modus Indicat.

Tempus præsens.

Singular.	{	<i>Gwn, scio.</i>
	{	<i>Gwyddost, fcis.</i>
	{	<i>Gwyr, fcit.</i>
Plural.	{	<i>Gwyddom, scimus.</i>
	{	<i>Gwyddoch, fcitis.</i>
	{	<i>Gwyddant, sciunt.</i>

Imperfectum et plusquamperfectum vide in optat.

Perfectum et reliqua tempora sequentia sequuntur verbi substantivi flexionem, paucis exceptis.

Perfectum vero sic,

Singular.	{	3. <i>Gwybu, scivit.</i>
	{	2. <i>Gwybuost, scivisti.</i>
	{	1. <i>Gwybum, scivi.</i>
Plural.	{	1. <i>Gwybuom, scivimus.</i>
	{	2. <i>Gwybuoch, scivistis.</i>
	{	3. <i>Gwybuant, sciverunt.</i>

Tertia persona radix est, ut in verbo substantivo.

Pro *gwybum*, legitur et *gwybuum*.

Dy garu a wybuum,

Darllain dy bylgain y bum. H. S.

Ochan fi drueni drum,

Eb obir na wybuum. D. G.

Futurum.

Singul. *gwybydd*, *sciet*; *gwybyddi*, *scies*; *gwybyddaf*, *sciam*.

Plur. *gwybyddwn*, *sciemus*; *wcb*, *scietis*; *ant*, *scient*.

Tertia sing. est radix.

Imperat.

Singul. { *Gwybydd*, *scito*.
Gwybydded, et contracte *gwyped*,
sciat.

Plur. ut in futuro indicante.

Optativi Imperfectum.

Sing. *gwybyddwn*, *ddit*, *ddai*, *scirem*, &c.

Plur. *gwybyddem*, *ddech*, *ddent*, *sciremus*, &c.

Et contracte *gwyddwn*, *gwyddit*, *gwyddai*,

Et *gwypwn*, *gwypit*, *gwypai*, &c.

Et tertia persona aliquando *gwyddiad*,

Gwaitb cymmen ar fedwen fád,

Gweddeiddiaw gwydd a wyddiad. D. G.

Plusquamperfectum.

Sing. *gwybuafwn*, *afit*, *afai*, *scivissem*, &c.

Plur. *gwybuafem*, *afech*, *afent*, *scivissemus*, &c.

Et contracte, *gwybaswn*, *afit*, *afai*, &c.

Et *gwyddafwn*, *afit*, *afai*, &c.

Integrum est *gwybyddafwn*, inde syncopate *dd*, *gwybuafwn*, et abjecto inde *u*, *gwybaswn*.

Futurum.

Sing. *gwybyddwyf*, *ddydb*, *ddo*, *scivero*, &c.
 Sic et in N. T.

Plur. *gwybyddom, ddoch, ddont, sciverimus, &c.*

Et contracte, *gwypwyf, pit, po, &c.*

Infinitum.

Gwybod. scire.

Vox Passiva.

Indicat.

Præsens *gwyddir, gwyddys, et contracte, gwys.*

Ni wys beddyw na suddir,

Och roi mor tawch rbom a'r tir. T. A.

Ni wys eisiau'n un sessiwn. G. G.

Yno y gwys ddifwyno ei gwedd. D. G.

Et poetice, *gwyddis, et gwis.*

Præteritum, *gwybuwyd, et contracte, gwypwyd.*

Futurum, *gwybyddir, et contracte, gwypir.*

Imperat.

Gwybydder, et contracte, gwyper.

Imperf. *gwybyddid, et contracte, gwypid.*

Plusq. *gwybyddafid, et contracte, gwymbafid.*

Futurum, *gwybydder, et contracte, gwyper.*

Participia.

Gwybodedig, gwybodadwy.

De Verbo, adwaen, nosco ; adnabod, noscere.

DUPLEX est hujus verbi radix ; nam formantur nonnulla tempora a præsentis *adwaen*, nonnulla ab infinito *adnabod*, eadem ratione qua et *gwybod*.

*Indicativi**Præfens.*

Sing. *adwaen, adwaenost, edwyn, nosco, &c.*

Plur. *adwaenom, och, ont, vel ant.*

Et poetis *adwen, pro adwaen.*

Imperfectum.

Singular. { *Adwaenwn, noscebam.*
Adwaenit, noscebas.
Adwaenai, noscebat.

Plural. { *nem, nech, nent.*
nym, nych, nynt.

Perfectum.

Singular. { *Adnabum, novi.*
Adnabuost, nosti.
Adnabu, novit.

Plural. *adnabuom och, ont, vel ant.*

Dicitur et *adwaeniad, pro adnabu,*

Gwae ei thad a adwaeniad ei daioni. I. G.

Yno gynt ei enw a gad,

Y mae dyn am adwaeniad. D. G.

Et dixit Iolo, *adwaenodd,*

Cynfigen bresen beb rodd,

Godineb gwae ai 'dwaenodd.

Futurum.

Singular. { *Adnabyddaf.*
Adnadyddi.
Adnebydd.

Plural. { *Adnabyddwn.*
Adnabyddwch.
Adnabyddant.

Imperat.

Singular. { *Adnebydd.*
 { *Adnabydded.*

Plural. ut in futuro indicat.

Optat.

Imperf. *adnabyddwn, adnabyddit, ai, et adwaenwn, &c.* et contracte, *adnappwn, pit, pat, &c.*

Plusq. *adnabuafwn, fit, sai, &c.*

Futurum, *adnabyddwyf, ddych, ddo, &c.* et *adwaenwyf, &c.* et contracte, *adnappwyf, adneppych, adnappo, &c.*

Infinitum.

Adnabod, scire.

Passiva vox.

Indicat.

Præsens, *adwaenir.*

Imperf. *adwaenid, et adnabyddid.*

Perfectum, *adnabuwyd.*

Futurum, *adnabyddir.*

Imperat.

Adnabydder, adwaener. Et contracte *adnapper.*

Optativus, Potentialis, et Subjunctivus.

Imperf. *adwaenid, et adnabyddid.*

Perfect. *adnabuafid.*

Futurum, *adnabydder, et adnapper, et adwaener.*

*Participia.**Adnabodedig.*

Eodem modo flectitur et *cydnabod*, agnoscere, exceptis temporibus quæ veniunt ab *adwaen*.

De Verbo cael, cahel, et caffael.

*Indicativi præteritum perfectum.***SING.** *cefaïs, cefaïst, cafodd.*Et contracte *ces, cest, cadd et cás.*Plur. *cawfom, cawfoch, cawfant.*Dicitur autem in tertia perf. sing *cafás.**Pan gafas aer-was eur-wàn. El. S.**Nid digofaint a gafas**Twr teulu, 'mysg llu y llás.**Futurum.*Sing. *cáf, cai, cei, et ceffi, caiff.*Plur. *cawn, cewcb, cánt et caffant.*Dicitur et *caffaf* pro *cáf*, ut*Ebol goffol a gaffaf. Iolo.**Modus Imperat.*

Sing. caret personâ secundâ.

Tertia persona *caed* et *caffed*.Plur. *cant* et *caffant*. Reliquas personas mutatur a futuro optativo.*Optativus, Potentialis, et Subjunctivus.*Sing. *cawn, cait, cai, et caffwn, ceffit, caffai.*Plur. *caem, caech, caent, et ceym, &c. et caffem, ecb, ent, et ceffym, ycb, &c.*

Plusquamperfectum.

Sing. $\left\{ \begin{array}{l} \text{cauſwn.} \\ \text{cauſit.} \\ \text{cauſai.} \end{array} \right\}$ Plur. $\left\{ \begin{array}{l} \text{cauſem.} \\ \text{cauſecb.} \\ \text{cauſent.} \end{array} \right\}$

Futurum.

Sing. *caſwyf, ceſych et ceych, cafo: et caſſwyf, ceſſych et caſſo.*

Plur. *caſom, caſoch, caſont: et caſſom, caſſoch, caſſont: et caom, &c.*

Infinitum.

Cael, cabel, caſſael.

Vox Passiva.

Modus Indic.

Perfectum, caſwyd, caſſwyd: caed, cád: caſad, caſſad.

Llawen Duw Dofydd dydd y caſſad cadfan,

Agored i wan i wen angad. Ll. F.

A'r gair o'r dechreu a gad,

Duw fu'r gair, difyr gariad. G. Ll. D.

Ban gad etifedd Cadell,

Byth ni chaed gwr o waed well. T. P.

Futurum, cair, ceſſir.

Imperat.

Caer et caſſer.

Optativus, Potentialis, et Subjunctivus.

Imperfectum, caid, ceſſid.

Plusquamperf. cauſid.

Futurum, caer, caſſer.

Caret participiis.

De Verbis byw, vivere, et marw, mori.

IN infinito solum usurpantur : et fiunt adjectiva, *gwr byw* ; *gwr marw*.

De Verbo sefyll, stare.

HOC verbum cum compositis omnia sua tempora format a secunda persona sing. imperativi *sáf*, stato : tertia, futuri est *saif*, stabit ; reliqua regularia sunt.

De Verbo dwyn, ferre, portare, cum compositis.

OMNIA sua tempora format a tertia sing. futuri indicat. *dwg*, portabit. Quæ est et secunda sing imp. *dwg*, portato. Indicativi perfecti. *dygais*, portavi ; *dygaisf*, portavisti ; *dygodd* et *dug*, portavit. At prima sing. aliquando *du-gum*. Reliqua regularia sunt.

De Verbo adolwyn.

INFINITUM est, et adverbium, quæso. Sed omnia sua tempora format a verbo, *attolwg* vel *adolwg*, obsecrare ; *attolygais*, *aif*, *odd*, &c.

Adolwyn yt, dal a naid,

A rbwyg gwrr yr buc euraid. R. G.

Tybygu, existimare, a *tyb*, opinio, existimatio ; regulariter formatur, excepto tempore plusquamperfecto, quod a regulari *tybygafwn*,

fit, sai, &c. non usitato, per contractionem sic
flectitur,

Sing. *tygaswn, fit, sai.* Plur. *tygasem, ty-
gasech, tygasent.*

I geisio, lle tygaswn,

Harudd bud o garudd, byd y gwn. D. G.

Quod tamen communius venit absolute, in
forma constructa, ut

Dygaswn, dygasit, dygasai. Plur. *dygasem,
dygasech, dygasent* : et *dygesym, esych, esynt.*

Gwae a'th weles, dygesynt,

yn gyfannedd gyfedd gynt. D. G.

Er dwyn Thomas, dygasen,

Etto mae saig Thomas hen. T. A.

Invenitur et integrum,

A'i gasul, dybygesynt,

O esgyll gwyrdd fentyll gwynt. D. G.

Et in aliis temporibus,

Ni thybygir, gwir gofiad,

Mewn petb teg bod breg a brád. D. G.

Parwb a debig pan ddigirwyf. D. G.

CLYBU dicitur pro *clywodd*, in tertia persona
sing. præteriti perfecti, modi indicat.

Item *clybod*, pro *clywed*, audire, in infinito.

Aros clybod dyfod dydd. B. F.

CIGLE item pro *clywodd*, audivit ; quod
nulla alia format tempora, et est quasi *cyglyw*.
Legitur et *cigles*.

Doe ym-mberigl y ciglef
ynglyn aur angel o nef. D. G.
 Vide an et *cigleu*, ut in MS. habetur.

DEGLE, audi, ausculta, vel heus, ehodum.
 Et est secund. sing. imperat. quasi *dyglyw*.

Singular. { *Hwde*, et
 { *Hwre*, accipe.
 Plural. { *Hwdiwb*, et
 { *Hwriwb*, et *hwrewcb*.

Reliqua quæ hinc formantur tempora fictitia sunt.

Est modi imp. vel hortandi adverbium, age, agite, agedum.

Hwde unwaitb byd annwn.
Hwde gerdd, bwyad a gai,
A gwydd, ac i ti' gwed dai. R. G.

MOES, Plur. *moeswb*, est secundæ personæ. At verbum significat, da, date; præbe, præbete, ut Heb. הבה, quod liquet ex Prov. xxx. 15. et Psal. lx. 13. Et sæpius est hortantis et amice flagitantis, ut *bwde*. Et potest reddi, age, agite. Eiusdem enim est significationis et usus, ac Heb. הבה. Ut הבה, agitedum, faciamus lateres, Gen. xi. 3. *Moefwb i ni wneutbur pridd feini.* הבה ædificemus, vers. 4. *Moefwb i ni adeiladu.* הבה descendamus, vers. 7. *Moefwb i ni ddiscyn:* et alibi sæpe.

Moefwch hai, y maes a cbwi. M. Ll.

Dicunt nonnulli, *moefwn*, in prima persona plur. et *moefant*, in tertia.

EB, inquam vel aio, dicitur de omnibus personis utriusque numeri, ut

Sing. *eb fi, eb di, eb efe*; inquam, inquis, inquit.

Plur. *eb ni, eb cbwi, eb bwynt*; inquam, inquit, inquitis, inquit.

Dicitur et *eb yfi, eb y di, eb y ni, eb y cbwi*.

Et apud Septentrionales, *eb yr fi, eb yr di, eb yr ef*, &c. Nec ulterius flectitur. Dixerunt tamen veteres,

Ti bebof nid hebu oedd dau,

Mi bebod ni hebaf finnau. Cyndd.

Dy wyneb ni heb a obebych. B. F.

Pan futtych o'th fyd fardd gydfod,

† Or byddwn ni hebwn bebod. P. M.

Hujus tamen composita, *atleb, gwrtheb*, respondere, sunt regularia. Sic *gobebu*,

Ni 'th glyw neb yn gobebu. D. G.

Medd, inquit, ait.

HUJUS radix est tertia sing. et sic flectitur,

Indicat. Presens.

Sing. *medd, ait*; *meddi, ais*; *meddaf, aio*.

Plur. *meddwn, meddwch, meddant*.

† Or Demetis pro os fi. Ed.

Imperfect.	{	<i>Meddwn</i> , aiebam.
Singular.		<i>Meddit</i> , aiebas.
		<i>Meddai</i> , aiebat.
	{	<i>Meddem</i> , vel <i>meddym</i> .
Plural.		<i>Meddech</i> , vel <i>meddych</i> .
		<i>Meddent</i> , vel <i>meddynt</i> .

Nec plura habet tempora.

Piau, quod usitatur et in forma constructa, *biau*.

EST præsentis temporis indic. modi, et omnium personarum, ut

Sing. <i>mi</i> , <i>ti</i> , <i>efe</i> ,	{	<i>biau</i> , vel
Plur. <i>ni</i> , <i>cbwi</i> , <i>bwynt-bwy</i>		<i>piau</i> .

Imperfectum.

Sing. <i>mi</i> , <i>ti</i> , <i>efe</i> ,	{	<i>bioedd</i> , vel
Plur. <i>ni</i> , <i>cbwi</i> , <i>bwynt-bwy</i>		<i>pioedd</i> .

Usurpatur et nonnunquam in futuro, addito verbo substantivo, ut,

Sing. <i>mi</i> , <i>ti</i> , <i>efe</i> .	{	<i>bieufydd</i> , vel
Plur. <i>ni</i> , <i>cbwi</i> , <i>bwynt-bwy</i>		<i>pieufydd</i> .

Dafydd bieufydd y bel. L. G.

Sic et in imperf. optativi.

<i>Mi</i> , <i>ni</i> ,	{	<i>pieufyddai</i> ,
<i>Ti</i> , <i>cbwi</i> ,		et
<i>Efe</i> , <i>bwy</i>		<i>bieufyddai</i> .

Potest etiam usurpari per omnia tempora, modo verbi substantivi tertiæ personæ, præfixo *pieu* vel *bieu*. Atque etiam per omnes personas, *mi pioeddwn*, vel *bioeddwn*, *ti bioeddit*, &c.

Rhoddi, *dare*.

HOC verbum aliquando per contractionem
sycopat *dd*, *rboi*, pro *rboddi*, *dare*; *rbof*, et
rboaf, pro *rboddaf*, *dabo*,

Hwyr y rbof o dof i dir. D. G.

Rbown, pro *rboddown*, *darem*, et *demus*.

Rby, et præfixa præpositione *dy*, *dyry*, pro
rbydd, *dabit*.

Rbo, pro *rboddo*, *dederit*.

A ro gam i wraig o Iâl,

E ry Duw rai a'i dial. L. Mon.

Quod et *rbotbo*, cum *tb*, loco *dd*,

Maer Rbuthyn ym a'i rbotbo. T. A.

Gád yna, y gwrda gwych,

O'r.eithaf byn a rothych.

Imperat. *dyro*, *da*, pro *rbo* Demetarum.

Arhos, *manere*, *morari*, &c.

ARHOS aliquando inter flectendum abjicit *s*
finale, aliquando retinet, *arbofaf*, et *arboaf*,
manebo : tertia futuri *erys*, ut *gesyd*. Et per
apocopen, *ery*.

A gwayw bir gwae a'i bery,

O'i ffordd gwyn ei fyd a ffy. H. S.

Imperat. *aros*, et *aro*, *mane*.

Na ffo, & cyfaro forwyn. D. G.

Sic *arbofwn*, *arbown* : *arbofit*, *arboit*, &c. *ma-*
nerem, &c.

• Pro *cyfaros*.

Dywedyd, dicere, loqui.

HIC tertia persona sing. præteriti perf. variat. Nam pro regulari *dywedodd*, legitur aliquando *dyfod*.

Deufwy nâ'r neb a'i dyfod. H. K.

A ddyfod oll i Ddafydd. D. G.

Et *dywad*,

Dyn wyf a â dan ei wâd,

Er nad â'r un a'i dywad. H. K.

Et *dywawd*,

Cbrist ffyddlon, ffynnon y ffawd,

Iw ddiwartb bobl a ddywawd. R. G.

Tertia futuri, et secunda imperativi modi, pro *dywed*, legitur *dywaid*,

Ac na ddywaid f'naid fun. D. G.

Pa ddeall, pwy a ddywaid

Beth o'i nawws, mor boeth ei naid? W. Ll.

Dawr, vel tawr.

EST tertia persona sing. temporis vel præsentis vel futuri indicat. et impersonaliter usurpatur. Et sic construitur,

Ni'm dawr i, mea non refert.

Ni'tb ddawr di, tua non refert.

Ni ddawr ef, &c.

Prydydd yt Dafydd ni'm tawr. L. G.

A mi ni'm dawr, gawr garfytb. D. G.

Ni ddawr bwn oni ddaw'r bâf. D. G.

Et in imperfecto personaliter,

Ni ddorwn, beth ddorwn.

Ni ddorit.

Ni ddorai.

Et compositum cum *dy*,

Myn y ddeddf mi ni ddiddawr

P' le bo'r cawell morlo mawr. M. R.

Na cbudd dy ddeurudd diddorych o'th was

Gwae y neb atcas a gassych. B. F.

Partes orationis invariabiles.

Articulus. Not bannog.

ARTICULUS inter partes orationis invariabiles et non numeri, primum merito locum vendicat, utpote qui nominum habet naturam: invariabilis tamen est, ut Heb. articulus ם, Ha.

Est autem duplex,

y, ó, ñ, τò, qui ponitur ante consonas et *w^h*, ut, *y gwr, ó àνήρ, y wraig, ñ γυνή*. Et apud Demetas ante *i*, ut *y iaith*; pro *yr iaith*.

yr, ó, ñ, τò, ante vocales, tum absolutorum, tum constructorum.

In constructione tamen præcedentibus particulis, *a, na, i, o*, sequente dictione a consona, vel *w* vel *i*, incipiente, ponitur *yr*, sed abjecto per apostrophem *y*, propter antecedentem vocalem, ut *mi a'r gwr*; *gwell ná'r wraig*; *cár i'r iarll, i'r brenin*; *dyn o'r dref*. Post alias dictiones a vocali finitas, sequente consona, promiscue utimur, *y*, vel *'r*; concinnius tamen *'r*, quam

^h Ubi vim consonantis habet. *Ed.*

y, pwy yw'r gwr, pwy yw y gwr : veteres pro *y* et *yr* scribebant *e* et *er*, ut ante est dictum.

Error est, quod plerique tum veterum, tum recentiorum, affirmandi adverbia, *y, yr, ys, a, e, er*, inter articulos numerant; cum sit inter hæc particulas et inter illas, discrimen non obscurum, primo in utriusque usu; articuli enim semper nominibus præfiguntur, aut infinitis verborum, aliisque vocibus quæ nominum loco veniunt; meris verbis nunquam: adverbia semper verbis, nominibus nunquam: unde *Edeyrn*ⁱ, dictus Chrysostomus, antiquus grammaticus, dicit particulas *a, y, yr, ys*, esse verborum ministros, *rhagweision berfau*, quia illis semper ancillantur. Deinde Demetæ pro *yr* adverbio dicunt, *ydd*; *yr* articulum semper retinent. Præterea, pronuntiatione differunt; nam articulos sic, pronuntiamus, *y, yr*; adverbia sic, *y, yr, ydd*; unde est quod pro adverbis, *y, yr*, et *ydd*, dicunt, scribuntque plerique, *i, ir, idd*.

Adverbium, rhagferf.

PARTES orationis sequentes, ab Hebræis in univ. dicuntur מלה, dictio, concisa scilicet, et invariabilis; Latinis particula; nobis, *gorair*.

Sunt autem adverbia,

Loci, *mannawl*, vel *lleawl*, ut *yma*, hic; et *yman*, q. d. *y man*, ó τόπος.

ⁱ *Edeyrn Dafodaur. Ed.*

Yman ddyn i'r man ydd wyf. D. G.

Ac weithian yman ymy. D. G.

yna, istic; *yno*, eo loci; *accw*, ἐκεῖ; quod et *raccw* poetis,

Hwyl raccw 'm mrwydr bil Riccērt. Iolo.

Llywelyn oedd byn beddyw bon, raccw,

Hil Riccart ap Einion. L. G.

Draw, istic; *fry*, supra; *obry*, infra; *allan*, ymaes, extra; *i mewn*, intra; *ucbod*, superne; *isod*, inferne; *yngod*, juxta. Et apocopato *d*, *ucho*, iso yngo.

Och i'r sais ucho,

O'i caer nis caro, &c. L. G.

Mae yngo'n null myngwyn Iâl. G. G.

Mae yngo gledd ym mawng gwlad. S. K.

Et *yngof*; dixit enim ille;

Ys angel Iesu yngof

Wrtb Gadwaladr ceidwadr cof. I. R.

Et composita ex præpositionibus *i*, et *o*; *i fynu*, *i wared*, *oddi yma*, *oddi yna*, *oddi accw*, &c. *ple*, ubi, pro *pa le*, quo loco;

Piliwr adail p'le r ydwyd?

Planed wyllt pa le nid wyd? M. R.

I b' le, pro *I ba le*, *o b' le*, pro *o ba le*.

Temporis, *amser*, ut *ynawr*, *yrawrbon*, *y boreu*, *yn foreu*, *yn ebrwydd*, *yn bwyr*, *beddyw*, *yforu*, *yforucher*, *trennydd*, *tranoeth*, *tradwy*, *doe*, *echdoe*, *cyn echdoe*, *beunydd*, *beunoeth*, *weithian*, *bellach*, *eusys*, *byth*, *etto*, et veteres, *etwa*.

Cyn bod etwa, *ewylllys da*, *dial eisiau.* B. F.

Ni weled o gred a bedydd, etwa,

Ei gynna gystedlydd. Dan.

Et *etwaeth*,

Och Dduw na ddaw ef etwaeth,

I estwng treiswyr treiswriaeth. El. S.

Erioed, er moed, yleni, er llynedd, gynt : pan,
cum ; *yña, tunc ; tra, dum ; eusys, jam.*

Numeri adverbia (*rbagferfau nifer*) conflamus ex nominibus numeralibus, addendo *gwaitb*, vice, *unwaitb*, una vice, *dwywaitb*, duplici vice, vel duabus vicibus ; *teirgwaitb*, *canwaitb*, &c.

Interrogandi, *gofyn*, ut *pam*, pro *pa am*, quare ; *p'odd*, pro *pa fodd* ; *p'wedd*, pro *pa wedd* : *pa ddelw*, *pa sut*, quomodo, *a, an* ; *ai*, num ; *aie*, pro *ai ie*, itane ; ^k *mae*, pro *pa le y mae*, ubi est ; *onid*, pro *ai nid*, nonne.

Vocandi, *galw*, ut *o, bow, hai, ba, degle*, q. d. *dyglyw*, audi, *ausculta*, *ehodum*, heus : *debre*, accede.

Negandi, *gwad*, ut *na, nad, na's*, pro *na ys*, *nac, nag e* ; *ni, ni's*, pro *ni ys* ; *nid, naddo*, non.

Affirmandi, *attek, neu taeru*, ut *fe, do, diau, dioer*, *er et er do* Demetarum, etiam.

A, y, yr, ydd, et *yd* veterum, *ys*.

Item *dy* et *d'* in compositione affirmant, *daccw, dyna, dymma, dyfry, dobry*, quæ demonstrandi sunt.

Item *neur*, et *neud*, apud veteres affirmandi adverbia fuerunt, ut,

^k Gen. iv. 9. *Mae Abel dy frawd di?* Ubi est Abel frater tuus? Et sic centies S. Scripturæ interpretatione Brit. *Ed.*

E fu amfer neur derw. D. G.

Jurandi, *tyngu*, ut ¹ *myn*, sono non abfimile est
Heb. Amen, *ym*, ut Heb. אמן.

Hortandi, *annog*, ut, *iddo*, *atto*, *arno*, *arnynt*,
&c. quæ sunt præpositiones cum affixis. *Ado-
lwyn*, *adolwg*, quæso.

Eligendi, *dewis*: *echbre*, imo; *yn bytrach*, po-
tius.

Prohibendi, *gwabardd*, ut *na*, *ne*, Lat.

Congregandi, *cynnbull*, ut, *i gyd*, *achlân*, vel
ychlân, *ynghyd*, simul.

Monendi, *Rbybuddia*, ut, *dyd*, *dyddyf*: *atat*.

Optandi, *dymunaw*, ut, *O na*.

Vehementiæ, *rhy*, *iawn* post adjectivum, *da
iawn*, valde bonum; *drwg iawn*, valde malum.

Remittendi, *llaesu*, *anorpben*: ut *braid*, *prin*,
vix; *agos*, fere; *bayach*, *baychen*, pro *bayachen*:
chwyn a chwyn, quod fortasse diceretur, *chwyf
na chwyf*, movet non movet; *chwarren*, *sworn*,
lyrn, *taran*.

Qualitatis, *ansawdd*, *cynneddf*, fiunt ab ad-
jectivo vel participio cum præpositione *yn*, ut
yn dda, bene; *yn ddoeth*, sapienter; *yn ddyf-
cedig*, docte, &c.

Eadem ratione fiunt et plura alia adverbia,
yn fwy, magis; *yn llai*, minus; *yn hwyr*, sero;
yn foreu, mane; *yn unig*, tantum; *yn amgen*,
aliter; *yn gynt*, citius, &c.

Quæ et aliquando sine præpositione veniunt,

¹ Quære, an forma jurandi maxime fugienda, *myn Duw*, sit
a Gall. *mon Dieu*, derivatum? Ed.

præsertim initio sententiæ. *Da y gwnaeth bob petb. Boreu y codasoch. Hir y trigasoch. Buan y cerddasoch. Ond da y gwneuthum. Ai drwg y darlleais? Dyscedig y dywedais, &c.*

Quantitatis, *dognedd, ut llawer, ychydig, bychydig, gormodd, petb, ychlan, i gyd.*

Comparandi, *cystadlu, ut cyn, mor, tam, ac, a, ac, yn gymaint, cyn ddewred, &c.*

Demonstrandi, *dangos, ut sylt, wele, nycha; fel byn, et contracte fellyn.*

Llyma, llyna. Item composita cum dy, dymma, dyna, daccw, dyfry, dobry.

Et cum *wel* pro *wele, weldyma, weldaccw, Weldyna weled anawdd. D. G.*

Weldiso,

Dos i Dduw wel d' iso ddydd. D. G.

Similitudinis, *cyffelybu, ut, felly, fal, megis, meis, mal.*

Explanandi, *egluro, ut sef, pro, ys ef.*

Dubitandi, *petrusaw, ammeu, ut, agatfydd, nid bwyrach, ond odid, fe allai.*

Adverbiis adjungimus et interjectiones, quas dicimus, *taflodiaid: ha, bys, ho, be, bai, bwi, o, ocb, ochan, w, wb, wban, wwb, waw, wew, ffw, ffei, wbw, wi, baibow, baiwbw, baba, bobo, gwae, wfft, bw, uft, oio, wichwach, buw, Heno ni chysgaf unbun*

Be canai Dduw buw ei bun. D. G.

Conjunctio; Cyffylltiad.

COPULATIVA, *cydiawl, cwpplysarwl*, ut *a, ac, na, nac*. *Ac, atque, nec, neque: befyd*, etiam; *eu, que*.

Conditionalis, *ammodawl*, ut, *o, si, et addito ys affirmantis, o's*: et addito *d, od, et r* apud Demetas, *or, si: eitbr, onid, ond, nisi*.

Discretiva, *or*, quanquam; quam veteres scribebant *yr, yr perygl preiddwyr peri ffoffawd*.

Vulgus pronunciat, *ir: etto, etwa, tamen. Eitbr, ond, onid, nisi. Fal, mal, megis, meis, tanquam*.

Disjunctiva, *gwabunawl*, ut, *ai, neu*.

Causalis, *achosawl*, ut *can, gan, cum*. Inde, *gan byn, gan bynny*, igitur, ergo, quare: *canys*, ex *can* et *ys*, quia: et est monosyllabum,

Can's lot i'r cwnsel yttywcb. R. N.

Herwydd, vel *o herwydd*, quoniam. *Am*, quia, nam. Inde, *am byn, am bynny*, pro hoc, pro eo, i. ideo, igitur, ergo; *o blegid, vel obleid*, i. a parte, vel ex parte, h. e. quia: *o achos, o etbryb*, quia.

Exceptiva, *dieithrawl, oni*, h. e. *o ni*, vel *o's ni*, si non. *Onid*, h. e. *o nid*, vel *o's nid*, si non. Et contracte *ond, namyn, oddieitbr*, nisi *bagen*, quantumvis, attamen.

Adversativa, *er*, vel *yr, eifoes, cyd bo*.

Electiva, *na, nag*, quam. Demetæ et poetæ dicunt *no*, et *nog*, ad differentiam copulativæ, *na, nac*.

Mwy yw ei rhoddion no Nanbwynain. L. G.

Redditiva, *etto, er bynny, eisoes, mai, quod, taw, Demetarum, quòd.*

Cbwaitb, etiam conjunctio est fere copulativa negandi, *na minnau na cbwithau cbwaitb.*

Sic *cbwaethbach*, quæ sonat ut comparativum, a *cbwaitb*, et significat minus, eo minus. *Nid edrych arnat cbwaethbach dy garu. Ni rydd geiniog cbwaethbach punt.*

Præpositio, Arddodiad.

PRÆPOSITIO duplex est appositionis et compositionis: appositionis sunt,

A, ag, can, gan, cum; am, propter; ar, super; at, ad; yn, mewn, in; er, propter, non obstante, ut er mwyn, er maint; i, ad; o, a, ab; wrth, prope, juxta, in, per; heb, sine; tan, subter, infra; tros, pro, trans; trwy, per; er, erys, es, a, ab, temporis.

Er blwyddyn i ddoe.

Er ys blwyddyn.

Es mis nid o eisiau maeth. B. B.

Lliw 'r dyn erys llawer dydd. D. G.

Er ys mis eres y myw. D. G.

A roes i'm aur erys mis. L. G.

Aros, pro, præ,

Gormodd yw gwerth bun gertb gain,

Aros agos i ugain. D. G.

Cyn, ante, gwedi, post, et wedi: amgylch, cylch, circa: hyd, usque, et composita, hyd yn Rbufain, hyd ar derfyn dwywlad.

Rhwng ym-mblith, ym-mysc, inter: erbyn, et yn erbyn, contra: gyferbyn, gyfarwyneb, adversus: erbyn, ersydd, et gerfydd, per: erbyn ei law; ersydd, vel gerfydd ei droed: gydâ, gydag, cum, uch, super: cui additur llaw, et pen, uwch llaw, uchben. Is, subter, cui additur llaw, is law, goruwch, goris, partb a, tua, versus: et in forma constructa,

Dua'r nen a droi 'n union. R. C.

Ger, et nonnunquam in primaria cer, juxta, prope: ut plurimum venit cum bron, aut llaw, ger bron, coram, ger llaw, juxta, ut Heb. על יך.

Drach, e, a,

Drach yngbefn, drych angbyfnertb. D. G.

Rbag, a, præ. Custodi te a violare sabb. Hebr. ymgadw rbag torri 'r sab. Cui interdum additur, bron, rbag bron, coram, a facie.

Ac y manac, seren^m o'i rbac, yn rboi goleu.

B. F.

Horum nonnulla usurpantur et in compositione, ut trwy, try, trywanu, perforare; tryfrith.

Nonnulla adverbiascunt, cynt, gwedi.

Trwy, verso y in odd, trwodd, sic tan, addita odd, tanodd; et ar, cum n epenthético, arnodd. Hinc oddi arnodd, odditanodd, oddi trwodd.

Compositionis.

A, atbrist, achlust, aruthr.

Ad, re, adnewyddu, quæ aliquando fit add, addnaid, refugium; addfwyn, addfain, addfed.

^m Pro o'i blaen.

Am, amgylcb, amnoeth, amddyfrwys.

An, est privationis, anwybod, anllrywodraeth, angbysson, amberffaitb.

Est ubi non privat. *anrbydedd, a rby, nimis; anrbyfedd, mirabile.*

Sed hæc fortasse ab *yn*, et augent significatio-
nem.

*Ar, arbennig, ardderchog, sef yr bwn a dder-
cbafwyd ar eraill. Ardymberu.*

*Cyd, con; cyd-sefyll, quæ aliquando fit cyf,
cyfladd, cyfrodedd, cyfraid.*

Et interdum ante vocales, *cyfuwcb, cyfun.*

*Cyn, a cynt, ante, vel a cyntaf, primus, ut cynt-
baid, cyntaid, cyndyn.*

Sed de his vide syntaxin.

Dam, ex dy et am, damgylcbynu.

*Dar, sub, darostwng, darfod, dargwsc, dar-
llein, darmertb.*

*Dad, forte ex dy et ad, re; datcloi, referare;
dattroi, dadwino, dattod.*

Di, privandi, dibecbod, diniweid, dilwgr.

*Dy est augmentativæ et frequentativæ fig-
nificationis, dygyfor, dygyymmod, dyfrys.*

Ith lys ar ddyfrys ydd áf. Iolo.

Et plerumque pronunciatur,

Di, dinoethi, dilyn.

Cui aliquando additur *s ἐπειθετικόν*, ab *ys*
affirmandi, *dispoeri, distewi, dismoeli, distrewi,
distarw, dispwyll.*

Unde aliquando, *dos, pro dys, dospartbu,
dosbleidio.*

Ante vocales abjicitur *y*, *detbol*, a *dy* et *etbol*.

Duno, pro *dyuno*, unde compositum, *cyttuno*, pro *cyttyuno*, ut olim scribi solebat; *dymcbwelid*; *daeth*, a *dy* et *aeth*.

Sic et adverbiiis adjicitur, *dymma*, *dyna*, *daccw*, *dobry*, *difo*, *ducho*: de quibus ante.

In nonnullis *d* vertitur in *t*, ut *tywyll*, a *dy* et *gwyll*; *tyred*, pro *dyred*; *tywallt*, pro *dywallaw*.

Dull oedd iw dywall iddo. L. D.

Convertit autem hæc præpositio verba neutra in activa, ἀμετάβατα in μετάβατα, ut apud Hebræos quæ neutra sunt in Kal. fiunt activa in Piel. *Metbu*, perire; *difetba*, perdere; *glynu*, hærere: *dylyn*, sequi, adhærere.

Dir, valde, *dirdynnu*, *dirwest*, *dirmyg*.

Go, sub, *goddrwg*, *golofci*, *goflodi*.

Quæ veniens ante *a*, una cum *a*, fit *gwa*, ut *gwarchae*, pro *goarchae*; *gwarchadw*, pro *goarchadw*.

Gor, sub, *gorsefyll*, *gorllechu*, *gorllyfnu*, *gorthywys*.

Sed *gor* sæpissime est super, *gorfod*, superare: *gorthrechbu*, *gorflin*, *gormodd*, *gorwag*, *gorfoledd*, *gorefcyn*.

Gwrth, re, contra: *gwrth-ddywedyd*, *gwrth-wyneb*.

Hy induit præpositionis naturam, et valet *eo* Græcum, vertiturque in *by*, *byffordd*, *bylaw*, *bynod*, *byfryd*, *bygoel*, *byglud*, *byglyw*, *bylyn*.

Lled, semi, lledfyw, lledfarw, lled-feddw.

Rby, rbybucbo, exopto : verbis præfixum, est nota frequentativorum ; extra compositionem est adverbium, nimis.

Tra, traderchafu, traglew, trablin.

ym, con, et fit fortassis a pronomine *mau*, et præponitur voci verborum reciproæ, et frequentativæ, ut dictum est in verbis, ut *ymdynnu*, contendere : *ymguddio* abscondere se.

ys, ysmala, ysbys, ystyn.

Aliquando fit *es, esmwyth* ; et *fy, fymmudo*, pro *yfmudo*.

Syntaxis, Cystrawen.

SYNTAXEOS omnium fere linguarum est communis ratio. Omisiss igitur quæ communem sequuntur structuram, ea solummodo trademus, quorum structura in hac lingua propria est, et in quibus a proprietate Latina et Græca dissentimus.

Syntaxis autem Britannica a Græca et Latina multum dissentit, et ad Hebraicam quam proxime accedit, ut ex sequentibus patebit.

De structura Nominis cum Nomine.

Et primo substantivi cum substantivo : quæ fit,

vel { Appositive.
 { Possessive.

Appositive.

Cum duo substantiva appositively simul ponuntur, posterius venit aliquando in forma molli, ut,

Duw greawdr nef a daear.

Lles fab Coel. Hoſvel Bobydd.

Aliquando in primaria et radicali, ut, *Goronwy, Gruffydd, gwyr o anian plaid,*

Plant Ednyfed Fychan.

Eu mam oedd bi Gwenllian. L. G.

Posterius aliquando fit præfixa præpositione, o, ut, *Gwr o saer a gerais i.*

Et apud Septentrionales *gan, y sant gan Bedr. y milwr gan Arthur. y lleidr gan Barabbas. yr alarch gan Syr Wiliam.*

Sed hic semper priori præfigitur articulus.

Et possunt hæc dici juxta prædictam regulam. *Arthur filwr. Barabbas leidr. Pedr sant. Syr Wiliam alarch. Vel y lleidr Barabbas. y sant Pedr. yr alarch Syr Wiliam.*

Possessive.

Hic posterius substantivum erit formæ radicalis et primariæ.

Ty tād Dafydd: mam Gwenlliant. Et nunquam mollis, I dy Dduw o'i dy ydd af.

Nai ap brawd yw bwn i'r pren

A fuasai yn llaw Foefen. L. G.

Posteriori substantivo aliquando præfiguntur præpositiones,

I, signum dativi casus, ut ל apud Hebræos, ut, מוֹמֹר לְדָוִד, Psalm i Ddafydd. Titulus Pf. lxxv.

et al. *Gwr i Dduw : brawd i Ddafydd : mab i Saul : tad i'r ymddifad, a chymmorth i'r weddau : llyfr i mi.*

Rbag, ut Heb. metus a gladio. Ezek. xxi. 12.
Ofn rbag y cloddyf.

Possessive autem ponuntur, more Heb. substantiva quæ veniunt loco adjectivorum : ubi si prius substantivum fit masculinum, posterius erit formæ radicalis ; si fœmininum, posterius erit formæ mollis. Hæc autem sunt,

Vel materiæ, m. g. *Ty coed, march pren, mdr pres, mur maen*, f. g. *yfcubor goed, cassseg bren, sarph bres, gwal faen, noe bres*. Sic et Heb. vasa æris, *llestri pres*. Jos. vi. 19.

Sed hic posterius sæpe venit cum præpositione *o*, *Gwain o goed ac yn gadarn, ty o goed, ty o faen*. Ut Heb. cum præpositione *in*.

Raro posterius adjectivum est, *tai meinin, gwal feinin*.

Vel, ætatis *mab teirblwydd, merch deirblwydd, gwr canmlwydd, gwraig bedwar ugain*. Sic Heb. filius octo dierum circumcidetur. Gen. xvii. 12. Nunquid filio centum annorum nascetur : et an Sarah filia nonaginta annorum pariet : vers. 17. sic vers. 24. et sæpissime.

Vel pretii. *Rhoddwch i mi'r bydd chwemark, ceffyl punt, cassseg driugain-swllt, menig swllt, talaitb ddeg-punt*.

Vel rei circa quam quis versatur, *saer coed, saer pren, saer ty, saer men, saer llong, gof aur, gwr march, gwr traed*.

Taeliwr { Brethyn.
Gwydd { Lliain.
 { Sidan.

Taeliwr { Gwr.
 { Merch.
 { Mab.

Gof bwyall, gof pedol, gof pladur.

Hic utimur et locutionibus quibus Hebræi, vir mortis, vir doli, vir munerum; ut *gwr gwobr a gwertb.*

' Cyd bwyf gwr gaweryd, bwyf gwr gwarded.

Ll. F.

Vel loci aut habitationis, post pluralia, ut *gwyr Mowddwy, gwyr Caer, gwagedd Llundain, cwrwaf Aber-conwy, esgidiau Amwythbig, cyllyll Caerangon.* Sed hæc post singularia construuntur cum præpositione *o*, *gwr o Geri, gwraig weddw o Sarepta.*

Hic interdum verba infinita veniunt loco posterioris substantivi, ut apud Heb. ut, *Tempus occumbere solis, Jos. x. 17. Amser machludo haul.* *Tempus plangere, Eccles. iii. 4. Amser galaru, amser hau, amser medi.*

Quod infinitum est aliquando cum signo dativi, *i*, ut *amser i alaru, amser i fedi.*

In his autem omnibus, possidens semper præcedit, possessum sequitur; excepto si in unam quasi dictionem coalescant, tunc enim præponitur possessum, *adar-dy, bun-dy.*

Cu adar-dy coed ir-deg.

Ni ddyby bundy bendwyll. T. P.

Similia sunt,

Ai cymmell bellbell y bydd.

Sic,

Groen groen ar ddyn gywrein-greff. D. G.

Ben-ben, gefn-gefn.

Substantiva quæ tempus denotant, aut spatium temporis, absolute ponuntur, si initio sententiæ veniant, in forma primaria, ut, *dydd a nos y bum, lliw nos y daethym*. Ut apud Heb. dies vel decem. Gen. xxiv. 55. sic Ps. lxxxviii. 1: si alium locum fortiantur, in forma molli, ut, *bum yno ddydd a nos: daethym liw nos*.

Cerddais ddengmbilltir.

Dengmilltir a gerddais.

Quæ vocandi vicem suppleant, in molli ponuntur, *tyred yma ddyn, ddoeth, dda, gerddor*.

Sin articulum habeant præfixum, formam articulo congruentem retinent, *tyred yma 'r dyn: clyw 'r ferch accw*.

Propriis nominibus, cognominis loco, possessive adjungimus aliquando nomen loci, *Owein Gwynedd, Lewys Glyn Cothi, Lewis Mon*.

Solent etiam cognomina deriyari, ut dicit Plutarchus in Mario et Sylla, a natura, actione, nota, forma, et deformitate corporis.

Actione vel arte, *Cynddelw brydydd mawr. Elidir gosgor fawr*.

Nota corporis, *Elen fannog, Iorwertb drwyn-dwn, Elidir lydanwyn, Caswallon lagubir, Carr-*

adog freichfras, Samwel benisfel, Brochwel yscithrog, Gwrgant farfdrwch, Idwal foel, Dafydd Gam.

Natura, *Elidr wâr, Howel Dda.*

Ut apud Græcos, Eubulus, Sophocles. Apud Romanos, Prudentius, Lepidus, Tacitus.

Colore, *Elidir Ddu, Iorwerth Goch, Gwyn.*
 Ut apud Græcos Pyrrhus, Melanthus, Chlorus. Apud Lat. Albinus, Candidus, Flavius. Sed communi ratione cognomina Br. fiunt, præfigendo patrum nominibus *ab* pro *mab*, in filiis; *ach* pro *merch*, in filiabus cognominandis, *Gruffydd ap Cynan, Howel ap Ieuaf, Lln ap Iorwerth*; eadem omnino ratione, qua Hebræi præponunt בן filius, et בת filia, Jonathan ben Saul, Joseph ben Gorion, Bencocab; Syri בר, Simon Bar Jonah, Bartholomæus, Bartimæus, Barcozba. Sic et Græci, Ἰκαρος τῆ Δαιδάλε, Δαίδαλος τῆ Εὐπάλμυ. Et Arabes, Auen Rois, Auen Zoar, Auen Ezrah. Et Normanni, fitz pro filz, John fitz Robert, Richard fitz Raph, Robert fitz Hamon. Et veteres Romani, Aulus Sempronius Auli filius Lucii nepos. Sed Anglos jamdudum æmulantes, ante nomina a *b* vel *rb* incipientia, *a* rejicimus, et *p* nomini sequenti adjungimus, *Powell*, pro *ap Howell*; *Peilyn*, pro *ap Heilyn*; *Parry*, pro *ap Harry*; *Poyskyn*, pro *ap Hoyskyn*; *Pughe*, pro *ap Hughe*; *Pova*, pro *ap Hova*; *Prys*, pro *ap Rbys*; *Prydderch*, pro *ap Rbydderch*; *Probert*, pro *ap Rb Robert*; *Proffer*, pro *ap Rb offer*; *Prichard*, pro *ap Richard*.

Et aliquando *b*; *Bowen*, pro *ab Owen*; *Beinion*, pro *ab Einion*; *Bitbel*, pro *ab Itbel*; *Bevan*, pro *ab Evan*.

Structura Substantivi cum Adjectivo.

Substantivum et adjectivum concordant genere, sed non semper numero, nam sæpissime adjectivum singulare substantivo jungitur plurali, ut post patebit.

In oratione autem, substantivum præcedit, adjectivum sequitur, ut apud Hebræos.

Gwr da, dyn gwych, gwraig lân, dyn wen.

Ubi post substantivum masculinum singulare, adjectivum erit formæ primariæ, ut,

Ty teg, gwr da, dyn doeth.

Excipias nomina propria, quæ habent formam mollem, *Hywel Dda, Idwal foel, Iorwertb drwyn-dwn*. Nonnulla tamen primariam, *Dai Melyn*.

Excipias etiam *digon, llawer, petb, bagad, rhai*. Quæ post substantiva erunt formæ mollis, *bwyd ddigon, da llawer, enllyn betb, gwyr jagad, defaid rai*. Cum præponuntur, substantivum plerumque venit cum præpositione *o*, *llawer o wyr, digon o fwyd, bagad o ddefaid*. At *petb enllyn, rhai gwartbeg*.

Post substantivum fœm. sing. adjectivum erit formæ mollis, *gwraig dda, merch ddoeth, dyn lân*.

Si (quod aliquando fit) adjectiva vel singularia vel pluralia substantivis suis præponantur, se-

quentia substantiva erunt formæ mollis, *duwiol bendefig, tlyfion wragedd, glân ferched.*

Omnia substantiva pluralia cujuscunque sint generis primariam adjectivi regunt, eamque ut plurimum numeri sing. more Heb. *piccellau tanllyd, arglwyddi caled.* Es. xix. 4. *gwyr traws.* Psal. cxi. 4. *gwyr duwiol, dynion da.*

Interdum tamen adjectivum est num. plur. *dynion doethion, merched, gwynion, gwyr baelion.*

Dynion cyndynion dinerth,

Tynion erchyllion a chertb.

Comparativa etiam et superlativa sæpissime præponuntur, et in utroque genere servant substantivum in forma radicali. *Mwynach gwr, glanach gwraig, goreu gwr, tecca' gwraig.*

Postposita regularia sunt, *gwr mwynach, gwraig lanach.* Carent autem hæc plurali.

Item numeralia omnia semper præcedunt, more Heb. et habent sequens substantivum in forma primaria, *un gwr, tri gwr, naw gwr, ugain gwr, tair gwraig, pedair gwraig, ugain gwraig.*

Excipe *Dau, dwy, saith, wyth,* quæ habent substantivum in forma molli, *dau gar, dwy gares, saith gar, wyth gares, tri, chwe,* quæ in forma aspera, *tri châr, chwe châr.* At f. g. *tair cares.*

Pum, saith, wyth, naw, deg, substantiva classis secundæ faciunt formæ liquidæ, *pumnyn, seithnyn, wythmuwch, dengwr.*

Ordinalia etiam f. g. faciunt sequens substantivum esse formæ mollis, *y drydedd law, yr ail glust, y bedwaredd, bummed, seithfed, &c. wraig.*

Cardinalibus pluralibus junguntur substantiva sing. (ut apud Heb. post decem) *dau wr, tri gwr, deugain nos, Gen. vii. deugain nbiwrnod, Gen. v. pedwar ugainwr, 2 Reg. x.*

Si tamen in unam quasi dictionem numerans cum numerato coalescat, post numerum binarium vel pluralia vel singularia esse possunt, *trigwr, trywyr; pedwargwr, pedwargwyr, chwegwr, chwegwyr; wytbwr, wytbwyr.*

Er nad oedd dim i'm trimeirch.

Ni bu'n fyw i gyfryw geirch. B. Ph. B.

Dyn fel y nawnyn uniawn. G. G.

Sed hæc structura sæpe fit cum præpositione o, ut *tri o wyr, deg o ddynion, tri o haelion.*

Hic autem sæpe occurrit numerati pleonasmus, ut *trywyr o wyr, dengmab o feibion, can march o feirch, deugeinoen o wyn.*

Et nonnunquam pleonasmus est alterius dictionis,

A chwegwyr o farcbogion. D. N.

Pro *chwech o farcbogion.*

Sic et repetito numerato, cum occurrit numerus duplex, more Heb. ut, Septuaginta septem viri, *seithwr a saithugeinwr, vel seithwyr a saithugain-wyr.*

Interdum præposito adjectivo, ante sequens substantivum ponitur præpositio o, ut *byn o boen,*

llawer o wyr, mawr o ddysc, cyfoethog o dda, teilwng o anrbydedd.

Occurrit discrepantia generis cum inter adjectivum præpositum, et sequens substantivum, venit alia vox, *mawr ei llaw, gwyn ei throed, mawr ei phen, teg ei llygad, rhag tecced ei llygad, glân yw dy fercb.*

Ufurpatur autem hæc synecdoche et sine generis discrepantia, ut,

Twn ei bar, draig anwar drud,

Didawn ei air, fel crair cred. P. B.

Sic apud Heb. est discrepantia generis, cibus ejus est opimum, Abac. i. 16. cujus pingue panis ejus, Gen. xlix. 20. et apud Græcos *ἰερόν βελή*. Et apud Lat. fama malum.

Britannis elegantia est Heb. more substantivum cum præpositione periphrasticos pro adjectivo ponere, ut,

Omnes bestię in fylva, Es. xlvi. 9. *yr boll anifeiliaid yn y coed*: leo de fylva, Jer. v. 26. *y llew o'r coed*: aper de fylva, Pf. lxxx. 14. *y baedd o'r coed*: consiliarius cum intellectu, i. intelligens, 1 Par. xxvi. 14. *cynghorawr á gwybodoeth, deallus*: ænigmata ab antiquitate, h. e. antiqua, Pf. lxxviii. 2. *dambegion o'r cynfyd*: *gwr o'r mynydd*, pro *mynyddig*: *merch o'r wlad*, pro *wledig*.

Nec invenuste adverbia, Hebræorum more, loco adjectivorum ponuntur, ut, ne sis temere, Prov. xxiv. 8. *na fydd yn ebud*: sepulchrum infra, Prov. xv. 24. *uffern obry*: homines parum, i. pauci, Neh. ii. 12. *ychydir wyr*.

Sic adverbia veniunt loco pronominum adjectivorum, ut, *y gwr accw, y ty fry, y dyn obry, y wlad yma, y fro drau.*

I'r tai drau rhodiau (i) gael rhodd,

O'r tai drau i'r tai drwodd. L. G.

Rhowch groes rboch a gwyr ifod. Mon.

Sic et Græci, τῶν πάλαι ἀμαρτιῶν αὐτῆ, Mar. vi. 36. *Ei bec bodau gynt: βίος τῶν πάλαι ἀνδρῶπων, buchedd y gwyr gynt.*

Et Latini :

Neque enim ignari fumus ante malorum. *Æn. i.* Sic et cum pronomibus adjectivis substantive positis, loco adjectivorum construuntur adverbia: *bwn yma, bon accw, hyn obry.*

Gradus comparativus construitur cum conjunctione *ná, nag*, quam.

Gwell eniwed, fförffed ffug,

Ná forri 'n ddyful farrug. D. G.

Gwell toliau na buriau.

Hwy y pery llid ná galar.

Superlativus cum *o*, *goreu o'r ddau: gwaethaf o gwbl.* Et in hoc sensu, superlativo utimur pro comparativo, cum sc. de duobus loquimur.

Mwyaf o'r ddau, lleiaf o'r ddau.

Comparativa aliquando absolute ponuntur duplicata, cum sc. auctorem comparationis denotant; et plerumque veniunt in forma molli.

Fwyfwy, ut Heb. יותר יותר.

Galettach galettach, led-led, well-well, bwy-bwy, lei lai, waeth-waethⁿ.

ⁿ Sic *minus* et *minus* apud Horatium, Ep. i. 17. 51. et *procul procul*, Ep. ii. 2. 199. *Ed.*

Adjectiva aliquando cum substantivis componuntur, ubi adjectivum aliquando posterius ponitur et in forma molli,

Gwrda, trwyndwn, troedtraws.

Aliquando prius, *gwrolgai, D. G. trymfryd, gwineufarch.*

Componuntur etiam inter se adjectiva, posito posteriore in forma molli, *irdeg, birwyn, mawynlan.*

—————
Structura Pronominum integrorum, seu separatorum.

CERTIS pronomibus, ut nonnullis placet, præfiguntur articuli, ut *yfe, y bi*; ut Heb. *נני, נני*; *y ni, y cbwi.*

Mi, ti, ni, post præpositionem *i*, in constructione nonnunquam *i* proprium abjiciunt, fiuntque *im' it' in'*; pro *i mi, i ti, i ni*: quæ poetice fiunt; *ym' yt' yn'*; ut, *ym,*

Medd y ddwy wynedd ° einym,

Da yw a gatwo Duw ym'. Iolo.

yt',

Nes yt' eni nis tynnwyd. L. Mon.

Et yd',

Neu farch dibafarch besyd.

Diau o'n tir y doent yd'. H. D.

yn',

Syr Wiliam gwrfer ol-wyn,

A roe erioed yr aur yn'.

° Pro eiddom.

Y milwr a'r gwallt melyn,

Y sydd gâr a swyddog yn'. G. G.

Item *um', un', et ud', et post da, ed,*

Bon derwen bennadur-waed

Bwlklai o Stanlai nos P daed'. G. G.

Breiniol wyt o'r barwn-waed,

Barwn ystaplwn nos P daed'.

Leguntur et *ymy, ytty, yny* ; pro integris, *i mi,*
i ti, i ni, ut ymy,

Trais mawr, ac ni'm dawr am dy,

Torraist ammod trist ymy. Ll. G.

Weithian gwaeth yman ymy,

Nag yn y fron, gan ia fry. D. G.

ytty,

Gair ateb, wyf gâr ytty,

Gwr da, doeth, egor dy dy. D. G.

yyny,

Hil y penwyn, belp yyny

Hual gwyr Rbos, bael-garw by. C. D. G.

Hæc accentum semper habent in penultima.

Quæ ab integris sic distinxit Rupertius :

Ymmy yr ydoedd mammaeth,

I mi yr oedd meibion maeth.

Ytty mae'n anbarudd attal,

I ti mae'n anbarudd rboi tâl.

Iddo a'i feibion addwyn,

Iddo mae'n weddus ei ddwyn.

Yyny, er iwch ei ddannod,

I ni y mae'n oreu nod.

*I cbwi mae defnydd acbwyn,
I cbwi mae gofid a cbwyn.*

Cbwi, etiam post eandem præpositionem *i*, proprium *i* abjicit; et transpositis *cb* et *w*, fit *iwcb* pro *i cbwi*; pro quo tamen sæpius legitur, *uwcb*,

Et aliquando, *ywcb*,

*Gwaed Thomas Niclas neu uwcb,
Gruffydd aer o'i gorpb ydd ewcb,
Phylib oedd gyffelyb ywcb',
Elidir un lewder awcb. T. A.*

Relativorum structura.

Relativi ellipsis apud Britannos frequentissima est, ut apud Hebræos.

Linguae non noveram audivi, i. quam non noveram, Pf. lxxxii. 6. *Clywais iaith nid adnabum.* In judicio (quod) præcepisti, Pf. vii. 7. *yn y farn a orchymynnaist.* Populus, (quem) non cognovi, serviet mihi, Pf. xviii. 44. *Pobl nid adnabum.* Docebit eum in via (quam) eligat, Pf. xxv. 12. *yn y ffordd a ddewiso.* Et sic millies. Sic et in N. T. Christus (cujus) gratia estis salvati, Eph. ii. 5. Justum (qui) non restitit nobis, Jac. v. 6. *y cyfiawn ni'n gwrthwyn-ebodd.* Sic 1. Pet. i. 14. Cain (qui) ex maligno erat, 1 Jo. iii. 12.

Est et ellipsis antecedentis et relativi, ut apud Heb. ut, Post (ea quæ) non profunt, Jer. ii. 8. *Ar ol ni thyccia,* pro *ar ol y peth yr hyn ni thyccia.*

Aliquando ponitur adverbium loci, loco relativi; Terram Havilah ibi aurum, Gen. ii. 11. Sic sæpe apud Heb. $\square\psi$ venit pro relativo. Sic apud nos *yno, y wlad y mae yno aur.*

Est etiam frequens apud Brit. relativi pleonasmus, ut apud Heb. Cujus femur ejus in eo, Gen. i. 11. *yr bwn y mae ei bád ynddo.* Puella quam dixero ad eam, Gen. xxiv. 14. *y llangces yr bon y dychwedwyf wrthi.* Terram quam dormis super eam, Gen. xxviii. 13. *y tir yr bwn y cyfsci arno.* Quorum os eorum locutum est mendacium, Ps. cxliv 8. *y rbai y llefarodd eu genau gelwydd.* Et sic sæpissime. Simile est illud in N. T. *κακὸς κακῶς ἀπολέσει αὐτὸς*, Mat. xxi. 41.

Est et ellipsis cum pleonasmio, ut apud Heb. Pereat dies (quo) natus sum in eo, Job. iii. 3. Deest (quo;) redundat (in eo.) *Metbed⁹ y dydd i'm ganwyd ynddo.*

Nid enwog neb ond a'n gwnaeth.

Pro, *Ond efe yr bwn a'n gwnaeth.*

Est et pleonasmus aliorum pronominum. Ut, juravimus ambo nos, 1 Sam. xx. 4: *Nyni ein dau a dyngafom.* Sic, *Nyni ein dau ein trioedd, ein pedwar, ein pump, &c. Cbwychw i eich dau, eich trioedd, eich saith &c. Hwyt bwy eill dau, eill tri, eill pedwar, &c.*

Repetitione denique demonstrativi narramus in genere et tacite, quæ volumus in specie et aperte intelligi, ut apud Heb. ut *fel byn ac fel*

⁹ Posteriori et emendatiori S. Script. interpretatione, legitur *Darfydded.* Ed.

byn, sic et sic, Jud. xviii. 4. Hi et hi, 2 Sam. xxiv. 3. *y rbai'n a'r rbai'n*. Sic *y gwr a'r gwr*. Ponuntur enim ut individuum vagum pro determinato.

Possessiva.

Vere possessiva fere nulla habemus, sed primitivis possessivorum loco utimur, ut Heb. Vera possessiva sunt tantummodo duo, *mau*, meus, et *tau*, tuus; eaque vulgo fere exoleta, poetis usitata: ea vero in constructione sequuntur aut articulum aut nomen substantivum, juxta regulas adjectivorum cum substantivis conjungendorum, ut,

y mau, ó ἐμὸς; *y tau*, ó σός. m. g.

y fau, mea; *y dau*, tua. f. g.

y gwr mau *y gwr tau*. m. g.

y wraig fau, *y wraig dau*. f. g.

Ar fau finnau ar f' anwyl. D. G.

Ex istis fiunt in forma constructa, *fy*, meus, *a*, um; *dy*, tuus, *a*, um, omnis generis; quæ semper suis substantivis præponuntur. Erunt autem substantiva post *fy*, formæ liquidæ, post *dy*, formæ mollis, ut,

Fy mblant, *fy mben*, *fy Nuw*, *fy mara*.

Dy blant, *dy ben*, *dy Dduw*, *dy fara*.

A quibus sequente vocali abjicitur *y*, et manent *f*, *d*, ut supra est monitum;

F' enaid cyfod i fynu. Ll. G.

Moes d' ebol i'w bedoli, pro *dy ebol*. G. G.

D' wyneb, *pryd na'tb adwaenwn*.

A *fy* etiam interdum abjicitur *f*, et manet *y*,
ut,

Cláf fum lle clywaf ammod,

Clofdy Mair, clywaist y mod, pro *fy mod*. I. F.

Paraf, da iawn y pery,

Drwsio'n bardd gylcb drws ynby, pro *fy nby*.

H. K.

Yn^r y mlinaw naw mlynedd. D. G.

Mae'n rbyfawr ym^s y nbrafael. D. G.

Quod etiam *y* aliquando abjicitur, manente
forma ipsi *fy* congrua, ut,

Drwy 'mron, a'm calon, a'm corpb. D. G. pro
fy mron.

Salm yw 'ngbof o lyfr Ofydd, pro *fy ngbof*.

D. G.

Ni cbreodd Duw 'nebreuwr, pro *fy nebreuwr*.

G. G.

Pe pallai 'nrbaed pob lle'n rbydd, pro *fy
nbraed*. L. Mon.

Quæ vero primitiva possessivorum locum
supplent, hæc sunt, *ei*, m. g. *ei*, f. g. *ein*, *eich*,
eu.

Ex quibus, *ein*, *eich*, *eu*, in constructione gau-
dent forma primaria : *ein tād*, *eich duw*, *eu car*.
Ei, m. g. forma molli, ut, *ei dad*, *ei dduw*, *ei
gar* : *ei*, f. g. aspera, ut, *ei thad*, *ei duw*, *ei
char*.

Ista autem omnia, item *'m*, a *mi* et *mau* ; et
'tb a *ti* et *tau* ; in constructione nominibus et

^r Pro *fy mli*.

^s Pro *fy nrh*.

verbis semper præponuntur, nunquam postponuntur. Sed verbis præfixa vim habent vocis accusativæ, quæ significatione verbum sequitur, ut, *Duw a'm gwnaeth*, Deus me fecit; *Duw a'tb brynodd*, Deus te redemit; *Duw a'cb catwo*, Deus vos servet, &c.

Porro *ein* et *eich* post particulas in vocalem desinentes, abjiciunt *ei*, et fiunt *'n*, *'cb*. Item *ei* et *eu* vel abjiciunt *e*, et fiunt *'i*, *'u*, vel aliter variantur, ut post patebit.

Usurpantur autem *'m* et *'tb* post ejusmodi solum particulas. Videntur autem *'m*, *'tb*, *'n*, *'cb*, cum nominibus præponuntur, fieri a *mau*, *tau*, *eich*, *ein*; cum verbis, a *mi*, *ti*, *ni*, *cbwi*.

Cuncta vero ista decurtata pronomina *'m*, *'tb*, *'n*, *'cb*, *'i*, *'u*, &c. In constructione gaudent formis suorum integrorum, et in hunc qui sequitur modum construuntur.

'M, *'n*, *'cb*, cum forma primaria.

Ante nomina	{	post conjunctiones	}	' <i>m</i> , ' <i>n</i> , ' <i>cb</i> , <i>tad</i> .		
					$\left\{ \begin{array}{l} a \\ na \\ n\acute{a} \end{array} \right.$	
Ante nomina	{	post præpositiones	}	' <i>m</i> , ' <i>n</i> , <i>cb</i> , <i>tad</i> .		
						$\left\{ \begin{array}{l} o \\ i \end{array} \right.$
						$\left\{ \begin{array}{l} \acute{a} \end{array} \right.$

Ante verba et post adverbia	{	' <i>m</i> , ' <i>n</i> , ' <i>cb</i> , <i>carodd</i> .
Et conjunctionem	}	<i>o</i>

Utuntur veteres *a'm*, ante verba pro *i'm*, de quo supra, ut,

Dolur gormodd a'm doddyw, pro daetb i'm.

Ceinion t a'm rboddes, lles ni'm llyfir. Ll. B. H.

Eodem sensu aliquando et post alias particulas, ut,

Car t a'm oedd, u ni'm oes. G. M.

yngbyweithbas nam ni'm bo fyned. P. M. pro

Ni bo i'm fyned.

Ein et *eich*, post alias voces in vocalem desinentes, libera sunt, ut vel decurtenantur, vel integræ maneant, ut,

Duw yw { *'n* vel *ein*
 { *'cb*, vel *eich* } *ceidwad.*

Ei m. g. *ei* f. g. et *eu* pl. post prædictas particulas, excepta *i*, abjiciunt *e*, et manet *'i*.

I ab *ei* m. g. ante nomina, post

{	<i>a, na</i>	}	<i>'i gar.</i>
	<i>ná, o</i>		<i>'i dad.</i>
	<i>a</i>		<i>'i ben.</i>

I, m. g. et f. g. et *eu* pl. ante verba post

{	<i>a</i>	}	<i>a'i carodd.</i>
	<i>na</i>		<i>na'i carodd.</i>
	<i>o</i>		<i>o'i carodd.</i>

Post reliquas particulas ante verba non ponitur *'i*.

Pro *'u* plur. post istas particulas et scribitur et pronunciat *'i*, ut, *a'i carodd*, pro *a'u carodd*, &c.

Sic, *a'i chár*, *na'i chár*, *ná'i cbar*, *o'i char*, *á'i char*. Et *a'i cár*, pro *a'u car*, *na'i car*, *o'i car*, &c.

'I, et *'u* post præpositionem *i*, vertuntur in *w*, ut,

t Pro *i'm*.

u Pro *nid oes i'm*.

i'w pro *i ei et i eu* $\left\{ \begin{array}{l} \textit{dad}, \text{ m. g.} \\ \textit{tbad}, \text{ f. g.} \\ \textit{tad}, \text{ plur.} \end{array} \right.$

Sed Demetæ ante }
 integra *ei et eu*, ipsi } *idd* $\left\{ \begin{array}{l} \textit{ei dad}, \text{ m. g.} \\ \textit{ei tbad}, \text{ f. g.} \\ \textit{eu tad}, \text{ plur.} \end{array} \right.$
i adjiciunt dd,

Porro possessiva nominibus aut verbis præfixa, interdum pleonastice, ad emphasim exprimentam, post ipsa nomina et verba repetunt propria primitiva, ut,

Fy nbad i, dy dad ti, ei tbad bi, eich tad cbwi, ein tad ni, eu tad bwy. Et

A'm carodd i, a'tb garodd di, a'i carodd ef, &c.

A'n carodd ni, a'cb carodd cbwi, a'i carodd bwynt.

Denique possessiva genere conveniunt, non cum possessore cui præfiguntur, ut Lat. et Gr. sed cum possidente, ut affixa Heb. ut videre est in exemplis. Heb. אשתי , *ei wraig ef*, ubi affixum ו est m. g. quantumvis cum אשה , f. g. jungatur, quia ad virum possidentem refertur, non ad uxorem possessam. אשה , *ei gwr bi*, ubi affixum ה, junctum cum איש m. g. est generis fœm. quia ad uxorem possidentem pertinet. Et sic Brit.

Interrogativa.

Interrogativa *pwy*, quis, quæ, personæ; et *pa rei*, utriusque generi et numero junguntur, ut Hebræorum מי personæ, מה rei. Quis David? quis filius Jesse? I Sam. xxv. 10. *Pwy yw Dafydd? Pwy yw mab Iesse?* Quis (pro quæ-

nam) tu, filia mea? Ruth iii. 16. *Pwy wyt ti, fy merch?* Quis et quis (pro quinam et qui) exeuntes? Exod. x. 8. *Pwy a phwy a ánt allan?* מה, quæ forma ejus? 1 Sam. xxviii. 14. *Pa ddull sydd arno?* Quid homo, Psal. viii. 5. *Pa betb yw dyn?* *Ba wr ym-mbais Abram ben?*

Pa wyr a gawn yn llawn llytbr?

Pwy drauw ond pedwar ewytbr? T. A.

Differentia utriusque est, quod *pa* semper substantivum habet adjunctum, *phwy* nunquam.

Hæc ubi nominibus postponuntur, genitivum possidentis denotant, ut מ et מה Heb. Bovem מ *cujus* accepi? 1 Sam. xii. 3. *yeb phwy a gymmerais?* Filius מ *cujus* tu? 1 Sam. xvii. 58. *Mab i bwy wyt ti?* Filia מ *cujus* tu? Gen. xxiv. 23. *Merch phwy wyt ti?* Veniunt autem hæc et similia, in forma constructa loco absolutæ,

Ba wr ym-mbais Abram ben

Bob mis fal be bai Moesen? T. A.

Junguntur autem pronomina cum adverbiiis ut substantivis, ut Heb. זה עתה, nunc hoc. 1 Reg. xvii. 24. *yn awr hyn*^x: sic 2 Reg. v. 22.

^x Hodie scribitur *yn awr wrth hyn*. Ed.

*Affixorum seu Conjunctorum Pronominum
structura.*

AFFIXA apud Britann. sunt 13. viz.

<i>af, yf, of,</i> <i>at, yt, ot,</i> <i>om, ym,</i> <i>och, ycb,</i> <i>ynt,</i> <i>o vel aw,</i> <i>i,</i>	}	A suo integro	{	<i>fi, ego.</i> <i>ti, tu.</i> <i>ni, nos.</i> <i>cbwi, vos.</i> <i>bwynt, illi, æ, a.</i> <i>efo, ille, illud.</i> <i>bi, illa, f. g.</i>
--	---	---------------	---	--

Hæc autem cum solis construuntur præpositionibus : ut Hebræorum præpositiones fere omnes affixa recipiunt.

Quo vero eorum affigendorum artificium clarius proponatur ediscendum, necesse erit ut affixa in tres classes reducamus, ut,

Classis.

A	}	fiunt	1	2	3	personæ.	
			<i>fi, ego</i>	<i>af</i>	<i>yf</i>	<i>of</i>	1. sing.
			<i>ni, nos</i>	<i>om</i>	<i>ym</i>	<i>om</i>	1. plur.
			<i>ti, tu</i>	<i>at</i>	<i>yt</i>	<i>ot</i>	2. sing.
			<i>cbwi, vos</i>	<i>och</i>	<i>ycb</i>	<i>och</i>	2. plur.
			<i>efo, ipse</i>	<i>o vel</i>	<i>o vel</i>	<i>o vel</i>	3. sing. m. g.
			<i>bi, ipsa</i>	<i>aw</i>	<i>aw</i>	<i>aw</i>	3. sing. f. g.
<i>bwynt, illi</i>	<i>i</i>	<i>i</i>	<i>i</i>	3. plur.			
		<i>ynt</i>	<i>ynt</i>	<i>ynt</i>			

Tria postrema affixa, *o vel aw, i, et ynt*, docendi gratia, in singulis classibus collocavimus, *om* et *och* in prima et tertia, ita ut in unaquaque classe septem sint.

Affixis primæ classis junguntur præpositiones, *tan, sub, subter, infra, ut,*

Tanaf, tanom, tanat, tanoch, tano vel *tanaw, tani, tanynt*. Quæ sæpius occurrunt in forma constructa, *danaf, danom, &c.* Et aliquando præposito *y*, *ydano, &c.*

Y deau bid byd y bo,

A dwy Wynedd y dano. L. G.

Ar, super, sed cum *n* epenthético, ut *arnaf, arnom, arnat, arnoch, arno* vel *arnaw, arni, arnynt*.

Ut et Hebræi ante affixa passim ponunt *n* epentheticon, ut יעברנהו, Jer. v. ימצאנהו, Jer. ii. יקראני, Prov. i. ישפחונך, Psal. iii.

Veteres pro *arnynt* dicebant *arnaddynt*, ut Lat. induperator pro imperator. *y* Omnis cura viris uter esset induperator, &c.

At, duplicato *t*, *ataf, attom, attat, attoch, atto* vel *attaw, atti, attynt*.

Am, interposito *dan*, *amdanaf, amdanom, amdanat, amdanoch, amdano* vel *amdanaw, amdani, amdanynt*.

Powyfiani pro *amdani* dicunt *amdeni*.

Affixis secundæ classis junguntur,

Wrtb, wrthyf, wrthym, wrthych, wrtbo vel *wrtbaw, wrtbi, wrthynt*.

Can et *gan*, mutato *a* in *e*, et in quatuor prioribus duplicato *n*, *cennyf, cennym, cennynt, cennych*.

In tribus posterioribus inserto *tb*, *cantbo* vel *cantbaw, cantbi, cantbynt*.

Vel pro *tb*, *dd, ganddo, ganddi, ganddynt*.

y Ennius.

Nam quæ habent *dd*, sæpius veniunt cum *g*, quam cum *c*.

Poetice pro *tb*, et *dd*, venit *t*, ut,

Troi uwch gwynt tyweirch gantaw.

Torchi gwraidd tywyrch a gro

I'r gwynt, ai i'r wybr ganto. L. Mor.

A gwynt nordd mae gantyn waitb. D. Ll.

Tertiæ classis affixis junguntur,

yn, *er*, *beb*, *tros*, *rbag*. Idque pure et simpliciter quatuor prioribus, ut *ynof*, *ynom*, *ynot*, *ynoch*: *erof*, *erom*, *erot*, *eroch*: *trosof*, *trosofom*, *trosofot*, *trosofocb*. Et sæpius per *d*, *drosof*, &c.

A'r llall beb gof drosof draw. W. Ll.

Rbagof, rbagom, rbagot rbagocb.

Tribus postremis sic,

Post *yn*, inserto promiscue vel *tb*, vel *dd*, ut *yntbo* vel *ynddo*, *yntbi* vel *ynddi*, *yntbynt* vel *ynddynt*.

Et poetice *t*, vel *d*, pro *tb*, vel *dd*, ut,

ynto vel *yndo*.

ynti vel *yndi*.

Cabla dy fro dda i'm gwydd i,

A'tb randir, a thro yndi. L. G.

O undeb, enaid yndi. I. G.

Seintwar o thorres ynti,

Ni thyr dyn ddim o'tb air di. O. Ll,

Non tamen dicitur *yntynt*, vel *yndynt*.

Er, *beb*, *rbag*, inserto *dd*, ut *erddo*, *erddi*, *erddynt*: *bebdo*, *bebdi*, *bebddynt*: *rbagdo*, *rbagdi*, *rbagddynt*.

Tros inserto *t*, *trosto*, *trosti* *trostynt*.

Rbwng, mutato *w* in *y*, et quatuor prioribus pure, *rbyngof*, *rbyngom*, *rbyngot*, *rbyngoch* : et contracte, *rbof*, *rbom*, *rbod*, *rboch*, ut

Dyro, mwy i' th bryderir,

Rbod a'r cadarn bayarn bir. G. I. H.

Rbowch groes rboch a gwyr isod. L. Mon.

Cymmer reswm, trwm bod rboch,

A dod reswm da drofocb. T. A.

Et præfixo *y*,

Ond na ddylit ddileu

y rbwym fyth y rbom a fu. D. G.

Dau ycbenaid a roesom

A dorrai'r rbwym dur y rbom. D. G.

Rbwym y glud y rbom o glwyf. D. G.

Tribus postremis inserto *th*, vel *dd*, ut *rbyngtho*, *rbyngtbi*, *rbyngtbynt*. Et *rbyngddo*, *rbyngddi*, *rbyngddynt*.

Hyd, mutato *y* in *y*, quatuor prioribus pure, ut, *bydof*, *bydom dydot*, *bydoch*, et præposito *ar*, *ar bydof*, *ar bydom*, *ar bydot*, *ar bydoch*.

Tribus posterioribus inserto *dd*, ut, *byd-ddo*, *byd-ddi*, *byd-ddynt*. Et cum *ar*, *ar byd-ddo*, *ar byd-ddi*, *ar byd-ddynt*.

O, interposito *bon*, vel *ban*, ut, *o bonof*, *o bonom*, *o bonot*, *o bonoch*, *o bono*, *o boni*, *o bonynt*, et apud veteres, *onaddynt*, et *o banof*, *o banom*, *o banot*, *o banoch*, *o bano*, *o bani*, et alicubi, *o beni*, *o banynt*.

I, tribus postremis tantum, idque interposito *dd*, ut *iddo*, *iddi*, *iddynt*.

Trwy, quatuor prioribus, abjecto *y*, ut *trwof*,

trwom, trawot, trawoch. Et sæpius per *d*, *drwof*, *drwom*, &c.

Tribus postremis, inserto *dd*, ut, *trwyddo*, *trwyddi*, *trwyddynt*.

Trwyddew serch trwyddo y sydd. G. Gr.

Huic classi etiam præfigitur pronomen possessivum generale, *eiddo*, abjecto *o*, ut *eiddof*, *eiddom*, *eiddot*, *eiddoch*, *eiddo* vel *eiddaw*, *eiddi*, *eiddynt*.

Poetice, *einwyd* pro *eiddot*,

Pa wylofain yw 'r einwyd?

Pa le 'r ai, pa wylo 'r wyd? H. R.

Einym pro *eiddom*,

Calennig yw 'r coel einym,

Cyfrwy syth cyfarwys ym'. R. P.

Medd y ddwy Wynedd einym,

Da yw a gatwo Duw ym'. Iolo.

Pand da yw 'r ty yma ym?

Pand bwn yw 'r penty einym? L. G.

Et *einwcb* pro *eiddoch*,

Chwi fawr-wyr i fawr-wr gwyfllwcb,

Ef a ddaw i ddwyn yr einwcb. P. M.

Hoc autem pronomen omnibus nominibus possessive adjungitur, sequente forma primaria, juxta regulas adjungendorum substantivorum, *eiddo Duw*, *eiddo dyn*, *eiddo da*, *eiddo drwg*. Omnibus autem affixis ad emphasim exprimentam, pleonastice adduntur integra sua pronomina, ut *arnaf fi*, vel *arnafi*; *trofot ti*, vel *trofoti*; *yntbo ef*, *rhyngoch chwi*, *ynot ti*, vel *ynoti*; *erddynt bwy*, *bebddi bi*, *trosti bi*.

Quibus adjicitur aliquando et *au*, juxta rationem supra positam, ut *arnafinnau, trosot titbau, ynochwithbau, erddynt bwythbau, hebddi bitbau, &c.*

Denique omnia affixa in *t*, præcedente vocali, desinentia, ipsum *t* mutant in *d*, ut,

Dug oddiarnad werth cadwyn. I. F.

Attad yr ân i'r gadair. G. I. H.

y cadarn a'i bwrw arnad,

y dyn gwan, pond yno y gád? Idem.

Gras Arthur a'i groes wrthyd,

Ai lys, a'i gadlys i gyd. Iolo.

Fy mrawd, mi a roddais fy mryd

Ar ddau genau oedd gennyd. G. I. H.

Pro *od*, dicitur *awd*,

Ni ddwg neb ceiniad nâg o bonawd

yn awen gyfrif cynnif draetbawd. M. B.

Affixum *om*, veteres faciebant in *am*,

Pe gwelfid, gyfnewid gam,

Ail gwrneidr olwg arnam. O. Ll. M.

yn lle bwrw, enllib eiriau,

Arnam enw dinam ein dau. D. G.

Ni bydd ry gadarn arnam,

Ni thyrr bawl gynnedfawl gam. Iolo.

Et vetustiores in *ain*,

Gnawd attan y daw a rbuddaur o'i law,

A rbuddfeirch y danan.

Gnawd i ni Rbi rbuddfeirch o faran,

A rboddi rbudd-wisc am danan. Cyndd.

Dywallaw attan ran o'th radau. E. G.

I veteres faciebant in *ai*, *arnai* pro *arni*;
attai, pro *atti*; ut,

Pa wladwr arwr ar wyndai,
Pa wledig a wledych arnai. Cyndd. de Vene-
dotia.
Hawdd gweled goleulosc z arnai,
O'r gaer wen ger ymyl Menai. H. O.
Crawydr arnai giccai geg-bir. D. G.
Tywyllban mur songan Mai,
Tew ir-nen rbad Duw arnai. D. G.
Seithffrawd aig, trywan-wraig trai,
Saig nawton a'i sugn attai. D. G.
A'm dylud o'r wydd lud lai,
A'm dunustr a'm bwrw danai. D. G.
O in aw,
Gweled drych y mae'n gwlad draw,
Gwyl Gwent ei golwg yntaw. G. G.
Bwrw saeth drom o'r braswaith draw,
Bwrw stondardd a'm brest yndaw. T. A.
Omnia in nt abjiciunt t,
Ac er bod diwrnod arnun,
Dasg a gwaith, nid ysgog un. L. G.
Gwn mai un onaddun oedd. G. G.
Mynnwch eich beddwch eich bun,
A mynnwch beddwch iddun. D. M. T.

Verborum structura.

NOMINATIVÆ voces verbis præponuntur interposito affirmandi adverbio *a*, quod quidem *a* facit verbum esse formæ mollis, ut,

z Rhuddlan.

Mi a garaf, ti a geri, efe a gár.

Ni a garwn, cbwi a gerwcb, bwy a garant.

Pro illo tamen *a*, Demetæ dicunt *y*, ut,

Mi y garaf, ti y geri, cbwi y gerwcb, &c.

Sin pars sententiæ ante vocem nominativam fit ponenda, tunc verbum præcedit in forma absoluta, præfixo adverbio affirmandi *y* ante consonam; *yr* vel *ydd* Demetarum, ante vocalem; nominativus sequitur, ut,

Ini y gwnaeth Duw 'r byd.

I mi yr addawodd.

Verbo substantivo nunquam præfigitur *a*, fed semper *y*,

Y mae Duw 'n y nef,

Duw y sydd dda.

Dixit tamen ille,

Emrys yn y maes a wyf. L. G.

Pro *y* veteres *yd*,

Hir yd goffeir a goffaaf. D. B. pro y coffeir.

– *Na'r tribael haelach yd gaffad. D. B. pro y caffad.*

Sed ante verbum substantivum plerumque omittitur *y*, ut,

Mae 'r goron ym mrig eryr.

Mae 'm mryd y corpb mau 'mrawd cu.

Duw sy dda, dwys ei ddial.

Duw sydd a dewis iddaw.

Si *a* verbo incipienda sit oratio, ipsi verbo plerumque anteponitur adverbium *e*, ut

E wnaeth y frán ei nyth fry.

Quæ si convertatur, et primo loco ponatur vox accusativa, tum ante verbum ponetur *a*, ut,

Ei nyth fry a wnaeth y frân.

Quando nomen integrum præcedit verbum integrum, non intercedente adverbio *a*, istud nomen absolute ponitur, et in verbo intelligitur nominativus pronominis, ut,

Duw, gwnaeth, pro Duw a wnaeth.

Deus, ipse fecit, pro Deus fecit.

Duw, efe a wnaeth.

Duw hen, dug Edwart frenbin.

Si pronomina contracta, *'m, 'n, 'cb, 'i, 'u*, intercedant inter adverbium, *a*, vel *y*, et verbum, tunc verbum sequens erit formæ primariæ, ut,

Ti a'm ceraist, mawr y'm carodd, Duw a'n gwnaeth, Duw a'cb prynodd: mi a'i caraf, mi a'u (vel a'i) caraf.

At post *'tb* verbum semper erit formæ mollis, *mi a'tb gerais, mawr y'tb garodd, &c.*

Vox nominativa post verbum tertiæ personæ in *ai*, posita, promiscue venit in forma vel primaria vel molli, ut,

E wnai { *Duw* } *ddyn.*
 { *Dduw* }

Collectiva nomina, ut apud Græcos, Latinos, et Heb. ita et apud Brit. promiscuam habent syntaxin, jungunturque sine discrimine verbis tam singular. quam pluralibus, ut,

y bobl a symmud { *odd.*
 { *asant.*

Sic et duo nomina propria, ut

Petr ac Ioan { *aeth*
 { *aethant* } *i'r deml.*

Omnia verba adjectiva voces sequentes accusativas faciunt esse formæ mollis, ut,

Duw a wnaeth ddyn.

Imo etiam si nominativus intercedat,

E wna gwr fwy nag arall.

At infinita et passiva post se habent voces primarias, ut,

Ofni Duw yn fwy ná dim.

Ofner duw yn fwy ná 'r dyn.

Nisi aliquid interjiciatur, et tunc erunt formæ mollis, ut *bwriadu i ti ddrwg*, pro *bwriadu drwg i ti*; *bwriader i ti ddrwg*, pro *bwriader drwg i ti*.

Si tamen inter accusativum et verbum veniat vox, quæ sua natura aliam formam postulat, tunc accusativus erit formæ quam vox illa requirit, ut,

Ef a wnaeth ei fáb } *yn wr.*
Hi a wnaeth ei mab }

Mi a gaf fy mberchi.

Hi a gaiſſ ei pbarcb.

Cbwi a gerwch y glod a baeddoch.

Ni a gawn y parcb a baeddom.

Interdum tamen loco formæ constructæ venit post verbum forma absoluta, ut et apud Heb. ut,

Duw a wnaeth ar draeth dirus

Dyn a phob petb daionus. S. T.

Cum præpositione *o*, veniunt nomina post

verba implendi, *llenwi yscubor o yd*: quæ et cum *ag* et *á*, *llenwi llestr á gwin*.

Abundandi, *amlbau o dda, cyfoethogi o dda*.

Utendi, *arfer o fynwyr*.

Accusandi, *cybuddo dyn o ladrad*.

Distandi, *cilia oddi yma, oddiwrtbyf, o'tb le*.

Cum *á* vel *ag* veniunt verba.

Onerandi, *llwytho ag aur, ag arian, a tbryfor*.

Consentiendi, *cyttuna á'tb elyn*: *cyfranna á'r tlawd*: et contraria, *ymladd á dau*.

Nomina quæ habent significationem instrumenti,

Taro á cbleddyf, á ffon.

Pretii cum *er*, *Gwertbu er punt*: *prynu er tair*.

Merendi, veniunt cum *ar*, *haeddu ar ddyn*.

Accipiendi et auferendi cum *gan*, *cymer gan Ioan*: *clywais byn gan Dd*: *prynais gan Itbel*.

Rogandi cum *i*, vel *gan*, *arcb iddo, gofyn iddo, erchais ganddo, gofynnais ganddo*.

Affectus animi significantia cum *wrtb*, *digio wrtb Ioan, trugarbau, creuloni, ffromi, chwyddo, afrywiogi, sorri, wrtb ei gydymaith*.

Vocandi cum *ar*, *galw ar Ioan, llefain ar Hywel, gweiddi ar Itbel, cyfarth ar y lleuad*.

Eodem modo quo verbum קרא apud Hebræos venit cum præpositione לא.

Verbum *gwrando*, auscultare, plerumque est cum *ar*, ut Heb. שמע cum ב vel ל, *gwrando arnaf o Dduw*.

At hoc, et vocandi verbum sæpe habent post

se vocem accusativam. *Galw Itbel. Gwrando fi.* Ut Hebraice construitur, את-קלך שמעתי, et כי שמעת לקל אשתך.

Tertia persona sing. omnium temporum, indefinite de quacunque dicitur persona, ut supra est monitum, præcipue si nominativus sit emphaticus. Cujus structuræ usus in verbo substantivo est frequentissimus, ut,

Ai ti yw brenbin yr Iuddewon? Mi yw 'r winwydden, a chwithbau yw 'r cangbennau.

Gwyr a wna gwr yn wrol,

Gwr a wna gwyr yn ei ol.

Aed y traed hyd atto 'r wyl. G. G.

Mi a eirch yt y march bwn. I. T.

Dynion a wna dau wyneb.

Di a gynnull yn deg uniarwn. G. G.

Minneu a'm gward tafard da

Am ei escair a'i myfca.

Sic et apud Heb. et fuit tonitrua et fulgura, Exod. xix. 16. *A bu taranau a mell.* יהי מארות, Gen. i. 14. *Bydded goleuadau.* Filiæ incedebat, Gen. xlix. 22. *Merched a aeth.* Caligaverat oculi ejus, 1 Sam. iv. 15. *Ei lygaid ef a dywyllasai.* Lætare sterilis quæ non peperit, Esa. liv. *Llawenba di y ddieppil, yr bon nid escorodd,* et sæpissime.

Quæ nomina statum aut qualitatem rei aut personæ designant, post verba substantiva, et post *aeth, daeth, gwnaeth, galw, clywed, gweled, barnu,* et similia, construuntur in forma molli cum præpositione *yn* : ut apud Heb. post verba

substantiva cum ἅ. Ipse erit in caput, et tu eris in caudam, Deut. xxviii. 44. *Efe a fydd yn ben, a tbitheu a fyddi yn gynffon.* Tu eris illi in os, et ille erit tibi in Deum, Exod. iv. 16. *Ti a fyddi iddo ef yn enau, ac yntau fydd i ti yn Dduw.* Erunt duo in carnem unam, Gen. ii. 24. *Hwy eill dau fyddant yn un cnawd.* Sic et N. T. *εἰς μίαν σάρκα,* Matt. xix. 5.

Eadem ratione et conversionem exprimimus, ut et Heb. Et fuit in serpentem, Exod. iv. 3. *A bi a aeth yn sarph.* Fuit in virgam, vers. 4. *Hi a aeth yn wialen.* Aquæ erunt in sanguinem, Exod. iv. 9. *y dyfroedd fyddant yn waed.*

Nec substantiva solum sed et adjectiva sic construuntur, ut, *mi a'tb wnaaf yn ddoeth, yn ddyfcedig, yn gyfoethog, &c.* Faciam te (in) doctum, &c.

Sic aliquando etiam distributionem denotamus, *hwy a las, yn wr, yn wraig, yn fychan, yn fawr, yn ddrwg, yn dda, &c.*

Interrogationibus temporis præsentis, respondetur per idem tempus ejusdem verbi, *A weli di byn? gwelaf. Wyt ti yn clywed? wyf. A geri di fi? caraf.*

Interrogationibus præteriti temporis, si in verbo fit emphasis, respondetur aut per idem verbi tempus, aut per adverbium, *do, imo, etiam, ita, ut,*

A geraist di byn? cerais, vel do.

Sin emphasis sit in nominativo, tunc respon-

detur per *ie*, immo, etiam, ita. *Ai bwn a geraist? ie.*

Interrogationibus futuri temporis responde-
tur aut per idem tempus, aut per futurum
gwnaf, faciam, ut *a geri di? caraf*, vel *gwnaf*.

Absoluti sensus, qui Latine per ablativum
absolutum, vel per particulas cum, vel, ut,
verbo adjunctas, efferuntur, Britannice per con-
junctionem et modum verbi infinitum fiunt, *a
mi yn dyfod*, me veniente, cum venirem. Vel
tacito infinito, *a ni yno*.

Articulorum structura.

VOCES masculinæ et neutræ præfixo articulo
erunt formæ primariæ, foemininæ formæ mol-
lis, ut,

y gwr. m. g. *y wraig.* f. g.

y da. m. g. *y dda.* f. g.

yr vocalibus, *y* consonantibus præfigi de-
bere, ante monuimus.

Nomina propria non habent articulos, ut nec
apud Hebræos. Apud veteres tamen passim di-
citur, *y Cynon*, *y Giwn*.

Quos et nos in quibusdam imitamur,

yr Iesu, *yr Iorddonen*.

Articulus non præfigitur priori duorum sub-
stantivorum simul positorum, quorum posterius
possessive regitur a priori; sive posterius illud

veniat cum articulo sive non, *brenbin yr Iudde-won, ty Dduw.*

Ut nec apud Heb. præponitur constructis. Est enim alterum nomen alterius declaratio et notificatio, nec articulo notificativo opus habet. Ait R. David K.

Et propria nomina per se notificativa sunt.

Adverbiorum structura.

NA, ni, o na, ante verba secundæ classis, scil. radicalium *b, d, g,* et *ll, m, rb,* ipsa verba faciunt mollia, ut, *na fwytta, ni ddywaid, o na wneit, &c.*

Excipias verba substantiva quæ promiscue vel mollia fiunt, vel primaria manent, ut,

Ni beiddiaf dy rybuddiaw. D. G.

Ni beiddiaf, ni bu addas,

Ganu dy gerdd gan dy gas. I. F.

Ni feiddiaf rbag anfoddau.

Sic ante quælibet verba, apud poetas,

Ni metba larwm Mathae. G. G.

Ni mynnem am ei einioes. D. E.

Pam ar fonedd a gwedd gwiw

Brawd iarll na bwridd eurlliw?

Verba primæ classis, sc. radicum, *c, p, t,* aspera faciunt, ut *na char, ni phar, o na tbawit.*

Ni's, na's, ante primaria ponuntur, ut *ys* unde fiunt.

Nac, nad, nid, ante vocales semper.

A interrogandi mollia facit verba sequentia, ut, *a fu ddyn drymmach ei fyd?*

Sic *a* affirmandi, ut dictum est in verbis: nisi intercedat pronomen, et tunc verbum regitur a pronomine, ut,

Betb a'm pair yn ddiwairiach

Ná neb, a minnau yn iach?

Y primariam formam postulat, et ponitur ante consonas, *yr, ydd*, ante vocales.

ys primariis præfigitur et consonis et vocalibus, *mal, megis, meis, fel, fal, fegis*, primariis.

Myn et *ym*, jurandi, primariis.

Braidd et *prin*, ante verbum, habent inter se et verba in affirmationibus, *y, prin y dug o'r pren degwm*.

In negationibus, *na, braidd na litbrais*.

Cum nominibus composita mollem formam requirunt: ut *braidd gyfwrdd, braidd gof*.

Wele, nycha, llymma, llyna, dyfry, dobry, dymma, dyna, daccw syr, swrn, taran, habent post se mollia.

Sic *difo, ducbo*, si quis uti velit.

Multiplicatæ negationes nobis sunt cum Heb. et Græcis communes *המבלי אין*, &c. An quia non sepulchra in Ægypto. *Ai am nad oedd dim beddau yn yr Aipht?* Græc. οὐ μὴ, οὐκ ἔδέν.

Interjectiones omnes ante nomina formam postulant mollem, utpote quæ instar, vocativi est,

Ha elyn, dyred wr.

Ante verba primariam.

Cum dicimus, *o Duw*, et similia, *o* per se ponitur, *Duw* absolute, q. d. *o, Duw*.

Conjunctionum structura.

MOR, et *cyn*, vocum a *ll* et *rb* incipientium, formam primariam habent, *cyn llyfned, cyn rbydded; mor rbydd, mor llyfn.*

Aliarum omnium mollem, ut

Mor deg, cyn decced, mor berffaitb.

Primariam habent, *er, po, nes, namyn, onid, ond, os, od, or* Demetarum, *taw, eithr, etto, ai, onis, mai, pe, pes.*

Ped ante vocales ponitur.

At verbi substantivi formæ molli præfigitur, *ped fyddwn, ped fyddit, ped fyddai, &c.*

Ped fuafwn, ped fuafit, ped fuafai, &c.

Quæ in unam quasi dictionem coalescunt, sic, Sing. *pettwn, pettit, pettai.* Plur. *pettym, pettych, ynt.*

Sing. *pettaswn, asit, asai.* Plur. *pettasem, asech, asent.*

Mollem requirunt *neu, am, pan.*

Aspiratam, *a, na, oni.*

Oni tamen aliquando primariam,

Oni myn un am enaid,

ymroi i Syr Rys, marw sy raid. T. A.

O primariam et asperam promiscue.

Præpositionum structura.

PRIMARIAM regunt, *er, amgylch, erbyn, ger, ger bron, ger llaw, cyn, er ys, es, rbag, rbwng*: et *yn* ante verba infinita, et radices *ll, rb*.

Mollem, *am, ar, at, i, o, wrth, heb, tan, tros, trwy, can, gan, uch, is*.

Aspiratam, *a, tua, gyda*.

Primariam et mollem promiscue, *byd*.

yn, cum nominibus adjungitur in significatione casus ablativi, habet formam liquidam, suumque *n* mutat in liquidam sequentis dictionis, ut,

Canol, yng-ngbanol, et brevitatis gratia, *yngbanol*; *pen, ym mben*; *ty, yn-nby*; *bara, ym-mara*; *Duw, yn-Nuw*; *gwr, yng-ngwr*, et brevius, *yngwr*.

Ab his autem aliquando per apostrophen abjicitur *y* initiale, ut et ab integro *yn*,

Ewin y mab a wna'm Mon. G. G.

Cum qualitatem, statum, aut conversionem rei denotat, aut distributive ponitur, ut dictum est supra, quasi in significatione accusativi venit, et habet formam mollem, ut,

Factus est in regem. Heb. *ef a wnaed yn frenbin*.

Acceptit eam in uxorem. Heb. *ef a'i cym-mertb bi yn wraig*.

Porro præpositiones inter se invicem componuntur, ut, *o*, addita ephenthetica syllaba, *ddi*, componitur cum præpositionibus,

Ar, *oddi ar*, desuper; Heb. מעל.

Amgylch, *oddiamgylch*; Heb. מסביב, de circa.

Ger bron, *oddi ger bron*; Heb. מלפני, a coram.

Rbwng, *oddi rbwng*; Heb. מבין, de inter, ab inter.

Am, *oddiam*.

Wrth, *oddiwrth*; *oddi gyda*; Heb. מעים.

Tan, *oddi tan*; Heb. מתחת, de subter, de infra.

Tros, *oddi tros*; Heb. מעבר, de ultra.

Trawy, *oddi trawy*.

Gan, *oddi gan*.

Sic, *i fynu*, *i wared*.

Eadem ratione componuntur et cum adverbii loci, *oddi yma*, *oddi yna*, *odducho*, e supra; *oddifo*, ab infra; *oddifry*, *oddiobry*, *oddi draw*, *oddi arnodd*, *oddi tanodd*, &c.

Quorum nonnulla interdum occurrunt sine *dd*, et pro *odd* faciunt *add*,

Blew du fal dwbled y wadd,

Brig cyrn yn barc o iarnadd. O. Ll. M.

Eodem modo et apud Heb. tum adverbia tum præpositiones constant partim ex integris dictionibus, partim ex compositis servilibus, ut,

De post oves, 2 Sam. vii. 8. *Oddiar ol y defaid*.

מעמינו, *oddiwrthym*, Gen. xxvi. 16.

Auxilium meum a cum domino, Pfal. cxxi. 2.

Oddiwrth yr Arglwydd.

מאתי, a cum me, 1 Reg. xx. 36. *Oddi gyda myfi*.

Ab intra, Cant. iv. 1. *Oddi mewn.*

De extra, Lev. iv. 12. *Oddi allan.*

De super vobis, 1 Sam. vi. 5. *Oddi arnoch
cbwi.*

Sic et aliquando Lat. de subito; de repente;
de procul; a foris.

Sæpe vero pleonasticos plures coacervantur
particulæ, ut apud Heb.

מתחת לארץ, *oddi tan i'r ddaiar.*

Sic *oddifewn i'r ty; oddi allan i'r eglwys;*
o'r tu bwnt i'r afon; or tu yma i'r dref, &c.

*De structura Præpositionum quæ in compositione
tantum veniunt.*

A, componitur cum forma aspera, ut,
Athrist, acblust, acbwlm, acbwyn.

Hæc quæ sequuntur, cum molli, *add, add-
fwyn, addfain.*

Am, amgylch, amdo.

Et composita cum *dy,*

Damgylchynu.

*Ar, arbennig, ardderchawg, arwerthu, ar-
dymberu.*

Ad, adfywio.

Dad, dadwino.

Lled, lledfyw.

Rby, rbybucho, rbybued.

Cwyn rbyw gwyn a rygenynt. L. Mor.

Rwyf o boed ni ryfu ben. M. B.

Go, goddrwg, gobrudd.

Gwrth, gwrthddywedyd.

Hy, bybarch, byfryd.

Dar, darfod, darostwng.

Di dibechod, diler.

Dy, dygyymmod, dygyrch.

Et di pro dy, dilyn.

Dir, dirdynnu, dirwestu.

Sic *dys*, et quæ inde veniunt, *dis*, *dos*, nisi quod molles consonantes post *s*, fortius sonare videntur, *dosbartbu*, *dospartbu*; *dosbleidio*, *dospleidio*.

ym, ymwroli, ymbleidio.

Gor, ante initialia, *b*, *d*, cum molli.

Gorfod, gorflwng, gorddawfr, Gorddyfn.

Ante *m*, aliquando cum molli, *gorfoledd*.

Aliquando cum primaria, *gormodd, gormail*.

Ante initialia *p*, *c*, *t*, cum aspera, *gortbrechu*, *gortbrymmu*, *gorpbywys*, *gorphen*, *gorchymmyn*, *gorcheifn*, *gorchaled*, *gortbir*, *gortborch*, *gortboi*, *gortbew*, *gortbaw*,

Nid gortbaw a wnaſ wrth a garwyf. Cyndd.

Ante reliqua initialia cum primaria, *gorllyfnu*.

An, ante *ll* et *r*, aliquando cum primaria, ut, *anllywodraeth*, *anrbydedd*.

Aliquando cum molli, et verso *n* in *f*, ut *afuniaidd*, *afrywiog*, *aflafar*, *afreolus*.

An, et *cyn*, ante radices, *c*, *p*, *t*, *b*, *d*, cum forma liquida, mutata *n* in liquidam sequentis dictionis, ut in præpositione, *yn*, ut,

Cywir, ang-ngbywir.

Cân, cyng-ngbanedd.

Et concinnius ad vitandam κακοφωνίαν, *angb-
ywir, cyngbanedd.*

Perffaitb, am-mberffaitb.

Porth, cym-mborth.

Teilwng, an-nbeilwng, twrf, cyn-nbyrfu.

Brwd, am-mrwd.

Duwiol, an-nuwiol.

Ante *g* et *m* cum molli, *gwr, anwr.*

Marwol, anfarwol.

Cyd, cum molli, cyd-ladd et cyd-ladd.

Cyd-ddwyn et cyd-ddwyn, cyd-fasnach.

Sed horum plurima per *maccaph* juncta potius videntur, quam composita.

Interdum ante *ll, rb,* et vocales, *d* vertitur in *f*, *cyfladd, cyfled, cyfrodedd,*

Cyd, in reliquis sequitur an et cyn.

Cynt, ante vocales et b manet, ut, cynt-baid.

Alias inconstans est, et usu discitur.

Cym-mru, cym-mblith.

Cynrabad.

Cyndyn,

Cyssfefin.

Cyntefin.

Tra, cum aspera in prima classe, trachynwys, trapbarod, plith draphlith.

In secunda cum primaria, *trablin, traglew, gwr tragwr.*

Accentus.

De accentu sufficit monere, quod ut apud Hebræos, sic et apud Brit. semper vel in ultima

vel in penult. locatur ; nunquam in antepenultimam cadit.

Quænam vero acuta sint, quæ gravia, quæ circumflexa, usus docebit.

Figura. Dull.

FIGURARUM duo genera ad Grammaticam pertinent. Quorum prius est orthographiæ, seu dictionis: posterius, syntaxeos, five constructionis.

Dictionis : dull gair, sunt.

1. Prosthesis, *arddodiad* : et est vel literæ vel syllabæ.

Literæ, *detbol*, pro *etbol* ; *datceiniad*, pro *atceiniad* ; *raccw*, pro *accw*.

Syllabæ, *encilio*, pro *cilio* ; *echdywynnu*, pro *tywynnu*.

2. Aphæresis, *gwareidd-drwch*.

Literæ, *ab*, pro *fab*, in cognominibus : *sef*, pro *ys ef*.

Syllabæ, *andaw*, pro *gwarandaw*.

3. Epenthesis, *ymfang*.

Literæ, *ganpwyd*, pro *ganwyd* ; *dywetpwyd*, et Demetis *dywespwyd*, pro *dywedwyd*, vel *dywettwyd* ; *llewyrch*, pro *llewyrch*.

Ugein-punt er a ganpwyd : pro *ganwyd*. Ut Latinis, omnis cura viris uter esset induperator. Enn. apud Cic. de Div. lib. i.

Syllabæ, *crybwyll*, pro *crybwyll* ; *cyrwydro*, pro *crwydro*.

4. Syncope, *cyttrwch, canol-drwch, perfedd-drwch.*

Literæ, *dwedyd, pro dywedyd; llytbrennau, pro llytbyrennau; rboi, pro rhoddi; mynd, pro myned.*

Mynd á gwydd myned a gáf. G. G.

Gwasnaethu, pro gwasanaethu.

Arlwydd, pro Arglwydd.

Ac arlwydd megys gwrlais. G. I. H.

Nis cyfflybwn gwn gynt. D. G. pro cyffelybwn.

Doe wrth gyfflybrwydd y daw. G. G. pro gyffelybrwydd.

Cael cyfflybrwydd a wyddwn. G. F. G. pro cyffelybrwydd.

Tyrnafwr trwy ynysedd. Iolo. pro teyrnafwr.

A gweled yn ddigwilydd. H. C. pro ddi-gywilydd.

O dwedir ym d'ado'r wyl. I. D. pro dywedir.

Ger bron caer Bab'lon cur bobl. Iolo. pro Babilon.

Ut ille,

Bobl yn nbwr Babilon ben. S. Br.

Mredydd, pro Maredydd, vel Meredydd.

Syllabæ, codi, pro cyfodi.

Mewn llid i'n delfid ein dau. O. Ll. M. pro daliesid.

Bwriad Llwelyn ap Iorwertb. L. G. pro Llywelyn.

Tygafwn, pro tybygafwn.

Et femel duarum syllabarum,

I dyfiad Llwyn ap Dafydd. L. G. pro Llywelyn.

5. Paragogæ, argymmeriad.

Literæ, *Palfau gwydd yn y pluf gwyn, pro plu. D. I. D.*

Myn adar mân i wawdudd

I gael plaid gwelyau pludd. H. D.

O eiriau teg, o ariant,

Ac aur coeth fel y gwyr cant. D. G. pro arian.

A niwl gwyn yn ol y gwynt,

Yn diffryd canol dyffrynt. D. G. pro dyffryn.

Syllabæ.

A gwneutbur, llafur nid lles,

Yn feichiog fy nyn faches. D. G. pro fach.

Rbai ucho'n feirw bayachen. T. A. pro bayach.

6. Apocope, *amdrwch, llosgyrn-drawch.*

Literæ, *trydy, pro trydydd.*

I eiste' rbwng clustiau'r bydd. G. G. pro eistedd.

Dull oedd i'w dywall iddaw. L. D. pro dywallt.

7. Ectasis, *yflyn, cum syllaba brevis longa fit, ut,*

Ba elor bwy ble'r ai bon?

Be bai elor Babilon. L. Mon.

Bobl yn nbwr Babilon hen. S. B.

Sic veteres,

Breiniog wr a'i medd,

Braint y teyrnedd,

Breenbin Gwynedd, canys gwedda. D. B.

Pro quo nos brenbin.

8. Metathesis, *traws-ymfymmud*, *pylgaint*, pro *plygaint*; *llafwyr*, pro *sallwyr*.

Un ni sylf mawy nâ sylfaen. T. A.

Nos fal dydd na syled un. G. H.

9. Antithesis, *cyfnewid-lythr*, *llythr-gyfnewid*, *sartbes*, pro *sarpbes*; *meniginiaeth*, pro *meddiginiaeth*; *gwryryddon*, pro *gwryryfon*.

Gwr deffol a gair diffug. H. K.

A phleidiau deffoledig. Idem.

Fiffug wr am fenffyg oedd. D. G.

Ymroi fal i'w marfolaeth. R. R.

Goreu oedd o'r gwryryddon. Iolo.

Chwaer oeddych i wryryddon. T. A. pro *gwryryfon*.

10. Synæresis, *diolcbodd*, pro *di-olcbodd*, a *diolcb*; *na'd*, pro *na âd*; *n'edwcb*, pro *na edwcb*; *twysog*, pro *tywysog*.

11. Tmesis.

Yscyfar yn ar y nos

Nogod sy yma 'n agos.

Gwen ferch Hywel wehelyth

Llian ni bydd llawen byth. I. H. S.

De figuris syntaxeos consule Wilhelmi Salsburii rhetoricam MS. ab Henrico Perrio interpolatam et in lucem editam, quarum etiam nos nonnullas in syntaxi passim attigimus.

Profodia.

HUIC libello justum profodiæ tractatum non destinavimus, sed in eorum gratiam qui poesin Brit. nullius esse aut artificii aut antiquitatis existimant, paucula tantummodo subjicere, in quibus cum poesi Hebraica nostras convenit. Qui plura cupit, consulat Jo. Da. Rhesum, qui si alicubi erraverit, alios sequutus duces, nostri non est instituti ostendere.

Convenit autem poesi nostræ cum Hebraica præcipue rhythmum et carminum genere.

Rhythmum natura generavit, et ἐκ τῶν αὐτοχρη-
διασμάτων, ut loquitur Aristoteles, ex naturali et sponte fusa compositione ortus est. Et dicit^a Quintil. Aurium mensura et similiter decurrentium spatiorum observatione, primo generatum esse rhythmum, mox repertos esse pedes, qui demum in locos suos sunt ordinati. Solo autem rhythmum, et similiter decurrentibus sententiarum terminis, in Græcia ante Homerum, et in Italia ante Andronicum, mensurata fuisse constat poemata. Prout hodie Francorum, Itolorum, Hispanorum, Germanorum &c. poemata omnia rhythmica sunt. Qualia et olim fuerunt Hebræorum, præsertim post scripta sacrorum bibliorum poemata, quæ nondum compertum et exploratum est qualia fuerunt.

Ne autem existimes, rhythmum ab antiquis Hebræis non fuisse observatum, sed recentio-

^a Lib. ix. c. 4.

rum, ex aliarum gentium imitatione, esse inventum; scribit R. Moseh Shem Tobh, se incidisse in sepulchrum Regis Amaziæ, quod insculptum habebat ejus epitaphium, idque rhythmicum.

In Britannis igitur carminibus, ut in Heb. est metrum et rhythmus. Metrum est certus syllabarum numerus. Rhythmus clausula certum syllabarum numerum terminans. Metrum ad quantitatem; rhythmus ad qualitatem carminis spectat. Quintil. lib. ix. c. 4.

Est vero rhythmus vel unius syllabæ, vel duarum, congruentia.

Præter rhythmum et metrum, accommodati sunt ad poesin Brit. (ut et Hebr.) etiam accentus.

Ex his veterum Britannorum poesin constitit; quibus postea ^b concentus, consonantium correspondentia, et vocalium dissonantia constans, accessit. Ex se enim semper pulchra, successivis accessionibus, a tempore in tempus cultior facta est, ita ut omnium gentium poesin superet Britannica.

Sunt igitur versus nostri, ut Hebræorum, ὁμοιορῦθμοι. Et ex rhythmo Hebræo Britannus dignosci potest.

Hebræus triplex est,

Primus fit per simplices consonas, nulla punctorum vocalium habita ratione, qui Hebræis imperfectus dicitur.

^b *Cynghanedd.*

Secundus per consonas cum suis punctis, h. e. per integras syllabas, quem Hebræi conspicuum feu elegantem vocant.

Tertius per duas literas cum suis punctis, h. e. per duas syllabas fit, quem Heb. vocant rhythmum excellentem.

Primum ut imperfectum, Britanni non agnoscunt. Duos posteriores amplectuntur.

Secundum dicimus, *odl unfillafog* cadentiam monosyllabicam Lat. dicere possis, ut

*y gwr uwch ben goruwch byd,
Goruchaf yw 'n gwir iechyd.*

Tertium dicimus *odl gyfochr*, rhythmum harmonicum, ut,

*Em mi biau
Amlwg iau,
A gwelïau,* } *a goleuad.*

Est autem vitiosum, ut in Hebræo, ita et in Britannico rhythmum, syllabas similis pronunciationis usurpare, ut,

*Llynn o ddwfr yn llawn o ddig.
Llonaid deugwr llynn Tegid.*

Quod vitium nos vocamus *twyllodl*, ψευδότημον.

Carminum genera.

Nonnulla constant paucioribus syllabis, ut,

: שלש אלה אני אלה^c
: ודניהם ברתיהם

Latinis characteribus sic,

^c Elias Cant. xii.

Ani egleh Sheloſh elleh ;
Beratheihem Vedineihem.

Hoc eſt,

Ego revelabo Tria illa ;
Cum legibus ſuis Et judiciis ſuis.

Sic Britannice quatuor ſyllabarum,

Dewr bil fil fur,
Didarf Dudur.

Quod carminis genus vocamus, *cywydd deua*
fyrrion.

Et quinque ſyllabarum.

Gwyr yn rboi gwarded,
Oeddyn, a nodded,
Am Hywel bummed
Ei bil gyn baeled. L. G.

Nec abſimilia ſunt Latina,

Contra vim mortis,
Non eſt medicamen in hortis.

Et ſex ſyllabarum.

Brau wyt wyr Robert Dawn.
Braich y niwl Brecheiniawg.

Et ſeptem ſyllabarum.

Afo doeth efe a dau,
Anoeth ni reol enau. G. I. H.

Et octo ſyllabarum, ut,

אתן שבח גם תפרת
לאל תכן רום בזרת ;

Latin. charact. ſic,

Etten ſhebhach, gam tiphereth,
La el ticcen rum bazzereh.

Cum rhythmo duarum syllabarum ; et sonat
Latine,

Dabo laudem, etiam gloriam

Deo (qui) mensus est palmo sublimia.

Sic Brit.

Ein ior ydwyd Sion waredawg

A'n cun eurfalch Siancyn arfawg.

Cum rhythmo simplici unius syllabæ.

Et novem syllabarum, sic,

O enau Addaf fal gwinwydden,

Y tair croes a droes yn dair assen :

Y gwiail a oedd o gil ei en,

Draw a'i gwelad yn dair gwialen.

Quod enneameton vocamus *cybydedd naw-*
ban.

Et decem syllabarum.

וכל גבר אשר אין לו תבונה :

הלא הוא כבהמה באמונה :

Rhythmo duarum syllabarum, Lat. charact. sic,

Ve col gebher asher ein lo tebhunah,

Halo hu cibbehemah beemunah ?

Hoc est,

Et vir cui non ei intelligentia,

Nonne ipse sicut jumentum in veritate ?

Sic Brit.

Gwn a wna f' enaid gain enau fwyniant

Gweddio 'r Iesu gwiwdduw oreusant, &c.

Nec abfimile Latinum illud,

Si vis incolumem, si vis te reddere fanum,

Curas tolle graves, irasci crede profanum.

Est et carminis genus apud Hebræos et Bri-

tannos, quod alternis versibus rhythmos habet concordantes, quod nos dicimus, *proest*. Hebræum sic habet.

על כל קנין תקנה חכמה :
 על כל מעלה תבחר שפלות :
 הרחק מכל-מדה רעה :
 ובראש כלן מן הבילות :

Lat. charact. sic,

Ngal col kinian tikneh chokmah.
 Ngal col manglah tibhchar shipluth.
 Harchek miccol middah rangah.
 Vberosh cullan min habbiluth.

Hoc est,

Supra omnem possessionem acquire sapientiam.
 Supra omnem dignitatem elige humilitatem.
 Longe abesto ab omni proprietate mala ;
 Et ante omnia a tenacitate.

Et plura similia apud Eliam, ubi primus versus tertio, secundus quarto respondet. Sic Britanice,

Mae Rbys heb gael mwy o'r bun :

Mae 'r genedl a'i mawr gwynan :

Mae 'r beirdd oblegid marw bun :

Mewn llewyg am Wenllian.

Similia Latine composuerunt rudiores, ut ille de Milone comite Herefordense, regnante Stephano,

Vatum et ducum gloria
 Milo, cujus in pectore
 Certant vires et studia,
 Certat Hector cum Nestore &c.

Aliquando unumquodque hemistichium quatuor membris incisum est, et in quatuor pausas distinguitur, quorum tria priora eodem rhythmofiniuntur, quartum peculiarem habet rhythmum in toto carmine similem. Hoc genus Hebræi dicunt carmen divisum.

Sunt autem illa incisa, vel quatuor syllabarum, ut,

צדיק תמים :	תציל אותו :
מלא אמים :	רוב צדקתו :
מאיש דמים :	וברשתו :
על לא פשע :	יפול רשע :

Latinis literis sic,

Tfaddik tammim,	Tatstfil otho
Malle emim,	Rob tsidkatho,
Meish dammim,	Vberishngatho
Ngal lo peshang.	Jippol rashang.

Hoc est,

Justus integer	Repletus est terroribus
A viro sanguinum,	Sine sua iniquitate.
Liberabit eum	Multa justitia sua;
Et in improbitate sua	Corruet improbus.

Sic et Britannice,

<i>Mi a baraf</i>	<i>Am lyfassu</i>
<i>I'm gwen araf,</i>	<i>Fy niflassu,</i>
<i>Gann a garaf,</i>	<i>A'm lliassu,</i>
<i>Gain o gerydd.</i>	<i>Em lliosyda.</i>

Quod genus carminis vocamus *buppynt bir*.

Vel sunt plurium syllabarum, ut,

כאד נפשי תגעל :
לכל-אנשי מעל :

במכרם נפשם על :

צרות כספיהם :

וירבו קנינים :

ונטעי נעמנים :

ויבנו בנינים :

בארץ לא להם :

Latinis charact. sic,

Meod naphshi tigngal

Le col anshei mangal,

Bemacram naphsham ngal

Tferoroth caspeihem :

Veiirbu kinianim,

Venitngei nangamanim,

Veiibenu binianim,

Beerets lo lahem.

Et fonant Latine,

Fastidit anima mea omnes homines prævaricationis qui vendunt animas suas pro oculis pecuniarum suarum, et multiplicant possessiones et plantationes locorum aincenorum. Et construunt ædificia in terra non sua.

Sic Britannice,

Pa ddyng bynnag fych,

Pa gerdd a fedrych,

Gydag á nodych

yn enwedig :

Tyred pan fynnych,

Croeso pan ddelych,

A chwedi delych,

Tra fynnych trig.

Quod genus carminis vocamus *cybydedd bir.*

Sic et imperitioris seculi poetæ ludebant Latine,

Quanquam tacet,
Multis placet,
Raro jacet
Vir optimus :
Quicquid loquetur,
Despicietur,
Nec coletur
Pessimus.

In his autem carminibus Hebraicis, præterquam quod genere cum Britannis conveniant, concentus et resumptionis Br. speciem et umbram videre licet. Atque hæc de profodia nostro sufficiant instituto.

AUTHORUM NOMINA.

A.

ANNIUS Viterbenfis
 Archilocus
 Arias Montanus
 Aristophanes
 Athenæus
 D. Auguftinus
 Aulus Gellius

B.

Berofus
 Biblia facra
 Brerewood

C.

Caius de antiq. Cant.
 Cornelius Celfus
 Cornelius Tacitus

D.

David Pouelus
 Digefta
 Diodorus Siculus
 Dion. Caffius

E.

Eufebius

F.

Fabius
 Fr. Godwinus
 Fr. Junius

G.

Galf. Monemutenfis
 Gervaf. Cantuarien.
 Gildas fapiens
 Giraldus Cambrenfis
 Gruff. Rupertius
 Guil. Camden. Br. fol.
 Guil. Stepn. Hisp. Ludi-
 mag.

H.

Hacluyt.
 Higden
 Humffredus Lluidus
 Humffred. Prichard.

I.

Ignatius
 Immanuel Tremellius
 Joannes Aventinus
 Jo. Da. Rhesus
 Jo. Prifeus eques auratus

Jo. Wiclefus
 Josephus
 Josephus Scaliger
 Isidorus
 Julius Cæsar
 Julius Scaliger
 Justinianus
 Justus Lipsius

L.

Lactantius
 Laertius
 Lambertus Archaio
 Lod. Vives
 Lucanus

M.

Maurus Terentianus

P.

Platina
 Plato
 Plautus
 Plinius
 Plutarchus
 Ponticus Virunnius
 Priscianus

Q.

Quintilianus

R.

R. Aben Ezra

R. D. Kimhi
 R. Jonah,
 R. Selomoh

S.

Sabellicus
 Seneca
 Suetonius

T.

Theophilus Antioch.
 Thom. Smith. eques au-
 ratus
 Triphon. Jurisconf.

V.

Val. Maximus
 Virgilius
 Vitus Bafinst.

W.

Wil. Malmesbur.
 W. Salesburius
 Wolphgang. Musculus

X.

Xenophon

Z.

Zantes Pagninus

POETÆ BRITANNICI

IN

HOC LIBELLO

CITATI.

A.

AMBROSIUS Telesinus } Vide Præfat. et Ba-
Aneurin Gwawdrydd } læum

B.

	Flor. an. Chr.
<i>B. B. Bedo Brwynllys</i>	1460
<i>B. Pb. B. Bedo Pb. Bach.</i>	1480
<i>B. F. Bleddyn Fardd</i>	1246
<i>B. F. G. Y. Brawd Fadawg ap Gwallter.</i>	1250

C.

<i>Cyndd. Cynddelw brydydd mawr</i>	1250
<i>C. D. G. Cynwrig ap Da. Goch</i>	1420

D.

<i>Dan. Daniel ap llosgwrn mew</i>	1280
<i>D. B. Dafydd Benfras</i>	1240
<i>D. E. Dafydd ap Edmawnt</i>	1450
<i>D. G. Dafydd ap Gwilym</i>	1400
<i>D. I. E. Deio ap. Ieuan Du</i>	1480

	- Flor. an. Chr.
<i>D. Ll. Dafydd Llwyd ap Llewel ap Gruff.</i>	1480
<i>D. M. T. Dafydd ap Maredydd ap Tudur</i>	1460
<i>D. N. Dafydd Nanmor</i>	1460

E.

<i>Edeyrn dafod aur</i>	
<i>E. G. Eingion ap Gwalchmai</i>	1240
<i>E. G. Eingion ap Gwgawn</i>	1250
<i>E. S. Elidir Sais</i>	1230

G.

<i>G. B. Gwynfardd Brecheinog</i>	1137
<i>G. F. Gruff. Fychan ap Gr. ap Edn.</i>	1460
<i>G. G. Gutto'r Glyn</i>	1450
<i>G. Gr. Gruff. Gryg.</i>	1400
<i>G. H. Gruff. Hiraethog</i>	1530
<i>G. I. H. Gwilym ap Ieuan Hen</i>	1460
<i>G. I. Ll. Gruff. ap Ie. ap Lle. Fychan</i>	1500
<i>G. Ll. Gruff. Llwyd ap Da. ap Eng.</i>	1400
<i>G. M. Gwalchmai ap Meilir.</i>	1260
<i>G. O. Guttyn Owain.</i>	1480
<i>G. T. Gwilym Tew</i>	1460
<i>G. S. Gwil. ap Sefryn</i>	1450

H.

<i>H. D. Hywel Dafydd ap Ie. ap Rys</i>	1460
<i>H. C. Hurw, vel Hywel Cae Llwyd</i>	1480
<i>H. K. Hywel Kilan</i>	1480
<i>H. O. Hywel ap Owein Gwynedd</i>	1130
<i>H. R. Hywel Reinallt</i>	1480
<i>H. S. Hywel Swardwal</i>	1450

I.

	Flor. an. Chr.
<i>I. D. Ieuan Deulwyn</i>	1460
<i>I. F. Ior. Fynglwyd</i>	1460
<i>I. G. Ieu. Getbin ap Ie. ap Lleifon</i>	1450
<i>I. O. S. Ie. ap Hywel Swardwal</i>	1460
<i>Iolo Goch</i>	1400
<i>I. R. Ie. ap Rydd. ap Ieu. Llwyd</i>	1420
<i>I. T. Ieuan Tew</i>	1460
<i>I. T. P. Ieu. ap Tudr Penllyn</i>	1480

L.

<i>L. D. Lewys Daron</i>	
<i>L. G. Lewys alias Llewelyn Glyn Cothi</i>	1450
<i>L. Mon. Lewys Mon.</i>	1500
<i>L. Mor. Lewys Morgannwg</i>	1520
<i>Ll. B. H. Llewelyn Brydydd Hodnant</i>	1360
<i>Ll. F. Llewelyn Fardd</i>	1280
<i>Ll. G. Llygad Gwr</i>	1300
<i>Ll. G. Llew. Goch ap Meurig ben</i>	1400
<i>Ll. M. T. Llew. ap Maredydd ap Tudur</i>	1460
<i>Ll. Llowdden</i>	1460

M.

<i>Merlinus Ambrosius</i>	} Vide Præfat. et Balæum	
<i>Merlinus Sylvestris</i>		
<i>M. B. Madog Benfras</i>		1400
<i>M. Br. Meilir Brydydd</i>		1137
<i>M. H. T. Morys ap Hywel ap Tudur</i>		1530
<i>M. L. Morys Llwyd</i>		1560
<i>M. R. Meredydd ap Rbys</i>		1440

O.

	Flor. an. Chr.
<i>O. Ll. Owein ap Llew. ap y moel</i>	1450
<i>O. G. Owain Gwynedd</i>	1570

P.

<i>P. B. y Prydydd Bychan o Ddebeubarth</i>	1280
<i>P. M. Llywarch Prydydd y moch</i>	1240

R.

<i>R. C. Rys Cain</i>	1580
<i>R. G. Rbys Goch o Eryri</i>	1420
<i>R. L. Robert Leiaf</i>	1480
<i>R. N. Rbys Nanmor</i>	1460
<i>R. P. Rbys Pennardd</i>	1480
<i>R. R. Raff ap Robert</i>	1500

S.

<i>S. B. Sion Brwynog</i>	1550
<i>S. F. Simwnt Fychan</i>	1560
<i>S. K. Sion Keri</i>	1520
<i>S. T. Sion Tudur</i>	1580

T.

<i>T. A. Tudur Aled</i>	1500
<i>T. P. Tudur Penllyn</i>	1460

W.

<i>W. Ll. Wiliam Llyn</i>	1560
---------------------------	------

